

132. ХӨЛӨГ ОНГОЦНООС ҮҮДЭЛТЭЙ БОХИРДЛООС СЭРГИЙЛЭХ ТУХАЙ ОЛОН УЛСЫН КОНВЕНЦ

*1973 оны 11 дүгээр сарын 02-ны өдөр баталж,
1983 оны 10 дугаар сарын 02-ны өдөр хүчин төгөлдөр болсон**

Энэхүү конвенцид Оролцогч тал,

Хүний оршин амьдрах хүрээлэн буй орчин болон далайн орчинг хадгалан, хамгаалах шаардлагатай гэдгийг ухамсарлан,

газрын тос болон бусад хортой бодисыг санаатайгаар, анхааралгүйгээр, эсхүл санамсаргүйгээр хөлөг онгоцноос гаргах нь бохирдлын ноцтой эх үүсвэрийг бүрдүүлэхийг хүлээн зөвшөөрөн,

байгаль орчныг хамгаалах тэргүүн зорилготой баталсан “Далайг газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх тухай” 1954 оны анхны олон улсын конвенцийн ач холбогдол болон далай болон эргийн хүрээлэн буй орчныг бохирдлоос хамгаалахад оруулсан тус конвенцийн жинтэй хувь нэмрийг хүлээн зөвшөөрөн,

далайн орчныг газрын тос болон бусад хортой бодисоор санаатайгаар бохирдуулахыг бүрэн зогсоох болон иймэрхүү бодисыг санамсаргүйгээр алдахыг багасгахыг эрмэлзэн,

газрын тосоор бохирдуулах асуудлаас илүү түгээмэл утга санаа бүхий дүрмийг тогтоосноор энэхүү зорилгыг биелүүлж болно гэж үзэж,

дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов,

1 дүгээр зүйл Конвенцийн ерөнхий үүрэг

1. Конвенцийг зөрчин хортой бодис, эсхүл хортой бодис агуулсан бохир усыг далайд гарган далайн орчинг бохирдуулахаас сэргийлэх зорилгоор конвенцийн талууд энэхүү конвенцийн болон хавсралтын заалтыг хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээнэ.

2. Өөрөөр тодорхойлж заагаагүй бол энэхүү конвенцийг иш татах явдал нь түүний протокол болон хавсралтад нэгэн адил хамаарна.

2 дугаар зүйл Нэр томьёо

Өөрөөр тодорхой заагаагүй бол энэхүү конвенцийн зорилгоор нэр томьёог дараахь утгаар ойлгоно:

1. “журам” гэж энэхүү конвенцийн хавсралтад тусгасан журмыг;
2. “хортой бодис” гэж далайд гарснаар хүний эрүүл мэндэд аюул учруулах, амьд нөөц болон далайн амьдралд хохирол учруулах, далайг хууль ёсоор ашиглах таатай нөхцөлийг алдагдуулах, эсхүл саад учруулах аливаа бодис тухайлбал, энэхүү конвенцийн хяналтад хамрагдах аливаа бодисыг;

3.

а) “далайд гаргах” гэж хортой бодис, эсхүл иймэрхүү бодис агуулсан бохир устай холбоотой тохиолдолд хөлөг онгоцноос аль нэг хэлбэрээр гаргах, тухайлбал, алдах, хаях, асгах, гоожих, шахан гаргах, ялгаруулах эсхүл суллах зэргийг;

б) “далайд гаргах” гэдэгт дараахь зүйлийг хамааруулахгүй:

* Монгол Улс 2004.01.15-ны өдөр нэгдэн орсон.

- i) 1972 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдөр Лондон хотноо байгуулсан хаягдал болон бусад зүйлсийг асгаж, далайг бохирдуулахаас сэргийлэх тухай конвенцийн утга санааны дагуу асгах;
 - ii) далайн ёроолын ашигт малтмалын нөөцийн хайгуул, ашиглалт болон түүнтэй холбогдолтой эрэг хавийн боловсруулалттай шууд холбоотой хортой бодисыг гаргах;
 - iii) бохирдлыг бууруулах, эсхүл хяналт тавих талаар шинжлэх ухааны хууль ёсны судалгааны зорилгоор хортой бодисыг гаргах;
4. “хөлөг онгоц” гэж далайн орчинд үйл ажиллагаагаа явуулж буй аливаа хөлөг онгоцны төрөл, тухайлбал, агаарын дэрэнд тулгуурлан явагч тээврийн хэрэгсэл, шумбагч онгоц, хөвөгч онгоц болон хөдөлгөөнгүй, эсхүл хөвөгч платформыг;
5. “захиргаа” гэж тухайн хөлөг онгоцны үйл ажиллагааны хувьд өөрийн эрх мэдлийг тогтоох улсын Засгийн газрыг. Аливаа улсын далбаан дор үйл ажиллагаагаа явуулах эрх бүхий хөлөг онгоцны хувьд захиргаа нь тухайн улсын Засгийн газар байна. Байгалийн нөөцийн хайгуул болон ашиглалтын зорилгоор тусгаар тогтносон эрхээ хэрэгжүүлэх улсын эрэг залгаа далайн ёроол болон эрэг залгаа газрын баялаг болон ашиглалттай холбоотой хөдөлгөөнгүй, эсхүл хөвөгч платформын хувьд захиргаа нь тухайн эрэг залгаа улсын Засгийн газар байна;
6. “хэрэг” гэж хортой бодис, эсхүл иймэрхүү бодис агуулсан бохир ус, хаягдлыг далайд гаргасан, эсхүл гаргасан магадал бүхий үйл явдлыг;
7. “байгууллага” гэж Засгийн газар хоорондын далайн зөвлөлдөх байгууллагыг хэлнэ.

3 дугаар зүйл Үйлчлэх хүрээ

1. Энэхүү конвенцийг дараахь нөхцөлд хэрэглэнэ:
- a) энэхүү конвенцийн талын далбаан дор үйл ажиллагаагаа явуулах эрх бүхий хөлөг онгоц;
 - b) талын далбаан дор үйл ажиллагаагаа явуулах эрхгүйч тухайн талын эрх мэдлийн дор үйл ажиллагаагаа явуулж буй хөлөг онгоц.
2. Өөрийн байгалийн нөөцийн хайгуул болон ашиглалтын зорилгоор олон улсын эрх зүйн дагуу далайн ёроол болон түүний эрэг залгаа газрын баялагийн талаарх талуудын тусгаар тогтносон эрхийг нь энэхүү конвенцийн хүрээнд хязгаарлах, эсхүл нэмэгдүүлэхгүй.
3. Энэхүү конвенц нь аль нэг улсын өмчийн, эсхүл түр хугацаагаар Засгийн газрын арилжааны бус үйлчилгээнд тухайн улсаас ашиглан ажиллуулж буй аливаа дайны хөлөг онгоц, усан цэргийн туслах хэрэгсэл, эсхүл бусад хөлөг онгоцны хувьд хэрэглэхгүй. Гэхдээ тал тус бүр өөрийн өмчийн, эсхүл ашиглан ажиллуулж буй хөлөг онгоцны үйл ажиллагааг, эсхүл үйл ажиллагааны чадварыг хязгаарлахгүйгээр энэхүү конвенцийн дагуу боломжтой болон зохих арга хэмжээ авч, ажиллуулах үүрэгтэй.

4 дүгээр зүйл Зөрчил

1. Энэхүү конвенцийн шаардлагыг аль нэг хэлбэрээр зөрчихийг хориглох бөгөөд тухайн хөлөг онгоцны захиргааны хууль тогтоомжийн дагуу шийтгэл ноогдуулна. Хэрэв зөрчил гаргасан талаар захиргаа нь мэдээлэл авч, гарсан зөрчилтэй холбоотой нотлох баримт нь шүүхийн үйл ажиллагааг эхлүүлэхэд хангалттай гэж үзсэн бол тэрээр өөрийн хууль тогтоомжийн дагуу шүүхийн үйл ажиллагааг аль болох даруй эхлүүлэх талаар арга хэмжээ авна.
2. Аливаа талын шүүх эрх мэдлийн хүрээнд конвенцийн шаардлагыг ямар нэг хэлбэрээр зөрчихийг хориглох бөгөөд тухайн талын хууль тогтоомжийн дагуу шийтгэлийг ноогдуулна. Зөрчил гаргасан тохиолдол тус бүрт тухайн тал дараахь арга хэмжээний аль нэгийг авна:

- а) өөрийн хууль тогтоомжийн дагуу шүүхийн үйл ажиллагааг эхлүүлэх талаар арга хэмжээ авах;
 - б) зөрчил гарсантай холбогдолтой өөрийн нэг эзэмшилд буй мэдээлэл, эсхүл нотлох баримтыг тухайн хөлөг онгоцны захиргаанд хүргүүлэх.
3. Аливаа усан онгоц энэхүү конвенцийг аль нэг хэлбэрээр зөрчсөнтэй холбогдолтой мэдээлэл, эсхүл нотлох баримтыг тухайн хөлөг онгоцны захиргаанд хүргүүлсэн тохиолдолд захиргаа нь авсан арга хэмжээний талаар мэдээлэл, эсхүл нотлох баримтыг хүргэгч тал болон байгууллагад даруй мэдээлнэ.
4. Энэхүү зүйлийг хэрэгжүүлэх зорилгоор аливаа талын хууль тогтоомжийн дагуу ноогдуулах шийтгэл нь энэхүү конвенцийг зөрчихгүй байлгахуйц хатуу байх бөгөөд зөрчил гаргасан газрыг үл харгалзан хатуу байна.

5 дугаар зүйл

Хөлөг онгоц шалгах тусгай дүрэм болон гэрчилгээ

1. Энэхүү зүйлийн 2 дахь хэсгийн заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор журмын заалтын дагуу конвенцийн аль нэг талын эрх мэдлийн хүрээнд олгосон гэрчилгээг бусад талууд хүлээн зөвшөөрөх бөгөөд энэхүү конвенцид тусгасан бүх зорилгын хувьд тэдгээрийн олгосон гэрчилгээний нэгэн адил хүчинтэйд тооцно.
2. Журмын заалтын дагуу гэрчилгээтэй байх шаардлагатай хөлөг онгоц нь аль нэг талын шүүх эрх мэдэлд буй боомт, эсхүл эрэг орчмын буудалд байх хугацаандаа шалгуулна. Тоног төхөөрөмж, эсхүл хөлөг онгоцны төлөв байдал олгосон гэрчилгээ дээрх тодорхойлолтоос ихээхэн зөрөөгүй бол иймэрхүү шалгалтаар гагцхүү хөлөг онгоцон дээр хүчинтэй гэрчилгээ байгаа эсэхийг хянаж үзнэ. Энэ тохиолдолд, эсхүл хөлөг онгоцон дээр хүчинтэй гэрчилгээ байгаагүй тохиолдолд шалгалт хийж буй тал нь тухайн хөлөг онгоц хөлөг онгоцноос далайн орчинд хохирол учруулах аюулгүйгээр гаргах хүртэл далайд гаргахгүй байх талаар арга хэмжээ авна. Гэхдээ тухайн тал хөлөг онгоцыг хамгийн ойр орчимд буй зохих засварын газарт хүргүүлэх зорилгоор түүнд боомт, эсхүл эрэг орчмын буудлаас гарах зөвшөөрөл олгож болно.
3. Хэрэв аль нэг тал өөрийн шүүх эрх мэдлийн хүрээн дэх боомт, эсхүл эрэг орчмын буудалд гадаадын хөлөг онгоцыг оруулахаас татгалзах, эсхүл тухайн хөлөг онгоц нь энэхүү конвенцийн заалтад нийцэхгүй байгаа шалтгаанаар ямар нэгэн арга хэмжээ авсан бол тухайн хөлөг онгоцонд өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон талын консулын, эсхүл дипломат төлөөлөгчид, хэрэв мэдээлэх боломжгүй тохиолдолд тухайн хөлөг онгоцны захиргаанд даруй мэдээлнэ. Оруулахаас татгалзах, эсхүл иймэрхүү арга хэмжээ авахаас өмнө уг тал тухайн хөлөг онгоцны захиргаатай зөвлөлдөж болно. Хөлөг онгоцон дээр журмын заалтын дагуу хүчинтэй гэрчилгээ байхгүй тохиолдолд захиргаанд мөн мэдээлнэ.
4. Конвенцийн тал тус орны хөлөг онгоцны хувьд талууд энэхүү конвенцийн шаардлагыг зохих хэмжээнд хэрэглэх бөгөөд, түүнчлэн иймэрхүү хөлөг онгоцонд илүү тааламжтай нөхцөл олгохгүй байхыг хариуцана.

6 дугаар зүйл

Зөрчлийг илрүүлэх болон конвенцийг хэрэгжүүлэх

1. Энэхүү конвенцийн заалтыг зөрчих явдлыг илрүүлэх болон тэдгээрийг хэрэгжүүлэх талаар конвенцийн талууд хамтран ажиллах бөгөөд илрүүлэх болон хүрээлэн буй орчныг хянахад шаардлагатай бүх зүй ёсны болон бодит арга хэмжээ аван, тайлагнахад болон нотлох баримт цуглуулахад шаардагдах зохих арга техникийг хэрэглэнэ.
2. Энэхүү конвенцид хамааралтай хөлөг онгоцыг нэг талын аливаа боомт, эсхүл эрэг орчмын буудалд тухайн талаас томилсон, эсхүл бүрэн эрхийг нь олгосон ажилтнаар шалгуулан журмын заалтыг зөрчин тухайн хөлөг онгоцноос хортой бодис гаргасан эсэхийг тогтооно. Хэрэв шалгалтаар конвенцийг зөрчсөн нь тогтоогдсон тохиолдолд захиргаанд тайланг хүргүүлж ямар нэгэн холбогдох арга хэмжээ авна.

3. Журмын заалтыг зөрчсөн хөлөг онгоцноос хортой бодис, эсхүл иймэрхүү бодис агуулсан бохир ус, хаягдал гаргасан талаар аливаа нотлох баримт байгаа бол түүнийг аливаа тал захиргаанд хүргүүлнэ. Боломжтой бол тухайн талын эрх бүхий байгууллага нь зөрчлийн талаар хөлөг онгоцны эзэнд мэдэгдэнэ.

4. Ийм төрлийн нотлох баримт авсан даруй мэдээлэл хүлээн авсан захиргаа нь асуудлын талаар мөрдөн байцаалтын үйл ажиллагааг эхлүүлж, зөрчлийн талаар нэмэлт, эсхүл илүү үндэслэл бүхий нотлох баримт илрүүлэхийг нөгөө талаас шаардаж болно. Хэрэв захиргаа нь тухайн зөрчилтэй холбогдуулан илрүүлсэн нотлох баримт шүүхийн үйл ажиллагааг эхлүүлэхэд хангалттай гэж үзсэн тохиолдолд тэрээр өөрийн хууль тогтоомжийн дагуу шүүхийн үйл ажиллагааг аль болох түргэн эхлүүлэх талаар арга хэмжээ авна. Захиргаа нь авсан арга хэмжээний талаар зөрчлийн тухай мэдэгдсэн тал болон байгууллагад даруй мэдэгдэнэ.

5. Хэрэв энэхүү конвенцид хамааралтай хөлөг онгоцноос аливаа хортой бодис, эсхүл иймэрхүү бодис агуулсан бохир ус, хаягдал гаргасан тухай хангалттай нотлох баримтыг мөрдөн байцаалтын үйл ажиллагаа явуулах тухай хөлөг онгоцыг өөрийн шүүх эрх мэдлийн боомт, эсхүл эрэг орчмын буудалд ормогц шалгаж болно. Ийнхүү мөрдөн байцаалтын үйл ажиллагаа явуулсан тухай тайланг шаардлага гаргасан тал болон захиргаанд хүргүүлж, энэхүү конвенцийн дагуу шаардлагатай арга хэмжээ авхуулна.

7 дугаар зүйл

Хөлөг онгоцыг үндэслэлгүй саатуулах

1. Конвенцийн 4,5, эсхүл 6 дугаар зүйлийн дагуу хөлөг онгоцыг үндэслэлгүй саатуулах, эсхүл хорих явдлыг гаргахгүй байх талаар чармайлт гаргана.

2. Конвенцийн 4,5, эсхүл 6 дугаар зүйлийн дагуу хөлөг онгоцыг үндэслэлгүй саатуулах, эсхүл хорьсон тохиолдолд аливаа алдагдал, эсхүл хохирлыг нөхөн төлүүлэх эрх эдэлнэ.

8 дугаар зүйл

Хортой бодистой холбогдолтой тохиолдлын талаар тайлагнах

1. Болсон хэргийн талаарх тайланг аль болох бүрэн хэмжээнд энэхүү конвенцийн протокол I-ийн заалтын дагуу шуурхай бэлтгэнэ.

2. Конвенцийн тал тус бүр:

a) Болсон хэргийн талаарх бүх тайланг хүлээн авч, боловсруулахад зохих ажилтан, эсхүл байгууллага шаардагдах бүх арга хэмжээ авах;

b) бусад талууд болон байгууллагын гишүүн улсад түгээх зорилгоор авсан арга хэмжээний талаар дэлгэрэнгүй мэдээллийг байгууллагад хүргүүлэх.

c) Энэхүү зүйлийн заалтын дагуу тайланг хүлээн авсан тал дараахь газарт даруй мэдэгдэнэ:

i) холбогдох хөлөг онгоцны захиргаа;

ii) нөлөөлөгдсөн байж болох аливаа бусад оронд;

d) Конвенцийн тал тус бүр энэхүү конвенцийн протокол I-д дурдсан аливаа болсон хэргийн талаар өөрийн эрх бүхий байгууллагад тайлагнаж байх талаар өөрийн далайн шалгалтын хөлөг онгоц, нисэх онгоц болон холбогдох бусад үйлчилгээнд зориулан заавар гаргах үүрэг хүлээнэ. Шаардлагатай гэж үзсэн тохиолдолд тухайн тал нь байгууллага болон холбогдох бусад талд тайлагнана.

9 дүгээр зүйл

Бусад гэрээ болон тайлбар

1. Энэхүү конвенц нь хүчин төгөлдөр болмогц талуудын хооронд байгуулсан нэмэлт, өөрчлөлт бүхий 1954 оны “Далайг газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх тухай” олон улсын конвенцийг орлоно.

2. Конвенцийн заалтууд нь Нэгдсэн Үндэстний Ерөнхий Ассамблейн шийдвэр 2750 C/XXY/-ийн дагуу хуралдсан Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Далайн эрх зүйн

асуудлаар бага хурлаас хэрэгжүүлэх далайн эрх зүйн кодификаци болон хөгжил, далайн эрх зүйтэй холбогдуулан гаргасан, эсхүл ирээдүйд гаргах аливаа улсын нэхэмжлэл болон эрх зүйн үзэл бодол, эсхүл эрэг орчмын болон далбаа төлөөлөгч улсын шүүх эрх мэдлийн шинж чанар, цар хүрээнд сөргөөр нөлөөлөхгүй.

3. Энэхүү конвенцийн “шүүх эрх мэдэл” гэсэн нэр томъёог энэхүү конвенцийг хэрэглэх, эсхүл тайлбарлах үед хүчин төгөлдөр үйлчилж буй олон улсын эрх зүйн утгаар ойлгоно.

10 дугаар зүйл

Маргааныг шийдвэрлэх

Хэрэв холбогдох талууд хооронд хэлэлцээрээр шийдвэрлэх боломжгүй болон эдгээр талууд өөр хэлбэрээр тохиролцож чадахгүй байгаа тохиолдолд, энэхүү конвенцийг тайлбарлах, эсхүл хэрэглэх конвенцийн хоёр, эсхүл түүнээс дээш тооны тал хооронд гарсан ямар нэгэн маргааныг аль нэгний нь хүсэлтээр энэхүү конвенцийн протокол II-т заасан арбитрын шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

11 дүгээр зүйл

Мэдээллийг дамжуулах

1. Конвенцийн талууд дараахь мэдээллийг байгууллагад дамжуулах үүрэг хүлээнэ:

- a) конвенцийн цар хүрээний төрөл бүрийн асуудлаар баталсан хууль, зарлиг, захирамж, журам болон бусад баримт бичиг;
- b) журмын заалтын дагуу хортой бодис тээвэрлэх хөлөг онгоцны загвар, хийц болон тоног төхөөрөмжтэй холбогдолтой асуудлаар тэдгээрийн нэрийн өмнөөс үйл ажиллагаа явуулах эрх бүхий төрийн бус байгууллагын жагсаалт;
- c) журмын заалтын дагуу олгосон гэрчилгээний загварын хангалттай тоо хэмжээ;
- d) хүлээн авах төхөөрөмж, тэдгээрийн байршил, чадавх, бэлэн төхөөрөмж болон бусад тодорхойлолтын жагсаалт;
- e) энэхүү конвенцийг хэрэглэсэн үр дүнг тусгасан албан ёсны тайлан, эсхүл албан ёсны тайлангийн хураангуй;
- f) энэхүү конвенцийн зөрчилд бодитойгоор ноогдуулсан шийтгэлийн талаарх байгууллагаас баталсан маягт бүхий жилийн статистик тайлан.

2. Байгууллага нь энэхүү зүйлийн дагуу дамжуулсан аливаа мэдээллийг хүлээн авсан тухай талуудад мэдэгдэх болон 1/b/-f/-ийн дэд хэсгийн заалтын дагуу дамжуулсан аливаа мэдээллийг бүх талуудад түгээнэ.

12 дугаар зүйл

Хөлөг онгоцны эвдрэл

1. Захиргаа бүр аливаа хөлөг онгоц эвдэрсэн бөгөөд уг эвдрэл нь далайн орчинд их хэмжээний сөрөг нөлөө үзүүлсэн тохиолдолд журмын заалтын дагуу хэргийн талаар мөрдөн байцаалтын үйл ажиллагаа явуулна.

2. Мөрдөн байцаалтын үйл ажиллагааны үр дүнд тогтоосон зүйл нь энэхүү конвенцид нэмэлт, өөрчлөлт оруулахад ач холбогдолтой болно гэж үзсэн тохиолдолд хэргийн талаар тогтоосон мэдээллийг конвенцийн тал тус бүр байгууллагад дамжуулна.

13 дугаар зүйл

Гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах болон нэгдэн орох

1. Энэхүү конвенц нь байгууллагын төв байранд 1974 оны 1 дүгээр сарын 15-ны өдрөөс 1974 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр хүртэл гарын үсэг зурахад нээлттэй байх бөгөөд түүнээс хойш нэгдэн ороход нээлттэй үйлдэнэ. Дараахь хэлбэрээр аливаа улс энэхүү конвенцийн тал болж болно:

- a) соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, эсхүл батлах тухай тайлбаргүйгээр гарын үсэг зурах;

- b) соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, эсхүл батлаж, дараа нь соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, эсхүл батлах нөхцөлтэйгөөр гарын үсэг зурах;
 - с) нэгдэн орох.
2. Соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орохыг холбогдох баримт бичгийг байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулахаар хүргүүлнэ.
3. Байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн дарга нь гарын үсэг зурах, эсхүл соёрхон баталсан, эсхүл хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох тухай аливаа шинэ баримт бичиг хадгалуулсан, хадгалуулсан өдрийн талаар энэхүү конвенцид гарын үсэг зурсан, эсхүл нэгдэн орсон бүх улсад мэдээлнэ.

14 дүгээр зүйл Нэмэлт хавсралт

1. Энэхүү конвенцид гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох үедээ улс нь энэхүү конвенцийн хавсралт 3,4 болон 5 дугаар хавсралт /цаашид “Нэмэлт хавсралт” гэх/ -ын аль нэг, эсхүл бүгдийг тэрээр хүлээн зөвшөөрөхгүй гэдгийг зарлаж болно. Дээрх заалтыг харгалзан үзэж, конвенцийн талууд аливаа хавсралтыг бүхэлд нь биелүүлнэ.
2. Нэмэлт хавсралтыг биелүүлээгүй тухай зарласан улс нь 13.2-т заасан баримт бичгийг байгууллагад хадгалуулснаар хавсралтыг хэзээд ч хүлээн зөвшөөрч болно.
3. Энэхүү зүйлийн 1 дэх хэсгийн дагуу нэмэлт хавсралтын талаар мэдэгдэл гаргасан болон энэхүү зүйлийн 2 дахь хэсгийн дагуу хавсралтыг хүлээн зөвшөөрөөгүй улс нь энэхүү конвенцийн тухайн хавсралтад холбогдолтой ямар нэгэн үүрэг хүлээхгүй, эсхүл ямар нэгэн давуу эрх шаардах эрхгүй бөгөөд хавсралтад холбогдолтой асуудлын хувьд энэхүү конвенцийн талуудын хүрээнд хамрагдахгүй.
4. Байгууллага нь энэхүү конвенцид гарын үсэг зурсан, эсхүл нэгдэн орсон улс тус бүрт энэхүү зүйлийн дагуу хийсэн зарлал хийгээд энэхүү зүйлийн 2 дахь хэсгийн заалтын дагуу хадгалуулах аливаа баримт бичгийг хүлээн авсан тухай мэдээлнэ.

15 дугаар зүйл Хүчин төгөлдөр болох

1. 13 дугаар зүйлийн дагуу энэхүү конвенц нийлбэр дүнгээрээ дэлхийн худалдааны хөлөг онгоцны нийт даац 50-аас доошгүй хувийг эзлэх худалдааны хөлөг онгоц болон улс бүхий талууд 15-аас доошгүй болсон өдрөөс арван хоёр сарын дараа хүчин төгөлдөр болно.
2. Нэмэлт хавсралт энэхүү зүйлийн 1 дэх хэсэгт тухайн хавсралттай холбогдох нөхцөл хангагдсан өдрөөс хойш арван хоёр сарын дараа хүчин төгөлдөр болно.
3. Байгууллага нь энэхүү конвенцид гарын үсэг зурсан, эсхүл нэгдэн орсон улсад конвенц хүчин төгөлдөр болох өдөр болон энэхүү зүйлийн 2 дахь хэсгийн дагуу нэмэлт хавсралт хүчин төгөлдөр болох өдрийн талаар мэдээлнэ.
4. Энэхүү конвенцийн, эсхүл аль нэг нэмэлт хавсралтын дагуу соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох тухай баримт бичгийг тэдгээрийг хүчин төгөлдөр болгох шаардлагууд биелэгдсэний дараа боловч хүчин төгөлдөр болох өдрөөс өмнө хадгалуулсан улсын хувьд соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох нь конвенц эсхүл тухайн хавсралт хүчин төгөлдөр болох өдөр, эсхүл баримт бичгийг хадгалуулсан өдрөөс хойш гурван сарын дараа, хожуу буюу сүүлчийн байгаа өдөр нь хүчин төгөлдөр болно.
5. Энэхүү конвенц, эсхүл хавсралтыг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох тухай баримт бичгийг тэдгээрийг хүчин төгөлдөр болох өдрөөс хойш хадгалуулсан улсын хувьд конвенц, эсхүл хавсралт нь баримт бичгийг хадгалуулсан өдрөөс хойш гурван сарын дараа хүчин төгөлдөр болно.
6. Энэхүү конвенц, эсхүл нэмэлт хавсралтад 16 дугаар зүйлийн дагуу нэмэлт өөрчлөлт оруулахад шаардагдах нөхцөл тус бүр хангагдсан өдрөөс хойш соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох тухай хадгалуулсан аливаа баримт бичгийг нэмэлт өөрчлөлт оруулсан конвенц, эсхүл хавсралтын хувьд хэрэглэнэ.

16 дугаар зүйл
Нэмэлт, өөрчлөлт

1. Энэхүү конвенцид дараахь хэсэгт тодорхойлсон аль нэг журмаар нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.

2. Байгууллагаар хэлэлцсэний дараа нэмэлт, өөрчлөлт оруулах:

а) конвенцийн талаар санал болгож буй нэмэлт, өөрчлөлтийг байгууллагад мэдэгдэх бөгөөд түүний ерөнхий нарийн бичгийн дарга саналыг хэлэлцэх өдрөөс гурван сараас доошгүй сарын өмнө байгууллагын гишүүн бүрт мэдэгдэх;

б) дээр заасны дагуу санал болгож, тараасан нэмэлт, өөрчлөлтийг байгууллага холбогдох албанд хэлэлцүүлэх зорилгоор шилжүүлэх;

с) байгууллагын гишүүн мөн эсэхийг үл хамааран конвенцийн талууд холбогдох албаны үйл ажиллагаанд оролцох эрх эдлэх;

д) нэмэлт, өөрчлөлтийг зөвхөн конвенцийн талууд, хүрэлцэн ирсэн болон санал хураалтад оролцож буй талуудын гурваны хоёрын саналаар батлах;

е) дэд хэсэг d/-ийн дагуу баталсан нэмэлт, өөрчлөлтийг байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн дарга хүлээн зөвшөөрүүлэх зорилгоор конвенцийн тал тус бүрт хүргүүлэх;

ф) дараахь тохиолдолд нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөнд тооцно:

i) конвенцийн зүйлд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн өдрөөр нийлбэр дүнгээрээ дэлхийн худалдааны хөлөг онгоцны нийт даацын 50-иас доошгүй хувийг эзлэх худалдааны хөлөг онгоц бүхий талуудын гуравны хоёр хүлээн зөвшөөрсөн өдрийг;

ii) дэд хэсэг (f)(iii)-т заасан журмын дагуу конвенцийн хавсралтад оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийг түүнийг батлах үед холбогдох алба нь нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн өдөр нийлбэр дүнгээрээ дэлхийн худалдааны хөлөг онгоцны нийт даацын 50-иас доошгүй хувийг эзлэх худалдааны хөлөг онгоц бүхий талуудын гуравны хоёр хүлээн зөвшөөрсөн тохиолдолд. Гэхдээ конвенцийн хавсралтад оруулсан нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болохоос өмнөх аливаа хугацаанд аль нэг тал нь, түүний хувьд нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болохоос өмнө тухайн тал баталснаа тодорхой илэрхийлэх шаардлагатай гэдгийг байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн даргад мэдэгдэж болно. Байгууллага нь мэдэгдэл болон түүнийг хүлээн авсан өдрийн талаар талуудад мэдээлнэ;

iii) конвенцийн хавсралтад, дэд-хавсралтад оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийг түүнийг баталсан үед холбогдох албанаас тодорхойлсон хугацааны төгсгөлд хүлээн зөвшөөрснөөр тооцох. Хэрэв энэ хугацаанд талуудын гуравны хоёр, эсхүл нийлбэр дүнгээрээ дэлхийн худалдааны хөлөг онгоцны нийт даацын 50-иас доошгүй хувийг эзлэх худалдааны хөлөг онгоц бүхий талуудын гуравны нэгээс доошгүй хувь аль нөхцөл нь биелэгдсэн байхаас шалтгаалан байгууллагад эсэргүүцэж буй талаар мэдэгдээгүй бол, энэхүү хугацаа нь арваас доошгүй сар байна;

iv) конвенцийн протокол I-д нэмэлт, өөрчлөлт оруулахад конвенцийн хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах журамтай адил байх;

v) конвенцийн протокол II-т нэмэлт, өөрчлөлт оруулахад дээрх дэд-хэсэг (f)(i)-ийн дагуу конвенцийн зүйлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах журамтай адил баримтална.

г) дараахь нөхцөлд нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болно:

i) дэд хэсэг (f)(iii)-т заасан журмын дагуу бус нэмэлт, өөрчлөлт конвенцийн зүйл, протокол 2, эсхүл протокол 1, эсхүл конвенцийн хавсралтад хийсэн тохиолдолд дээрх заалтын дагуу хүлээн зөвшөөрсөн нэмэлт, өөрчлөлт нь хүлээн зөвшөөрсөн өдрөөс хойш зургаан сарын дараа;

ii) протокол 1, хавсралтын дэд хавсралт, эсхүл конвенцийн хавсралтын дэд хэсэг (f) (iii)-т заасан журмын дагуу нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан тохиолдолд, дээр дурдсан нөхцөлийн дагуу хүлээн зөвшөөрсөн гэж тооцогдох нэмэлт,

өөрчлөлт нь тал тус бүрийн хувьд хүлээн зөвшөөрсөн өдрөөс хойш зургаан сарын дараа; Энэхүү хугацаанаас өмнө хүлээн зөвшөөрөөгүй, эсхүл дэд хэсэг (f) (ii)-ын дагуу баталсан тухай тодорхой мэдэгдэх шаардлагын тухай мэдэгдэл хийсэн талуудад энэхүү заалт хамаарахгүй.

3. Хурлаар нэмэлт, өөрчлөлт оруулах:

а) талуудын гуравны нэгээс доошгүй хувь нь дэмжсэн аль нэг талын хүсэлтээр энэхүү конвенцид оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг хэлэлцүүлэх зорилгоор байгууллагаас талуудын хурлыг зарлах;

б) хуралд хүрэлцэн ирж, санал хураалтад оролцсон талуудын гуравны хоёрын саналаар баталсан нэмэлт, өөрчлөлт тус бүрийн талаар түүнийг хүлээн зөвшөөрүүлэх зорилгоор хэлэлцэн тохиролцогч тал тус бүрт байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн дарга мэдэгдэх;

с) бага хурлаас өөрөөр шийдвэрлээгүй бол нэмэлт, өөрчлөлтийг дээр заасан (f)(ii) болон (2) (g) хэсэгт тодорхойлсон журмын дагуу хүлээн зөвшөөрсөн бөгөөд хүчин төгөлдөр болсон гэж тооцно.

4.

а) нэмэлт хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан тохиолдолд энэхүү зүйлд дурдсан “конвенцийн тал” гэж тухайн хавсралтыг биелүүлэх үүрэг бүхий талыг хэлнэ.

б) хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулахыг хүлээн зөвшөөрөхөөс татгалзсан аливаа талыг зөвхөн тухайн хавсралтыг хэрэглэхэд тал биш гэж үзнэ.

5. Шинэ хавсралтыг батлах болон хүчин төгөлдөр болгоход конвенцийн зүйлд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийг батлах болон хүчин төгөлдөр болгоход дагаж мөрддөг журмыг нэгэн адил хэрэглэнэ.

6. Өөрөөр тодорхой заагаагүй бол, энэхүү зүйлийн дагуу конвенцид оруулсан хөлөг онгоцны бүтэцтэй холбоотой нэмэлт, өөрчлөлтийг зөвхөн ёроолыг нь тавьсан барилгын гэрээт бүхий хөлөг онгоцонд, хэрэв барилгын гэрээ байхгүй тохиолдолд, нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш хэрэглэнэ.

7. Протокол, эсхүл хавсралтад оруулсан аливаа нэмэлт, өөрчлөлт нь тухайн протокол, эсхүл хавсралтын агуулгатай холбоотой байх бөгөөд энэхүү конвенцийн зүйлд нийцнэ.

8. Байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн дарга нь энэхүү зүйлийн дагуу хүчин төгөлдөр болсон аливаа нэмэлт өөрчлөлт болон нэмэлт, өөрчлөлт тус бүр хүчин төгөлдөр болсон өдрийн талаар талуудад мэдээлнэ.

9. Энэхүү зүйлийн дагуу нэмэлт, өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрсөн, эсхүл эсэргүүцсэн мэдэгдлийг байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн даргад бичгээр хүргүүлнэ. Ерөнхий нарийн бичгийн дарга нь мэдэгдэл болон түүнийг хүлээн авсан өдрийн талаар конвенцийн талуудад мэдээлнэ.

17 дугаар зүйл

Техникийн хамтын ажиллагааг дэмжих

Конвенцийн Талууд байгууллага болон олон улсын байгууллагатай зөвлөлдөн Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын байгаль орчны хөтөлбөрийн гүйцэтгэх захирлын тусламж болон зохицуулалттайгаар дараахь асуудлаар техникийн туслалцаа авах тухай хүсэлт гаргасан талуудад конвенцийн зорилт болон зорилгыг хөгжүүлэх зорилгоор дэмжлэг үзүүлнэ:

1. шинжлэх ухаан болон техникийн боловсон хүчний сургалт;
2. хүлээн авах болон хянахад шаардагдах тоног төхөөрөмж, хэрэгслийг нийлүүлэх;
3. хөлөг онгоц далайн орчинг бохирдуулахаас сэргийлэх, эсхүл бохирдлыг багасгахад чиглэгдсэн бусад арга хэмжээ, үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд туслалцаа үзүүлэх;
4. судалгаа хийхийг дэмжих.

18 дугаар зүйл Цуцлах

1. Энэхүү конвенц, эсхүл аль нэг нэмэлт хавсралтыг конвенцийн аль нэг тал энэхүү конвенц, эсхүл хавсралт хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 5 жил өнгөрсний дараа хэзээ ч цуцалж болно.

2. Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад бичгээр мэдэгдсэнээр цуцлалтыг гүйцэтгэх бөгөөд тэрээр ийнхүү аливаа мэдэгдэл хүлээн авсан өдөр болон цуцлалт нь хүчин төгөлдөр болох өдрийн талаар бусад талуудад мэдээлнэ.

3. Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга цуцлах тухай мэдэгдлийг хүлээн авсан өдрөөс хойш арван хоёр сар, эсхүл мэдэгдэлд заасан өөр, урт хугацаа өнгөрсний дараа цуцлалт хүчин төгөлдөр болно.

19 дүгээр зүйл Хадгалуулах болон бүртгүүлэх

1. Конвенцийг байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга хадгалах бөгөөд тэрээр конвенцийн баталгаажуулсан үнэн зөв хувийг энэхүү конвенцид гарын үсэг зурсан, эсхүл нэгдэн орсон улсад дамжуулна.

2. Конвенц хүчин төгөлдөр болмогц уг бичвэрийг байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын дүрмийн 102 дугаар зүйлийн дагуу бүртгүүлэх болон хэвлүүлэх зорилгоор Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад дамжуулна.

20 дугаар зүйл Хэл

Энэхүү конвенцийг англи, франц, орос болон испани хэлээр нэг хувь үйлдсэн бөгөөд эх бичвэр бүр адил хүчинтэй байна. Араб, герман, итали болон япон хэлний албан ёсны орчуулгаар хийх бөгөөд гарын үсэг зурсан эхийн хамт хадгална.

Дээр дурдсаныг нотолж, зохих ёсоор Засгийн газраас эрх олгосон дараахь хүмүүс конвенцид гарын үсэг зурав.

Нэг мянга есөн зуун далан гурван оны арван нэгдүгээр сарын хоёрны өдөр Лондон хотод үйлдэв.

ПРОТОКОЛ I
Хортой бодистой холбогдолтой хэргийн талаар тайлагнах заалт
/Конвенцийн 8 дугаар зүйлийн дагуу/

1 дүгээр зүйл
Тайлагнах үүрэг

1. Энэхүү протоколын 3 дугаар зүйлд заасан хэрэгт холбогдсон хөлөг онгоцны эзэн, эсхүл хөлөг онгоцыг хариуцах бусад этгээд нь энэхүү протоколын заалтын дагуу хэргийн талаарх аль болох бүрэн тайланг даруй дамжуулна.

2. Энэхүү зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хөлөг онгоцыг орхиж үлдээсэн тохиолдолд, эсхүл хөлөг онгоцноос авсан мэдээлэл нь бүрэн бус, эсхүл авах боломжгүй тохиолдолд, хөлөг онгоцны өмчлөгч, менежер, эсхүл түүнийг ажиллуулагч, эсхүл тэдгээрийн төлөөлөгчид энэхүү протоколын заалтын дагуу эзний үүргийг аль болох бүрэн хэмжээнд авч үзнэ. Бодис нь энэхүү конвенцийн 2 дугаар хавсралтын 1 (б) журамд тодорхойлсон хортой шингэн бодис гэсэн утгатай.

2 дугаар зүйл
Тайлагнах шаардлагатай тохиолдолд

Дараахь зүйлтэй холбогдолтой хэрэг тус бүрийн талаар тайланг гаргана:

- a) энэхүү конвенцийн дагуу хүлээн зөвшөөрснөөс бусад бодис гаргах явдал;
- b) дараахь зүйлийг үндэслэн конвенцийн дагуу зөвшөөрсөн бодис гаргах явдал:
 - i) хөлөг онгоцны аюулгүй байдлыг хангах буюу далайд хүний амь аврах зорилгоор бодис гаргах;
 - ii) хөлөг онгоц буюу түүний тоног төхөөрөмжийн гэмтлийн улмаас бодис гаргах;
- c) бохирдуулалтын тодорхой хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор, эсхүл бохирдуулалтыг бууруулах буюу түүнд хяналт тавих зорилго бүхий шинжлэх ухааны хууль ёсны судалгааны зорилгоор ийнхүү хортой бодис гаргах;
- d) энэхүү зүйлийн дэд хэсэг а, b, c-д заасны дагуу бодис гаргасан байж болзошгүй тохиолдол.

3 дүгээр зүйл
Тайлангийн агуулга

1. Ямар ч тохиолдолд тайланд дараахь зүйлийг тусгана:
 - a) хөлөг онгоцны нэр;
 - b) хэрэг гарсан цаг, он, сар, өдөр;
 - c) хортой бодисын тоо хэмжээ болон хэлбэр;
 - d) тусламж болон аврах арга хэмжээ;
2. Тайлан тус бүрт дараахь тодорхой зүйлийг тусгана:
 - a) хэрэгт холбогдолтой хортой бодисын тодорхой нэр, эсхүл түүний тодорхойлолт, түүнчлэн хортой бодисын техникийн нэр /үнэн зөв техникийн нэрийг худалдааны нэрээр оруулан ашиглахгүй байх/;
 - b) далайд гаргасан, эсхүл гаргаж болзошгүй хортой бодисын хэмжээ, өтгөрүүлэлт болон түүний байдлын талаарх мэдэгдэл буюу үнэлгээ;
 - c) шаардлагатай бол, боолт, баглааны тодорхойлолт болон таних тэмдэг;
 - d) боломжтой бол, бараа илгээгч, хүлээн авагч буюу үйлдвэрлэгчийн нэр.
3. Гаргасан, эсхүл гаргаж болзошгүй хортой бодис нь газрын тос, хортой шингэн бодис, хортой хатуу бодис, эсхүл хортой хийн бодис байсан, түүнчлэн бодисыг бөөнөөр, эсхүл жижиглэн савлаж, ачааны чингэлэг, зөөврийн цистерн буюу замын болон төмөр замын цистернд тээвэрлэж байсан зэргийг тайлан тус бүрт тодорхой тусгана.
4. Тайланг хүлээн авагчийн шаардсан, эсхүл тайланг илгээж буй хувь хүн дамжуулах шаардлагатай гэж үзсэн аливаа бусад мэдээллийг хавсарган дамжуулна.

4 дүгээр зүйл **Нэмэлт тайлан**

Энэхүү протоколын заалтын дагуу тайлан дамжуулах үүрэг бүхий аливаа хувь хүн, боломжийг харгалзан:

- а) Шаардлагатай бол, цаашид болсон үйл явдалтай холбоотой мэдээллийг үндсэн тайланд хавсаргах;
- б) Хэрэгт холбогдох нэмэлт мэдээлэл хүссэн нөлөөнд байгаа улсын хүсэлтийг аль болох бүрэн хэмжээнд биелүүлнэ.

5 дугаар зүйл **Тайлагнах аргачлал**

1. Тайланг тэргүүлэх ач холбогдол болгон, эрэгт хамгийн ойр байгаа улс руу боломжит хурдан харилцаа холбооны хэрэгслээр хүргэнэ.

2. Энэхүү протоколын заалтыг хэрэгжүүлэхийн тулд энэхүү конвенцийн талууд байгууллагаас гаргасан заавар дээр тулгуурлан хортой бодистой холбогдох хэргийн тайлангийн дагуу аргачлалын журам болон зааварчилга гаргах.

ПРОТОКОЛ II **Арбитр**

/Конвенцийн 10 дугаар зүйлийн дагуу/

1 дүгээр зүйл

Хэрэв маргалдагч талууд өөрөөр шийдвэрлээгүй бол, арбитрын үйл ажиллагааг энэхүү протоколд заасан дүрмийн дагуу тогтооно.

2 дугаар зүйл

1. Арбитрын шүүхийг конвенцийн 10 дугаар зүйлийн дагуу конвенцийн нэг талаас нөгөө талд хүсэлт гаргаж, арбитрын хүсэлт нь хэргийн талаарх мэдэгдэл, нэмэлт баримт бичгийн хамт бүрдэнэ.

2. Хүсэлт гаргагч тал нь арбитрын шүүхийг байгуулах тухай хүсэлт гаргасан тухай, маргалдагч талуудын нэрс болон конвенц, эсхүл журмыг тайлбарлах, эсхүл хэрэглэхэд маргаан үүсгэсэн тодорхой заалтын талаар байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн даргад мэдээлнэ. Ерөнхий нарийн бичгийн дарга нь энэхүү мэдээллийг талуудад дамжуулна.

3 дугаар зүйл

Арбитрын шүүх нь гурван гишүүнээс бүрдэнэ: маргалдагч тал бүрээс томилсон нэг шүүгч, дээрх шүүгч нарын тохиролцсоноор томилогдож, шүүхийн даргаар ажиллах гурав дахь шүүгч.

4 дүгээр зүйл

1. Хэрэв хоёр дахь шүүгчийг томилсноос хойших жар хоногийн хугацаа дууссан үед арбитрын шүүхийн даргыг томилоогүй бол, байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн дарга нь аль нэг талын хүсэлтээр дараахь жар хоногийн хугацаанд даргыг томилох бөгөөд томилохдоо байгууллагын зөвлөлөөс урьд өмнө шалгаруулсан мэдлэг, боловсролтой хувь хүний нэрсийн жагсаалтаас түүнийг сонгоно.

2. Хэрэв хүсэлтийг хүлээн авсан өдрөөс хойш жар хоногийн дотор аль нэг тал арбитрын шүүхийн өөрийн томилох ёстой гишүүнийг томилоогүй бол, нөгөө тал нь байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн даргад шууд мэдэгдэж болох бөгөөд ерөнхий

нарийн бичгийн дарга нь жар хоногийн дотор арбитрын шүүхийн даргыг энэхүү зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан жагсаалтаас сонгон томилно.

3. Арбитрын шүүхийн томилогдсон дарга адил нөхцөл, арга замаар шүүгчийг томилохыг шүүгчийг томилоогүй талаас хүснэ. Хэрэв уг тал нь шаардагдах томилолтыг хийхгүй байгаа бол, арбитрын шүүхийн дарга нь өмнөх хэсэгт заасан хэлбэр болон нөхцөлөөр томилолтыг хийхийг байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн даргаас хүснэ.

4. Хэрэв арбитрын шүүхийн даргыг энэхүү зүйлийн заалтын дагуу томилсон бол, тэрээр нөгөө талын зөвшөөрөлгүйгээр холбогдох аль нэг талын иргэн байж болохгүй.

5. Хэрэв аль нэг талаас хариуцаж, томилсон шүүгч нь нас барах, эсхүл үүргээ биелүүлэх чадваргүй болсон бол, тухайн тал ийнхүү нас барсан, эсхүл гэрээгээ биелүүлэх чадваргүй болсон өдрөөс хойш жар хоногийн хугацаанд түүнийг орлох шүүгчийг томилно. Хэрэв дурдсан тал томилолтыг хийгээгүй бол, арбитрын шүүхийн үйл ажиллагааг үндэслэн шүүгч нарын бүрэлдэхүүнтэйгээр үргэлжлүүлнэ. Арбитрын шүүхийн дарга нас барсан, эсхүл үүргээ биелүүлэх чадваргүй болсон тохиолдолд түүнийг орлох шүүгчийг дээрх 3 дугаар зүйлийн заалтын дагуу томилно. Хэрэв энэ асуудлаар арбитрын шүүхийн гишүүд тохиролцоонд хүрч чадаагүй бол, нас барсан, эсхүл үүргээ биелүүлэх чадваргүй болсон өдрөөс хойш жар хоногийн дотор энэхүү зүйлийн заалтын дагуу томилолтыг хийнэ.

5 дугаар зүйл

Арбитрын шүүхээр маргааны асуудлаас үүдэн гарах нэхэмжлэлийг хэлэлцэн шийдвэрлэж болно.

6 дугаар зүйл

Тал тус бүр өөрийн шүүгчийн цалин хөлс, холбогдох зардал болон өөрийн хэргийг бүрдүүлэхэд шаардагдах зардал зэргийг хариуцна. Арбитрын шүүхийн даргын цалин хөлс, арбитрын шүүхийн үйл ажиллагаатай холбоотой ерөнхий бүх зардлыг талууд тэнцүү хариуцна. Арбитрын шүүх гарсан бүх зардлын талаар бүртгэл хөтлөх бөгөөд зардлын эцсийн тайланг гаргана.

7 дугаар зүйл

Хууль зүйн чанартай сонирхол бүхий, тухайн хэргийн талаарх шийдвэр нь нөлөөлөх конвенцийн аль нэг тал нь шүүхийн үйл ажиллагааг анх санаачилсан талуудад бичгээр мэдэгдэж, арбитрын шүүхийн зөвшөөрөлтэйгөөр арбитрын шүүхийн үйл ажиллагаанд оролцож болно.

8 дугаар зүйл

Энэхүү протоколын заалтын дагуу байгуулсан арбитрын шүүх өөрийн дэг, журмыг тогтооно.

9 дүгээр зүйл

1. Арбитрын шүүхийн шийдвэр, түүний үйл ажиллагаа, хуралдах газар болон түүний шийдвэрлэх аливаа асуудлыг шүүхийн гишүүдийн олонхын саналаар батална. Талуудын хариуцан томилсон арбитрын шүүхийн аль нэг гишүүн оролцоогүй байх, эсхүл түдгэлзэх явдал арбитрын шүүхээс шийдвэр гаргахад саад, бэрхшээл болохгүй. Тэнцүү санал өгсөн тохиолдолд даргын саналаар шийдвэрлэнэ.

2. Талууд арбитрын шүүхийн ажлыг хөнгөвчлөх болон өөрт буй бүх хэрэгслийг ашиглаж, өөрийн хууль тогтоомжийн дагуу:

- a) шаардлагатай баримт бичиг болон мэдээллээр арбитрын шүүхийг хангах;
- b) гэрч буюу шинжээчийн мэдүүлэг авах, хэргийн газар очиход арбитрын шүүхийг өөрийн нутаг дэвсгэрт оруулна.

3. Аль нэг тал оролцоогүй, эсхүл үүргээ биелүүлэх чадваргүй байх явдал шүүхийн үйл ажиллагаа явуулахад саад, бэрхшээл болохгүй.

10 дугаар зүйл

1. Арбитрын шүүх байгууллагаас хойш тавих сарын дотор шийдвэрээ гаргана. Шаардлагатай тохиолдолд дараагийн гурван сараас дээшгүй хугацаагаар дээрх хугацааг сунгахаар шийдвэрлэж болно. Арбитрын шүүхийн шийдвэрт үндэслэлийг нь тусгасан мэдэгдлийг хавсаргана. Шийдвэр нь эцсийн болон давж заалдах эрхгүй байх бөгөөд байгууллагын ерөнхий нарийн бичгийн даргад дамжуулна. Талууд шийдвэрийг даруй биелүүлнэ.

2. Шийдвэрийг тайлбарлах, эсхүл биелүүлэхтэй холбоотой тал хоорондын аливаа маргааныг шийдвэр гаргасан арбитрын шүүх, эсхүл шүүх байхгүй бол, анхны арбитрыг шүүхийг байгуулсантай адил арга замаар байгуулагдсан өөр арбитрын шүүхэд аль аль тал оруулж болно.

ХАВСРАЛТ I

Газрын тосноос үүдсэн бохирдлоос сэргийлэх журам болон нэгдсэн тайлбар

I БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр журам Тодорхойлолт

Энэхүү хавсралтын зорилгоор:

1. “газрын тос” гэж аливаа хэлбэрийн газрын тос, тухайлбал түүхий газрын тос, шингэн шатахуун, шавхай, газрын тосны хаягдал болон боловсруулсан бүтээгдэхүүн /энэхүү конвенцийн Хавсралт II-ын заалтаар зохицуулах химийн бодисоос бусад/-ийг оролцуулах болон дээрх нийтлэг шинжээр нь хязгаарлахгүйгээр хавсралтын 1 дүгээр дэд хавсралтад заасан бодисыг;

2. “газрын тосны зуурмаг” гэж газрын тос агуулсан аливаа зуурмагийг;

3. “шингэн шатахуун” гэж тухайн газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хөдөлгөгч хүч болон туслах техниктэй холбогдох шатахууны хэлбэрээр ашиглах аливаа газрын тосыг;

4. “газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц” гэж ачааны орон зайд газрын тос бөөнөөр тээвэрлэх зориулалтаар зохион бүтээгдсэн болон ачаа тээвэрлэж байх, эсхүл тал нь их хэмжээний газрын тос бол, хослуулсан тээвэрлэгч болон энэхүү конвенцийн 2 дугаар хавсралтад заасан аливаа химийн бодис тээвэрлэгч хөлөг онгоц;

5. “хослуулсан тээвэрлэгч” гэж газрын тос, эсхүл хатуу ачаа бөөнөөр тээвэрлэх зориулалтаар бүтээсэн хөлөг онгоцыг;

6. “шинэ хөлөг онгоц” гэж дараахь хөлөг онгоцыг хэлнэ:

a) 1975 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөс хойш барилгын гэрээ нь байгуулагдсан;

b) барилгын гэрээ байгуулаагүй тохиолдолд, 1976 оны 6 дугаар сарын 30-ны өдрөөс хойш суурь нь тавигдсан, эсхүл барилгын ижил төстэй үе шатанд буй;

c) 1979 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөс хойш хүлээлгэж өгөх;

d) томоохон өөрчлөлт оруулсан, түүнчлэн:

i) 1975 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөс хойш барилгын гэрээ нь байгуулагдсан;

ii) барилгын гэрээ байгуулаагүй тохиолдолд, 1976 оны 6 дугаар сарын 30-ны өдрөөс хойш барилгын ажил нь эхэлсэн;

iii) 1979 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөс хойш баригдсан;

7. “одоо байгаа хөлөг онгоц” гэж шинэ биш хөлөг онгоцыг;

8. “томоохон өөрчлөлт” гэж байгаа хөлөг онгоцны өөрчлөлт, түүнчлэн:

- a) хөлөг онгоцны хэмжээ, хэлбэр, эсхүл тээвэрлэх хүчин чадлын томоохон өөрчлөлт;
 - b) хөлөг онгоцны төрлийг өөрчлөх;
 - c) Захиргаанаас үзэж байгаагаар хөлөг онгоцны үйлчлэх хугацааг сунгах зориулалттай өөрчлөлт;
 - d) хэрэв шинэ хөлөг онгоц байсан бол бусад өөрчлөлт, түүнчлэн хөлөг онгоцыг энэхүү конвенцийн одоо байгаа хөлөг онгоцны талаарх холбогдох заалтаар бус өөр заалтаар зохицуулахад хүргэх өөрчлөлт.
9. “хамгийн ойрын газар”, “хамгийн ойрын газраас” гэсэн нэр томъёог олон улсын эрх зүйн дагуу тухайн нутаг дэвсгэрийн далайг тогтоох шугамаас гэж ойлгох, гэхдээ энэхүү конвенцийн зорилгоор Австралийн зүүн хойд эрэг хавийн “хамгийн ойрын газраас” гэж Австралийн эргийн:
- a) өмнөд өргөрөг 11 хэм 00' , зүүн уртраг 142 хэм 08'-аас өмнөд өргөрөг 10 хэм 35 хүртэл;
 - b) зүүн уртраг 414 хэм 55'-аас өмнөд өргөрөг 10 хэм 00' хүртэл;
 - c) зүүн уртраг 142 хэм 00'-аас өмнөд өргөрөг 9 хэм 10' хүртэл;
 - d) зүүн уртраг 143 хэм 52'-оос өмнөд өргөрөг 9 хэм 00' хүртэл;
 - e) зүүн уртраг 144 хэм 30'-аас өмнөд өргөрөг 13 хэм 00' хүртэл;
 - f) зүүн уртраг 144 хэм 00'-оос өмнөд өргөрөг 15 хэм 00' хүртэл;
 - g) зүүн уртраг 146 хэм 00'-оос өмнөд өргөрөг 18 хэм 00' хүртэл;
 - h) зүүн уртраг 147 хэм 00'-оос өмнөд өргөрөг 21 хэм 00' хүртэл;
 - i) 42' зүүн уртраг 156 хэм 15' хүртэл цэгээс татсан шугамнаас гэж ойлгоно.
10. “тусгай газар” гэж далай зүйн болон экологийн нөхцөл, түүнчлэн замын хөдөлгөөний тодорхой шинж чанартай холбоотой техникийн хүлээн зөвшөөрсөн шалтгааны улмаас далайг газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэхэд тусгай бөгөөд зайлшгүй биелүүлэх арга хэлбэр байх шаардлагатай далайн орон зайг. Тусгай газарт энэхүү хавсралтын журам 10-т заасан газар, орон зайг хамааруулна.
11. “газрын тосыг хурдтай гаргах” гэж тухайн мөчид нэг цагт литрээр хэмжин гаргах газрын тосны хэмжээг хөлөг онгоцны тухайн мөчийн үзэлээр хэмжсэн хурдад хуваасан үзүүлэлтийг;
12. “цистерн” гэж шингэн зүйлийг бөөнөөр нь тээвэрлэх зориулалт бүхий, хөлөг онгоцны байнгын бүтцээр байгуулагдсан хаагдмал орон зайг;
13. “хажуу хэсгийн цистерн” гэж гаднах бүрээс зэргэлдээ байрлалтай цистернийг;
14. “төв цистерн” гэж уртрагын дагуу байрлуулсан ачааны гол цистернийг;
15. “хаягдал цистерн” гэж цистерний бохир ус, хаягдал болон газрын тосон зуурмаг байрлуулах тодорхой зориулалттай цистернийг;
16. “цэвэр балласт” гэж газрын тос тээвэрлэж байсан цэвэрлэх цистерн доторх ачааг. Энэхүү ачааг хөдөлгөөгүй буй хөлөг онгоцноос цэвэр усанд гаргавал ус, эсхүл зэрэгцээ эргийн шугам дээр газрын тосны мөр, эсхүл шавхай үлдэхгүй. Хэрэв ачааг газрын тос гаргахад мониторинг болон хяналт тавхыг захиргаанаас зөвшөөрсөн системээр гаргахад системийн үзүүлэлтээр бохир усанд агуулагдсан газрын тосны хэмжээ нь 15:1 000 000 харьцаатай байвал, мөр үлдээж байсан ч ачааг цэвэр гэж дүгнэнэ;
17. “тусгаарласан балласт” гэж газрын тос болон газрын тосны түлшний системээс бүр мөсөн тусгаарласан цистернд усаар оруулсан балластыг. Цистерн нь конвенцийн хавсралтад тодорхойлсон газрын тос, эсхүл хортой бодисоос бусад ачаа, эсхүл балласт тээвэрлэхэд зориулагдана;
18. “урт” /У/ гэж суурины дээд хэсгээс хэмжих гүний 85 хувьд буй усан шугамын төвшинд хэмжих нийт уртын 96 хувийг. Уртыг /У/ метрээр хэмжинэ;
19. “урд болон ард перпендикуляр”-ийг уртын /У/ урд болон ард үзүүрээс авна. Урд перпендикуляр нь уртыг хэмжих усан шугам дээрх урд талын иштэй нийлнэ;
20. “хөлөг онгоцны гол” гэж уртын /У/ дунд хэсэгт байна;
21. “өргөн” /Ө/ гэж хөлөг онгоцны хамгийн өргөн хэсгийг. Өргөнийг /Ө/ метрээр хэмжинэ;

22. “үл хөдлөх жин” /УЖ/ гэж 1.025-ын тодорхой хүндийн хүч бүхий усан дахь ачааны хөлөг онгоцны хөөн гаргах тонноор хэмжих ус, хөлөг онгоцны хөнгөн жин хоорондох зөрүүг;

23. “хөнгөн жин” гэж ачаа, шатахуун, балласт ус, тосолгооны тос, цэвэр усгүй цистерн, хэрэглээний зүйл, зорчигч болон баггүйгээр хөлөг онгоцноос гаргах, тонноор хэмжих усны хэмжээг;

24. орон зайн “нэвтрэлт чанар” гэж тухайн орон зай доторх эзэлхүүн нь тухайн орон зай нь нийт эзэлхүүн усаар дүүрсэн байх хоорондын харьцааг;

25. хөлөг онгоцны “эзэлхүүн” болон “орон зай”-г бүх тохиолдолд цутгасан шугам хүртэл тооцно;

26. энэхүү журмын 6 дугаар хэсгийн заалтыг үл харгалзан энэ хавсралтын 13, 13b, 13e болон 18(4) дүгээр журмын зорилгоор “шинэ газрын тосны цистерн” гэж дараахь тохиолдлын газрын тосны цистернийг хэлнэ:

- a) 1979 оны 6 дугаар сарын 1-ний өдрөөс хойш барилгын гэрээ нь байгуулагдсан;
- b) барилгын гэрээ байгуулаагүй тохиолдолд, 1980 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс хойш суурийг тавьсан, эсхүл барилгын ажил нь эхэлсэн;
- c) 1982 оны 6 дугаар сарын 1-ний өдрөөс хойш хүргүүлсэн;
- d) томоохон өөрчлөлт орсон:
 - i) 1979 оны 6 дугаар сарын 1-ний өдөр гэрээ байгуулсан;
 - ii) барилгын гэрээ байгуулаагүй тохиолдолд, 1980 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс хойш барилгын ажил нь эхэлсэн;
 - iii) 1982 оны 6 дугаар сарын 1-ний өдөр бэлэн болсон.

27. энэхүү журмын 7 дугаар хэсгийн заалтыг үл харгалзан энэ хавсралтын 13, 13a, 13b, 13c, 13d, 18(6)(c) дугаар журмын зорилгоор “одоо байгаа газрын тосны цистерн” гэж энэ журмын 26 дугаар хэсэг дэх шинэ газрын тосны цистерн биш газрын тосны цистернийг;

28. “түүхий газрын тос” гэж байгалийн гаралтай тээвэрлэлтийн зориулалттай эсэхийг үл хамааран гарсан аливаа шингэн нүүрстөрөгчийн зуурмаг, тухайлбал:

- a) түүхий газрын тосноос цэвэршүүлсэн хэсгийг хассан;
- b) түүхий газрын тосонд зарим цэвэршүүсэн хэсгийг нэмсэн;

29. “түүхий газрын тосны цистерн” гэж түүхий газрын тос тээвэрлэгч газрын тосны цистернийг;

30. “бүтээгдэхүүн тээвэрлэгч” гэж түүхий газрын тосноос бусад газрын тос тээвэрлэдэг газрын тосны цистернийг;

31. “ойн өдөр” гэж олон улсын газрын тосноос үүдсэн бохирдлоос сэргийлэх гэрчилгээн дээрх эцсийн хугацаатай дүйцэхүйц жил бүрийн сар болон өдрийг хэлнэ.

2 дугаар журам **Үйлчлэх хүрээ**

1. Хэрэв өөрөөр тодорхой заагаагүй бол, энэхүү хавсралтын заалтыг хөлөг онгоцонд хэрэглэнэ.

2. Газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцноос бусад хөлөг онгоц, түүнчлэн 200 шоо дөрвөлжин метр, эсхүл түүнээс дээш хэмжээний газрын тос бөөнөөр тээвэрлэх нийт багтаамжтай баригдаж, ашиглагдах хөлөг онгоцны хувьд газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцонд зориулсан энэхүү хавсралтын 9, 10, 14, 15/1, /2/ болон /3/, 18, 20 болон 24/4/ дүгээр журмын шаардлагуудыг орон зайг барих болон ажиллуулахад нэгэн адил хэрэглэнэ. Гэхдээ нийт багтаамж нь 1 000 шоо дөрвөлжин метрээс бага байгаа тохиолдолд 15/1, /2/ болон /3/ дугаар журмын оронд энэхүү хавсралтын 15/4/ дүгээр журмын шаардлагуудыг хэрэглэж болно.

3. Конвенцийн хавсралт II-ын заалтаар зохицуулагдах ачааг газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны ачааны орон зайд тээвэрлэж буй тохиолдолд, энэхүү конвенцийн хавсралт II-ын холбогдох шаардлагуудыг нэгэн адил хэрэглэнэ.

4.

- a) усны хүчин зүйн хөдөлгүүрт, агаарын дэрэнд тулгуурлан ажиллах аливаа тээврийн хэрэгсэл болон бусад шинэ төрлийн хөлөг онгоц /гадаргад ойр хөлөг

онгоц, шумбагч хөлөг г.м/ түүнчлэн хэрэв хавсралтын 1 дүгээр бүлэг болон 2 дугаар бүлгийн заалт, ялангуяа хөлөг онгоц барих болон тоног төхөөрөмжийг зохицуулах заалтыг хэрэглэх боломжгүй, эсхүл үндэслэлгүй байгаа бол Захиргаа нь эдгээр заалтад хамруулахгүй байхаар шийдвэрлэж болно. Гэхдээ ийм хөлөг онгоцны барилга, тоног төхөөрөмж нь орчныг газрын тосоор бохирдуулахаас хамгаалахаар бүтээгдсэн байна.

б) Захиргаанаас тухайн хөлөг онгоцыг заалтанд хамруулахгүй байхаар шийдвэрлэсэн тохиолдол бүрийг энэхүү хавсралтын 5 дугаар журамд заасан гэрчилгээнд тэмдэглэнэ.

с) тухайн хөлөг онгоцыг заалтад хамруулахгүй байхаар шийдвэрлэсэн Захиргаа нь ийнхүү шийдвэрлэсэн тухай болон шийдвэрийн үндэслэлийн талаар байгууллагад аль болох даруй, гэхдээ шийдвэр гарснаас хойш 90-ээс хэтрэхгүй хоногийн дотор мэдэгдэнэ. Байгууллага нь мэдэгдлийг танилцуулах, шаардлагатай бол зохих арга хэмжээ авахуулах зорилгоор конвенцийн талуудад хүргүүлнэ.

3 дугаар журам Тэнцвэртэй байдал

1. Хавсралтын заалтын дагуу шаардагдах зүйлийг орлох ямар нэгэн тохируулга, материал, хэрэгсэл, эсхүл аппаратыг хөлөг онгоцонд угсран суурилуулахыг Захиргаанаас зөвшөөрч болно. Гагцхүү энэхүү тохируулга, материал, хэрэгсэл, эсхүл аппарат нь энэхүү хавсралтын журамд заасан дизайн болон барилгын онцлог, шинж чанарыг ижил/тэнцвэртэй болгож, газрын тос гаргахад хяналт тавих ажилд нөлөөлөх үйл ажиллагааны аргачлалыг орлох зүйлийг Захиргааны энэхүү зөвшөөрлөөр зохицуулахгүй.

2. Хавсралтын заалтын дагуу шаардагдах зүйлийг орлох аливаа тохируулга, материал, хэрэгсэл, эсхүл аппаратыг хөлөг онгоцонд угсран суурилуулахыг зөвшөөрсөн Захиргаа нь ийнхүү зөвшөөрөл олгосон тухай байгууллагад мэдэгдэнэ. Байгууллага нь мэдэгдлийг танилцуулах, шаардлагатай бол зохих арга хэмжээ авахуулах зорилгоор конвенцийн талуудад хүргүүлнэ.

4 дүгээр журам Судалгаа

1. 150, эсхүл түүнээс дээш тонн нийт багтаамжтай газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц бүр болон 400, эсхүл түүнээс дээш тонн нийт багтаамжтай бусад хөлөг онгоц бүр дараахь судалгаанд хамрагдана:

а) үйлчилгээнд гарахаас өмнөх, эсхүл энэхүү хавсралтын 5 дугаар журмын дагуу шаардагдах гэрчилгээг анх олгохоос өмнөх судалгаа. Хэрэв тухайн хөлөг онгоцыг энэхүү хавсралтаар зохицуулах бол, судалгаанд хөлөг онгоцны бүтэц, тохируулга, зохион байгуулалт болон материалыг бүрэн хамруулна. Судалгааны үр дүнд тухайн хөлөг онгоцын бүтэц, тохируулга, зохион байгуулалт болон материал нь энэхүү хавсралтын журамд холбогдох шаардлагад бүрэн нийцнэ гэдгийг тогтоох;

б) Захиргаанаас тогтоосон хугацаанд хийх шинэчилсэн судалгааг энэхүү хавсралтын 8(2), 8(5), 8(6), эсхүл 8(7) журмын хэрэгжилтээс бусад үед таваас хэтрэхгүй жилд нэг удаа хийх бөгөөд судалгааны үр дүнд тухайн хөлөг онгоцны бүтэц, тохируулга, зохион байгуулалт болон материал нь энэхүү хавсралтын журмын холбогдох шаардлагад бүрэн нийцнэ гэдгийг тогтоох;

с) Захиргаанаас тогтоосон хугацаанд хийх засварын судалгаа. Судалгаа гучаас хэтрэхгүй сард нэг удаа хийх бөгөөд судалгааны үр дүнд тухайн хөлөг онгоцны тоног төхөөрөмж, шахуурга болон дамжуулах хоолойн систем, түүнчлэн газрын тос гаргахад мониторинг ба хяналт тавих систем, газрын тос-ус салгах тоног төхөөрөмж болон газрын тосны фильтрийн систем нь энэхүү хавсралтад журмын холбогдох шаардлагад бүрэн нийцэх бөгөөд ажлын хэвийн байдалд байна гэдгийг тогтоох. Ийнхүү засварын судалгаа хийх зөвшөөрлийн энэхүү хавсралтын 5 дугаар журмын дагуу олгосон Газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ /1973/-нд тэмдэглэнэ.

2. Энэхүү хавсралтын холбогдох заалтыг мөрдүүлэх зорилгоор энэхүү журмын 1 дэх хэсгийн заалтад хамрагдахгүй хөлөг онгоцны хувьд хэрэгжүүлэх тодорхой арга хэмжээг Захиргаанаас тогтооно.

3.

- a) энэхүү хавсралтын заалтын шаардлагын дагуу хөлөг онгоцны судалгааг Захиргааны ажилтан гүйцэтгэнэ;
- b) Захиргаанаас нэр дэвшүүлсэн зааварлагч, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн байгууллагаас энэ хэсгийн дэд хэсэг а)-д заасан судалгааг удирдах;
 - i) засвар шаардлагатай хөлөг онгоц болон;
 - ii) боомт дахь улсын эрх бүхий байгууллагаас хүсэлт гаргасан тохиолдолд судалгаа хийх.

Энэхүү хавсралтын заалтыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой судалгааг Захиргааны ажилтан хэрэгжүүлнэ. Гэхдээ Захиргаа нь судалгаа хийлгүүлэх зорилгоор түүнээс хүлээн зөвшөөрсөн судлаачид, эсхүл байгууллагыг томилон ажиллуулж болно. Судалгааг бүрэн болон үр ашигтай хийсэн гэдэг талаар Захиргаа нь ямар ч тохиолдолд бүрэн баталгаа гаргана.

4. Энэхүү журмын дагуу хийсэн судалгаа дууссаны дараа Захиргааны зөвшөөрөлгүйгээр судалгаанд хамрагдсан бүтэц, тоног төхөөрөмж, тохируулга, зохион байгуулалт, эсхүл материалд, тэдгээрийг шууд солихоос өөр аливаа өөрчлөлт оруулж болохгүй.

5 дугаар журам

Гэрчилгээ олголт, баталгаа

1. Энэхүү хавсралтын 4 дүгээр журмын заалтын дагуу хийсэн судалгааны дараа конвенцийн нөгөө талын шүүх эрх мэдлийн боомт, эсхүл эрэг орчмын буудал руу явах 150, эсхүл түүнээс дээш тонн нийт газрын тос тээвэрлэгч аливаа хөлөг онгоцонд газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ (1973) олгоно. Байгаа хөлөг онгоцны хувьд энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болсоны дараа арван хоёр сарын дараа энэхүү шаардлага хэрэгжинэ.

2. Гэрчилгээг Захиргаа, эсхүл түүнээс эрх олгосон аливаа этгээд, эсхүл байгууллагаас олгоно. Ямар ч тохиолдолд гэрчилгээтэй холбоотой бүрэн хариуцлагыг Захиргаа хүлээнэ.

6 дугаар журам

Бусад Засгийн газраас гэрчилгээ олгох

1. Конвенцийн тал болох Засгийн газар нь Захиргааны хүсэлтээр хөлөг онгоцны судалгаанд хамруулж болно. Хэрэв энэхүү хавсралтын заалт биелэгдэж байна гэж үзсэн тохиолдолд тэрээр энэхүү хавсралтын дагуу газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ /1973/-ыг тухайн хөлөг онгоцонд олгох, эсхүл гэрчилгээ олгох эрхийг олгож болно.

2. Гэрчилгээний хуулбар болон судалгааны тайлангийн хуулбарыг хүсэлт гаргасан Захиргаанд аль болох даруй дамжуулна.

3. Гэрчилгээг Захиргааны хүсэлтээр олгосон бөгөөд хавсралтын 5 дугаар журмын дагуу олгосон гэрчилгээтэй нэгэн адил хүчинтэй болон хүлээн зөвшөөрөгдөнө хэмээн ийнхүү олгосон гэрчилгээнд тэмдэглэнэ.

4. Тал бус улсын далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх бүхий хөлөг онгоцонд газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ (1973) олгохгүй.

7 дугаар журам

Гэрчилгээний хэлбэр

Газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ (1973)-г энүү хавсралтын 2 дугаар дэд хавсралтад тусгасан загварт нийцэх хэлбэрээр гэрчилгээг олгож

буй орны албан ёсны хэлээр үйлдэгдэнэ. Хэрэв хэрэглэж буй хэл нь англи, эсхүл франц хэл биш бол, энэхүү хоёр хэлийн аль нэгээр хөрвүүлсэн орчуулгыг эх бичвэрт тусгана.

8 дугаар журам Гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа

1. Газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ (1973)-г Захиргаанаас тодорхойлсон хугацаагаар олгох бөгөөд энэхүү журмын (2), (3) болон (4)-т зааснаас бусад тохиолдолд хугацаа нь олгосон өдрөөс хойш таван жилээс хэтрэхгүй байна.

2. Хэрэв конвенцийн талын далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх бүхий хөлөг онгоц нь гэрчилгээний хугацаа дуусах үед тухайн орны боомт, эсхүл эрэг орчмын буудалд ороогүй байвал, гэрчилгээг Захиргаанаас сунгаж болох бөгөөд нийхүү сунгах нь өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон, эсхүл судалгаа хийх тухайн улсад хөлөг онгоцыг очуулах зорилгоор олгоно.

3. Ямар ч гэрчилгээг ийнхүү таваас дээш сарын хугацаагаар сунгахгүй бөгөөд хугацаагаа сунгуулсан хөлөг онгоц нь өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон, эсхүл өөрийн боомтод судалгаа хийх тухайн улсад очсоны дараа хугацаа сунгуулсан шалтгаар шинэ гэрчилгээ авахгүйгээр тухайн боомт, эсхүл улсаас гарах эрх эдлэхгүй.

4. Энэхүү журмын 2-ын заалтын дагуу хугацааг сунгаагүй гэрчилгээг хугацаа нь дууссан өдрөөс хойш нэг хүртэл сарын хугацаагаар Захиргаанаас сунгаж болно.

5. Захиргааны зөвшөөрөлгүйгээр шаардагдах барилга, дизайн, тоног төхөөрөмж, тохируулга, зохион байгуулалт, эсхүл материалд томоохон өөрчлөлт оруулсан тохиолдолд гэрчилгээ хүчингүйд тооцогдоно. Гэхдээ тоног төхөөрөмж, эсхүл тохируулгыг шууд солих, эсхүл энэхүү хавсралтын журам 4 (1) (с)-ийн дагуу засварын судалгаа хийгдээгүй тохиолдолд нь энэхүү заалтад хамааралгүй.

6. Энэхүү журмын (7)-д зааснаас бусад тохиолдолд хөлөг онгоцонд олгосон гэрчилгээ нь тухайн хөлөг онгоцыг өөр улсын далбаан дор шилжүүлсэн тохиолдолд хүчингүй болно.

7. Хөлөг онгоцыг өөр улсын далбаан дор шилжүүлсний дараа гэрчилгээ нь таваас хэтрэхгүй сарын хугацаанд, хэрэв энэ хугацаанд хүчингүй болоогүй бол, эсхүл Захиргаанаас орлох гэрчилгээ олготол, хүчинтэй байна. Шилжүүлсний дараа өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон талын Засгийн газар нь шилжүүлэхээс өмнө хөлөг онгоцонд олгосон байсан гэрчилгээний хуулбарыг холбогдох судалгааны тайлангийн хуулбарын хамт Захиргаанд аль болох даруй хүргүүлнэ.

II БҮЛЭГ

Үйл ажиллагааны бохирдуулалтад хяналт тавих шаардлага

9 дүгээр журам Газрын тос гаргахад тавих хяналт

1. Энэхүү хавсралтын журам 10 болон 11 дүгээр журам болон энэхүү журмын (2) дугаар заалтын дагуу, энэхүү хавсралтаар зохицуулах хөлөг онгоцноос газрын тос, эсхүл газрын тост холимгийг далайд гаргахыг дараахь нөхцөлийг хангасан тохиолдлоос бусад нөхцөлд хориглоно:

а) энэхүү хэсгийн дэд-хэсэг в)-д зааснаас бусад газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь:

- i) газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь тусгай газарт байхгүй;
- ii) газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь нэн ойрын газраас 50-аас дээш далайн милийн зайд байгаа;
- iii) газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь маршрутаар явж байгаа;
- iv) газрын тос гаргах хурд 1 далай мильд 30 литрээс хэтрэхгүй;

v) байгаа газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд далайд гаргаж буй газрын тосны нийт хэмжээ нь мөр үлдээсэн тодорхой ачааны нийт хэмжээний 1/15000-аас хэтрэхгүй болон шинэ газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд мөр үлдээсэн тодорхой ачааны нийт хэмжээний 1/30000-аас хэтрэхгүй байгаа;

vi) энэхүү хавсралтын журам 15/3-аас бусад тохиолдолд, газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь энэхүү хавсралтын журам 15-ын шаардлагын дагуу газрын тос гаргахад мониторинг болон хяналт тавих систем болон бохир усны цистернтэй байгаа.

b) Газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцноос бусад 400 болон түүнээс дээш тонн нийт багтаамж бүхий хөлөг онгоц хийгээд газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны ачааны шахуургын өрөөнөөс бусад машин, техникийн зайнаас:

i) газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь тусгай газарт байхгүй;

ii) газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь маршрутаар явж байгаа;

iii) газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь нэн ойрын газраас 12-оос дээш далайн милийн зайд байгаа;

iv) бохир усанд агуулагдах газрын тосны хэмжээ нь нэг саяд 100 хэсгээс бага байгаа;

v) газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь энэхүү хавсралтын журам 16-ийн шаардлагын дагуу газрын тос гаргахад мониторинг болон хяналт тавих систем, газрын тос-ус салгах тоног төхөөрөмж, газрын тосны фильтрийн систем, эсхүл бусад тоноглолтой байгаа.

2. Тусгай газрын гадна талд байгаа газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцноос бусад 400 болон түүнээс дээш тонн нийт багтаамж бүхий хөлөг онгоцны хувьд, бололцоотой бол эдгээр хөлөг онгоцыг тоног төхөөрөмжөөр хангаж;

3. Маршрутын зөвхөн хэсэг нь тусгай газарт оногдох хөлөг онгоцноос энэхүү хавсралтын журам 9-ийн дагуу тусгай газрын гадна талд далайд бодис гаргах явдлыг энэхүү журмаар хориглохгүй.

4. Хөлөг онгоц байгаа газрын усан дээр, гадарга доор газрын тосны харагдахуйц мөр ажиглагдсан тохиолдолд тус бүрт конвенцийн талуудын Засгийн газар нь бололцооны хирээр үйл явдлын талаар мөрдөн байцаалтын үйл ажиллагаа даруй явуулж, энэхүү журам, эсхүл хавсралтын журам 9-ийн заалт зөрчигдсөн эсэхийг тогтооно. Мөрдөн байцаалтын үйл ажиллагаагаар салхи болон далайн нөхцөл, хөлөг онгоцны маршрут болон хурд, орчин тойронд байж болох мөрийн бусад эх үүсвэр болон газрын тос гаргасан тухай холбогдох бусад бүртгэл зэргийг шалгана.

10 дугаар журам

Тусгай орон зайд үйл ажиллагаа явуулж байх үед газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх аргачлал

Тусгай газар дахь хүлээн авагч хэрэгсэл:

a) газар дундын тэнгис, Хар тэнгис болон Балтын тэнгисийн бүсэд:

i) тусгай газар дахь газрын тос ачих буудал болон засварын боомт, түүнчлэн бохир балласт болон цистерн угаасан усыг газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцноос хүлээн авч, боловсруулах бүх хэрэгслийг 1977 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрийн дотор бэлэн байлгах талаар аливаа тусгай газартай хил залгаа эргийн шугам бүхий конвенцийн тал тус бүрийн Засгийн газар арга хэмжээ авна. Үүнээс гадна, тусгай газар дахь бүх боомтыг хөлөг онгоцноос гаргах бусад үлдэгдэл, газрын тост холимгийг хүлээн авах хэрэгслээр хангана. Хүлээн авагч хэрэгсэл нь хөлөг онгоцонд саатал учруулахгүй үйлчилгээ үзүүлэхэд шаардагдах хангалттай хүчин чадалтай байна;

ii) бага гүний контур, түүнчлэн далайн замд гарахад балласт гаргаж, даамыг багасгах шаардлагатай орцын хувьд өөрийн шүүх эрх мэдлийг тогтоох тал тус бүрийн Засгийн газар нь энэхүү хэсгийн /a/ii-д дурдсан хэрэгслээр

хангана. Гэхдээ бохир ус, балластаа гаргах шаардлагатай хөлөг онгоцыг тодорхой хугацаанд саатуулж болно;

iii) энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болох өдөр /хэрэв 1977 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс өмнө бол/, 1977 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрийн хооронд тусгай газарт явж буй хөлөг онгоц энэхүү хавсралтын 9 дүгээр журмын шаардлагад нийцэх. Гэхдээ энэхүү дэд-хэсгийн дагуу аливаа тусгай газартай хил залгаа эргийн шугам бүхий талуудын Засгийн газар нь 1977 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс өмнөх бөгөөд энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болох өдрөөс хойших хугацааг тогтоож болно. Ийм хугацаанаас хойш, хэрэв:

- ийнхүү тогтоосон хугацаанд шаардагдах хүлээн авагч хэрэгсэл нь бэлэн байгаа;
- ийнхүү тогтоосон хугацааны талаар холбогдох талууд бусад талуудад мэдээлэх зорилгоор 6-аас доошгүй сарын өмнө байгууллагад мэдэгдсэн бол;
- тусгай газрын талаарх энэхүү журмын шаардлагууд хүчин төгөлдөр болно.

iv) 1977 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдөр, эсхүл энэхүү журмын дэд хэсэг (a) (iii)-н дагуу тогтоосон өдрөөс хойш хэрэгсэл нь бэлэн бус байж болзошгүй хэрэг тус бүрийн талаар хэлэлцэн тохиролцогч Засгийн газарт мэдээлэх зорилгоор тал тус бүр байгууллагад мэдэгдэнэ.

b) Улаан тэнгис ба Персийн булангийн бүс:

i) тусгай газар дахь газрын тос ачих буудал болон засварын боомт, түүнчлэн бохир балласт болон цистерн угаасан усыг газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцноос хүлээн авч, боловсруулах бүх хэрэгслийг аль болох даруй бэлэн байлгах талаар аливаа тусгай газартай хил залгаа эргийн шугам бүхий конвенцийн тал тус бүрийн Засгийн газар арга хэмжээ авна. Үүнээс гадна, тусгай газар дахь бүх боомтыг хөлөг онгоцноос гаргах бусад үлдэгдэл, газрын тост холимгийг хүлээн авах хэрэгслээр хангана. Хүлээн авагч хэрэгсэл нь хөлөг онгоцонд саатал учруулахгүй үйлчилгээ үзүүлэхэд шаардагдах хангалттай хүчин чадалтай байна;

ii) бага гүний контур, түүнчлэн далайн замд гарахад балласт гаргаж, даамыг багасгах шаардлагатай орцын хувьд өөрийн шүүх эрх мэдлийг тогтоох тал тус бүрийн Засгийн газар нь энэхүү хэсгийн (a) (1) дэх хэсэгт дурдсан хэрэгслээр хангах. Гэхдээ бохир ус, балластаа гаргах шаардлагатай хөлөг онгоцыг тодорхой хугацаанд саатуулж болно;

iii) тал тус бүр нь энэхүү хэсгийн (b) (i) ба (ii) хэсэгт заасны дагуу авсан арга хэмжээний талаар байгууллагад мэдэгдэнэ. Авсан мэдээллийг хангалттай гэж үзсэний дараа холбогдох бүсийн хувьд энэхүү журмын шаардлага хүчин төгөлдөр болох өдрийг байгууллага тогтооно. Ийнхүү тогтоосон өдрийн талаар байгууллага нь энэ өдрөөс арван хоёроос доошгүй сарын өмнө тал тус бүрт мэдэгдэнэ;

iv) энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болох өдөр, ийнхүү тогтоосон өдрийн хооронд тусгай газарт явж буй хөлөг онгоц энэхүү хавсралтын журам 9 дэх хэсгийн шаардлагад нийцэх;

v) ийм хугацаанаас хойш энэхүү хүлээн авагч хэрэгсэл бэлэн бус байгаа тусгай газарт орших боомтод ачааг ачуулж буй газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь энэхүү журмын шаардлагад бүрэн нийцэх. Гэхдээ ачааг ачуулах зорилгоор тусгай газарт орох газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь тус бүст зөвхөн цэвэр балласттай орохыг эрмэлзэнэ;

vi) тусгай газрын талаарх шаардлага нь хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш хэрэгсэл нь бэлэн бус байж болзошгүй хэрэг тус бүрийн талаар холбогдох тал тус бүрийн Засгийн газарт мэдээлэх зорилгоор тал тус бүр байгууллагад мэдэгдэх.

vii) 1977 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдөр, эсхүл энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш нэг жилийн дараа аль нэг илүү хожуу байхаас

шалтгаалан энэхүү хавсралтын журам 12 дахь хэсэгт заасан хүлээн авагч хэрэгсэл нь бэлэн байна.

11 дүгээр журам **Чөлөөлөх**

Энэхүү хавсралтын 9 болон 10 дугаар журам нь дараахь зүйлд хамааралгүй байна:

1. хөлөг онгоцны аюулгүй байдлыг хангах, эсхүл далайд хүний амь насыг аврах зорилгоор далайд газрын тос, эсхүл газрын тост холимог гаргах;
2. хөлөг онгоц, эсхүл түүний тоног төхөөрөмжийн гэмтлийн улмаас дараахь нөхцөл хангагдсан тохиолдолд далайд газрын тос, эсхүл газрын тост холимог гаргах:
 - а) гэмтэл гарсан, эсхүл бодис гарч буйг тогтоосны дараа бодис гарах явдлаас сэргийлэх, эсхүл түүнийг багасгах зорилгоор зүй ёсны урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авсан байх;
 - б) өмчлөл, эсхүл эзэн нь гэмтэл санаатайгаар учруулах, эсхүл гэмтэл учирч болзошгүй гэдгийг мэдсэн байж, хайхрамжгүй хандсан тохиолдлоос бусад;
 - с) газрын тос агуулах бодис, түүнчлэн бохирдуулалтаар учруулсан хохирлыг багасгахын тулд бохирдуулалтын тодорхой хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор Захиргаанаас зөвшөөрсний дагуу далайд газрын тос агуулсан бодис гаргах. Бодис гаргах аливаа тохиолдлын талаарх зөвшөөрлийг ийнхүү бодис гаргах газрын хувьд өөрийн шүүх эрх мэдлээ тогтоох аливаа Засгийн газраас авна.

12 дугаар журам **Хүлээн авагч хэрэгсэл**

1. Энэхүү хавсралтын заалтын дагуу талд тус бүрийн Засгийн газар нь газрын тос ачих буудал, засварын боомт, түүнчлэн хөлөг онгоцноос үлдэгдэл гаргах бусад боомтод газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц болон бусад хөлөг онгоцноос хүлээн авах үлдэгдэл болон газрын тост холимогийг хүлээн авагч хэрэгсэлээр хангаж, эдгээрт хэрэгсэлийг ашиглах усан онгоцонд шаардлага хангахуйц үйлчилгээ үзүүлэх талаар арга хэмжээ авна.
2. Энэхүү журмын дагуу заасан хүлээн авагч хэрэгсэл нь дараахь газруудад байна:
 - а) боомтод ирэхээс өмнө 72-оос дээшгүй цагийн, эсхүл 1200 далайн милийн балласттай аялал хийсэн газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцонд түүхий газрын тос ачих боомт, буудал тус бүр;
 - б) өдөрт дунджаар 1000-аас дээш тонн хэмжээний газрын тос-түүхий газрын тос бөөнөөр бус-ачих боомт, буудал тус бүр;
 - с) хөлөг онгоц засварлах цех буюу цистерн цэвэрлэх хэрэгсэл бүхий боомт тус бүр;
 - д) энэхүү хавсралтын журам 17 дахь хэсгийн заалтын дагуу шавхайн цистернтэй хөлөг онгоцыг үйлчилдэг боомт тус бүр;
 - е) энэхүү хавсралтын журам 9 дэх хэсгийн заалтын дагуу далайд гаргаж болохгүй бохир ус болон үлдэгдлийн хувьд бөөний ачаа ачих боомт тус бүр;
 - ф) энэхүү хавсралтын журам 9 дэх хэсгийн заалтын дагуу хослуулсан тээвэрлэгчээс далайд гаргаж болохгүй үлдэгдлийн хувьд бөөний ачаа ачих боомт тус бүр.
3. Хүлээн авагч хэрэгсэл нь дараахь хүчин чадалтай байна:
 - а) түүхий газрын тос ачих буудал нь, энэхүү журмын (2) (а) дахь хэсэгт тусгасны дагуу аянд явж буй газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцноос энэхүү хавсралтын журам (9) (1) (а) дахь хэсгийн заалтын дагуу гаргах газрын тос, газрын тост холимог хүлээн авахад хангалттай хүлээн авах хэрэгсэлтэй байх;
 - б) энэхүү журмын (2) (с) дэх хэсэгт тусгасан ачаа ачих боомт, буудал нь бөөнөөр түүхий газрын тос ачихаас бусад газрын тос ачих газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцноос энэхүү хавсралтын , журам (9) (1) (а) дахь хэсгийн заалтын дагуу гаргах газрын тос, газрын тост холимог хүлээн авахад хангалттай хүлээн авах хэрэгсэлтэй байх;

с) хөлөг онгоц засварлах цех, эсхүл цистерн цэвэрлэх хэрэгсэл бүхий боомт тус бүр хөлөг онгоц дээр үлдсэн бүх үлдэгдэл болон газрын тост холимгийг хөлөг онгоцноос ийм цех, эсхүл хэрэгсэлд орохоос нь өмнө хүлээн авахад хангалттай хүлээн авах хэрэгсэлтэй байх;

д) энэхүү журмын (2) (d) дэх хэсгийн заалтын дагуу боомт, буудалд байлгах бүх хэрэгсэл нь энэ боомт, буудалд орж болзошгүй бүх хөлөг онгоцноос энэхүү хавсралтын журам 17-ийн дагуу хөлөг онгоцон дээр байлгаж буй бүх үлдэгдлийг хүлээн авахад хангалттай байх;

е) энэхүү журмын дагуу боомт, буудалд байлгах хэрэгсэл нь энэхүү хавсралтын журам 9 дэх хэсгийн дагуу далайд гаргаж болохгүй газрын тост бохир ус болон бусад үлдэгдлийг хүлээн авахад хангалттай байх;

ф) бөөний ачааг ачихад зориулсан боомтын хэрэгсэл нь хослуулсан тээвэрлэгчдийн тусгай асуудал, шаардлагыг зүй ёсоор харгалзан үзнэ.

4. Энэхүү журмын хэсэг (2) болон (3) дахь хэсэгт заасан хүлээн авагч хэрэгсэл нь энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болох өдрөөс хойш нэгээс дээшгүй жилийн дараа, эсхүл 1977 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдөр аль илүү хожуу байхаас шалтгаалан бэлэн байна.

5. Энэхүү журмын дагуу байлгах хэрэгсэл нь хангалтгүй байгаа тохиолдолд тус бүрийн талаар холбогдох талуудад мэдэгдэх зорилгоор тал тус бүр байгууллагад мэдээлнэ.

13 дугаар журам

Тусгаарласан балласт тээвэрлэгч газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц

1. 70 000 болон түүнээс дээш тонн үл хөдлөх жинтэй газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц тус бүрт тусгаарласан балласт цистернтэй байх бөгөөд тэрээр энэхүү журмын шаардлагад нийцнэ.

2. Тусгаарласан балласт тээвэрлэгч газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь энэхүү журмын 3 дахь хэсэгт зааснаас бусад тохиолдолд газрын тосны цистернээс усан балласт авахгүйгээр балласттай хийх аюул, бэрхшээлгүй хийж болохуйц хүчин чадалтай байна. Ямар ч тохиолдолд тусгаарласан балласт тээвэрлэгч газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хүчин чадал нь хөнгөн жин, тусгаарласан балластаас бүрдэх нөхцөлийг оролцуулсан аливаа балластын нөхцөлд дараахь шаардлага тус бүрийг хангахуйц байна:

а) хөлөг онгоцны дунд хэсгийн метрээр хэмжих цутгасан даам (dm) нь дараахь хэмжээнээс багагүй байна:

б) $dm=2.0+0.02$ УД

с) өмнөх болон ард перпендикуляр дахь даам нь энэхүү хэсгийн дэд- хэсэг (а) дахь хэсэгт заасны дагуу хөлөг онгоцны дунд хэсгийн даамаар тогтоох перпендикулярт тохирно;

д) ямар ч тохиолдолд өмнөх перпендикуляр дахь даам нь сэнсийг усанд бүрэн оруулахад шаардагдах хэмжээнээс багагүй байна.

3. Байгалийн хүнд нөхцөлд усан онгоцонд аюулгүй байдлыг хангахад газрын тосны цистернд балласт ус тээвэрлэх шаардлагатай гэж эзэн нь үзэж байгаагаас бусад ямар ч тохиолдолд газрын тосны цистернд балласт ус тээвэрлэж болохгүй. Ийм нэмэлт балласт усыг журам 9 болон энэхүү хавсралтын журам 15 дахь хэсгийн шаардлагын дагуу боловсруулж гаргах бөгөөд энэхүү хавсралтын журам 20 дахь хэсэгт дурдсан газрын тосны бүртгэлд энэ тухай тэмдэглэл хийнэ.

4. Энэхүү журмын (1) дэх хэсэгт заасны дагуу тусгаарласан балласттай цистернтэй байх шаардлагагүй аливаа газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны урт 150 болон түүнээс дээш метр бөгөөд тухайн хөлөг онгоц нь энэхүү журмын (2) болон (3) дахь хэсгийн шаардлагад нийцэж байгаа газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны урт нь 150 байх болон түүнээс богино бөгөөд түүний тусгаарласан балластын нөхцөлийг Захиргаанаас хангалттай гэж үзсэн аливаа газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцыг тусгаарласан балласт тээвэрлэгч газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц хэмээн үзэж болно.

14 дүгээр журам

Газрын тос тусгаарлах болон усан балласт

1. Энэхүү журмын (2) дахь хэсэгт зааснаас бусад тохиолдолд 400 болон түүнээс дээш тонн багтаамжтай газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц бус шинэ газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцон дээр түүний аливаа газрын тосон түлшний цистернд усан балласт тээвэрлэж болохгүй.

2. Хэвийн бус нөхцөлд, эсхүл газрын тосон түлш их хэмжээгээр тээвэрлэх шаардлагын улмаас газрын тосон түлшний аливаа цистернэд цэвэр балласт бус усан балласт тээвэрлэх шаардлагатай болсон тохиолдолд усан балластыг журам 9-ийн дагуу хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулах, эсхүл далайд гаргах, энэхүү хавсралтын журам (16) (2) дахь хэсэгт тодорхойлсон тоног төхөөрөмжийг ашиглан гаргаж, энэ тухай газрын тосны бүртгэлд тэмдэглэж хийнэ.

3. Бусад хөлөг онгоц тус бүр энэхүү журмын (1) дэх заалтын заалтын шаардлагад боломжийн хирээр нийцнэ.

15 дугаар журам

Хөлөг онгоц дээр газрын тос байлгах, хадгалах

1. Энэхүү журмын (5) болон (6) дэх хэсгийн заалтын дагуу 150 болон түүнээс дээш тонн нийт багтаамжтай газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцон дээр энэхүү журмын (2) болон (3) дахь хэсэгт дурдсан шаардлагууд хангагдсан байх бөгөөд байгаа газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд тавигдах шаардлага, түүнчлэн газрын тос далайд гаргахад мониторинг болон хяналт тавих систем, бохир усны цистернтэй байх зэрэг нөхцөлүүд энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш гурван сарын дараа хэрэгжинэ.

2.

а) ачааны цистернийг цэвэрлэх, түүнээс бохир балластын үлдэгдэл болон цистерн угаасан бохир ус зэргийг бохир усны цистернд дамжуулах шаардлагатай Захиргааны баталсан хэрэгсэлтэй байна. Байгаа газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд аливаа ачааны цистернийг бохир усны цистерн болгон ашиглаж болно.

б) Энэхүү зохион байгуулалтын дор газрын тос хаягдлыг бохир усны цистерн, эсхүл бохир усны хослуулсан цистернд дамжуулж, энэхүү хавсралтын журам 9-ийн заалтад нийцүүлэн далайд бохир зүйл гаргана.

в) Бохир усны цистерн, эсхүл бохир усны хослуулсан цистерний хүчин чадал нь газрын тос болон бохир балластын үлдэгдлийг угаахад хангалттай байх бөгөөд хөлөг онгоцны газрын тос тээвэрлэх хүчин чадлын 3-аас доошгүй хувийг эзэлнэ. Гэхдээ энэхүү хавсралтын журам 13-ын дагуу хөлөг онгоцон дээр тусгаарласан балластын цистерн байгаа, эсхүл угаах уснаас гадна нэмэлт ус ашиглах хэрэгслээр тоноглогдоогүй тохиолдолд Захиргаанаас 2 хувийг зөвшөөрч болно. 70 000-аас дээш тонн үл хөдлөх жин бүхий газрын тос тээвэрлэгч шинэ хөлөг онгоц дээр хоёроос доошгүй бохир усны цистерн байна.

г) Бохир усны цистерний дизайн, түүнчлэн бодис оруулах, эсхүл гаргах суваг, далан, хаалтын байрлалт нь газрын тос, эсхүл газрын тосон шингэнийг усанд гаргахад хэт ширүүн урсгал үүсгэхгүй байхаар бүтээгдэнэ.

3.

а) Газрын тос далайд гаргахад мониторинг болон хяналт тавих Захиргаанаас баталсан системээр тоноглогдсон байна. Газрын тосны агуулгыг хэмжих системийн бүрэлдэхүүн хэсгийг батлахдаа байгууллагаас зөвлөмж болгосон тодорхойлолтыг Захиргаанаас харгалзаж үзнэ. Систем нь бичлэг хийх хэрэгслээр тоноглогдсон байх бөгөөд тэрээр далайн нэг мильд гаргасан бодис, нийт гаргасан бодисын хэмжээ, эсхүл газрын тосны агуулга болон бодис гаргасан хувь зэргийг метрээр тогтмол бүртгэж, бичлэг хийнэ. Бүртгэл бичлэгт он, сар, өдөр, цагийг тодорхой заах бөгөөд түүнийг гурваас доошгүй жил хадгална. Аливаа бохир зүйлийг далайд гаргасан тохиолдол тус бүрт газрын тос далайд гаргахад мониторинг болон хяналт тавих

системийг ажиллуулах бөгөөд далайд гарсан газрын тосны хэмжээ нь энэхүү хавсралтын журам 9/1//а/-аар зөвшөөрсөн хувиас хэтэрмэгц газрын тосны холимгийг далайд гаргахын аяндаа зогсоох байдлаар системийг бүтээнэ. Гадын тос далайд гаргахад мониторинг болон хяналт тавих системд аливаа гэмтэл учирсан тохиолдолд далайд бодис гаргах үйл явцыг зогсоох бөгөөд энэ талаар газрын тосны бүртгэлд тэмдэглэл хийнэ. Гараар ажиллуулах орлогч аргыг хэрэглэх бөгөөд түүнийг гэмтэл гарсан тохиолдолд хэрэглэж болно. Газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцыг дараагийн балласттай аянд гарахаас өмнө гэмтэлтэй нэгжийг засварлана. Байгаа газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь дээр заасан бүх зүйлд нийцнэ, гэхдээ далайд бодис гаргахыг гараар гүйцэтгэж болох бөгөөд бодис гаргах хувийг шахуургын үзүүлэлт дээр үндэслэн тооцож болно.

б) Газрын тос/ус холилдох байдлыг тогтоох Захиргаанаас баталсан үр дүнтэй хэрэгсэл байх бөгөөд тэрээр бохир усны цистерн дотор буй газрын тос/усны хольцыг шуурхай болон үнэн зөв тогтооно. Хэрэгслийг газрын тос/усыг салган тусгаарлаж, бохир усны далайд шууд гаргах бусад цистернд ашиглана.

с) Системийн үйл ажиллагааны тухай зааврыг Захиргаанаас баталсан үйл ажиллагааны гарын авлагын дагуу боловсруулна. Зааварт гар болон автомат үйл ажиллагааг тусгах бөгөөд тэрээр энэхүү хавсралтын журам 9-д тодорхойлсон нөхцөлөөс бусад тохиолдолд далайд газрын тос гаргахгүй байхыг хангана.

4. Энэхүү журмын (1), (2) ба (3) дахь хэсэгт заасан шаардлагуудыг 150-аас доош тонн нийт багтаамжтай газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд хэрэглэхгүй. Ийм хөлөг онгоцны хувьд хөлөг онгоцон дээр газрын тос байрлуулж, дараа нь бохир усыг хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулах хэлбэрээр энэхүү хавсралтын журам 9-ийн дагуу далайд бодис гаргахад тавих хяналтыг хэрэгжүүлнэ. Угаах зорилгоор ашиглаж, агуулах цистернд буцааж оруулсан газрын тос, усны нийт хэмжээг газрын тосны бүртгэлд тэмдэглэнэ. Хэрэв энэхүү хавсралтын журам 9-ийн дагуу далайд гаргаж буй бодист үр дүнтэй хяналт тавих зохион байгуулалт байгаагаас бусад тохиолдолд дээрх нийт хэмжээг хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулна.

5. Хэрэв газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ (1973) аваагүй авах шаардлагагүй газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь зөвхөн 72, эсхүл түүнээс дээш цагийн хугацаатай бөгөөд нэн ойрын газраас 50 милийн доторх орон зайд аян хийдэг бол энэхүү журмын (1), (2) болон (3) дахь хэсэгт заасан шаардлагуудыг хэрэглэхгүй байх талаар Захиргаанаас шийдвэрлэж болно. Ийнхүү шийдвэрлэхдээ тодорхой нөхцөл, түүнчлэн газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц нь газрын тосон холимгийг хөлөг онгоц дээр байлгаж, дараа нь хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулах хийгээд газрын тосон холимгийг хүлээн авах хэрэгсэлд нь хангалттай эсэхийг Захиргаа харгалзан үзнэ.

6. Хэрэв тос/ус салган тусгаарлах тоног төхөөрөмж, эсхүл фильтрийн системийн дизайныг Захиргаанаас батлах бөгөөд салган тусгаарлах тоног төхөөрөмж, эсхүл фильтрийн системээр дамжуулж, далайд гаргах газрын тосон холимогт агуулагдах газрын тосны хэмжээ нь нэг саяд 100-аас дээшгүй хэсэг байхаар түүнийг бүтээнэ. Тоног төхөөрөмжийн дизайныг батлахдаа Захиргаа нь байгууллагаас гаргасан тодорхой зөвлөмжийг харгалзаж үзнэ.

7. Энэхүү журмын (2) (b) дэх хэсэгт заасан газрын тосны фильтрийн системийн дизайныг Захиргаанаас батлах бөгөөд систем нь салган тусгаарлах тоног төхөөрөмжөөс гаргасан бодисыг хүлээн авч, нэг саяд оногдох газрын тосны хэмжээ нь 15-аас дээшгүй хэсэг бүхий бохир ус гаргана. Энэхүү төвшинд байлгах боломжгүй болсон тохиолдолд дохио өгөх хэрэгслээр системийг хангана.

16 дугаар журам

Газрын тос гаргалтын мониторинг болон хяналтын тогтолцоо болон газрын тос шүүх тоног төхөөрөмж

1. 400 болон түүнээс дээш тонн нийт багтаамжтай аливаа усан онгоц дээр энэхүү журмын (b)-ийн заалтад нийцэх газрын тос ус салган тусгаарлах тоног төхөөрөмж, эсхүл

фильтрийн систем суурилуулсан байна. Газрын тосон түлшийг их хэмжээгээр тээвэрлэх аливаа ийм усан онгоц нь энэхүү журмын 14 (1) дэх хэсэгт нийцнэ.

2. 10,000 болон түүнээс дээш тонн нийт багтаамжтай аливаа усан онгоц дараахь зүйлээр тоноглогдсон байна.

а) энэхүү журмын (1) дэх хэсэгт заасан шаардлагаас гадна, энэхүү журмын (5) дахь хэсэгт нийцэх газрын тос далайд гаргахад мониторинг болон хяналт тавих систем;

б) энэхүү журмын (1) дэх хэсэгт заасан шаардлагыг орлох, энэхүү журмын (6) дахь хэсэгт нийцэх газрын тос/ус салган тусгаарлах тоног төхөөрөмж болон энэхүү журмын (7) дахь хэсэгт нийцэх фильтрийн үр дүнтэй систем.

3. 400 болон түүнээс доош тонн нийт багтаамжтай аливаа усан онгоцон дээр газрын тос, эсхүл түүний холимог байрлуулах, эсхүл энэхүү хавсралтын журам 9(1) (b) дэх хэсэгт заасны дагуу бодис далайд гаргахад шаардагдах тоног төхөөрөмжтэй байлгах талаар Захиргаанаас арга хэмжээ авна.

4. Байгаа усан онгоцны хувьд энэхүү журмын (1),(2) болон (3) дахь хэсэгт заасан шаардлагыг энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш гурван жилийн дараа хэрэглэнэ.

5. Газрын тос нь далайд гаргахад мониторинг болон хяналт тавих системийн дизайныг Захиргаанаас батална. Системийн бүрэлдэхүүн хэсэг болох газрын тосны агуулгыг хэмжих хэрэгслийн дизайныг батлахдаа Захиргаа нь байгууллагаас гаргасан тодорхой зөвлөмжийг харгалзаж үзнэ. Систем нь бүртгэл бичлэгийн хэрэгсэлтэй байх бөгөөд тэрээр нэг саяд оногдох газрын тосны агуулгыг тогтмол бүртгэнэ. Бүртгэл бичлэгт он, сар, өдөр, цагийг тодорхой заах бөгөөд түүнийг гурваас доошгүй жил хадгалана. Аливаа бохир зүйлийг далайд гаргасан тохиолдол тус бүрт газрын тос далайд гаргахад мониторинг болон хяналт тавих системийг ажиллуулах бөгөөд далайд гарсан газрын тосны хэмжээ нь энэхүү хавсралтын журам 9 (1)-ээр зөвшөөрсөн хувиас хэтэрмэгч газрын тосон холимогийг далайд гаргахыг аяндаа зогсоох бхайдлаар системийг бүтээнэ. Газрын тос далайд гаргахад мониторинг болон хяналт тавих системд аливаа гэмтэл учирсан тохиолдолд далайд бодис гаргах үйл явцыг зогсоох бөгөөд энэ талаар газрын тосны бүртгэлд тэмдэглэл хийнэ. Газрын тос тээгч усан онгоцыг дараагийн аянд гарахаас өмнө гэмтэлтэй нэгжийг засварлана. Байгаа газрын тос тээгч усан онгоц нь дээр заасан бүх зүйлд нийцнэ, гэхдээ далайд бодис гаргахыг гараар гүйцэтгэж болно.

6. Газрын тос/ус салган тусгаарлах тоног төхөөрөмж, эсхүл фильтрийн системийн дизайныг Захиргаанаас батлах бөгөөд салган тусгаарлах тоног төхөөрөмж, фильтрийн системээр дамжуулж, далайд гаргах газрын тосон холимогт агуулагдах газрын тосны хэмжээ нь нэг саяд 100-аас дээшгүй хэсэг байхаар түүнийг бүтээнэ. Тоног төхөөрөмжийн дизайныг батлахдаа Захиргаа нь байгууллагаас гаргасан тодорхой зөвлөмжийг харгалзаж үзнэ.

7. Энэхүү журмын (2) (b)-д заасан газрын тосны фильтрийн системийн дизайныг Захиргаанаас батлах бөгөөд систем нь салган тусгаарлах тоног төхөөрөмжөөс гаргасан бодисыг хүлээн авч, нэг саяд оногдох газрын тосны хэмжээ нь 15-аас дээшгүй хэсэг бүхий бохир ус гаргана. Энэхүү төвшинд байлгах боломжгүй болсон тохиолдолд дохио өгөх хэрэгслээр системийг хангана.

17 дугаар журам

Газрын тосны үлдэгдэл (шавхай)-ийн цистерн

1. 400 болон түүнээс дээш тонн нийт багтаамжтай аливаа хөлөг онгоц дээр, түүний техник, тоног төхөөрөмж, аяндаа хугацаа зэргийг харгалзан үзэж, энэхүү хавсралтын шаардлагын дагуу боловсруулах боломжгүй газрын тосны үлдэгдэл /шавхай/, түүнчлэн түлш, эсхүл тосолгооны газрын тос цэвэршүүлсний үлдэгдэл болон техникийн орон зайд гоожсон бодис зэргийг хүлээн авахад хангалттай хүчин чадал бүхий цистерн байрлуулна.

2. Шинэ хөлөг онгоцны хувьд хөлөг онгоцыг цэвэрлэх, үлдэгдлийг хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулах ажлыг хялбарчлах үүднээс ийм цистерний дизайныг боловсруулна. Байгаа хөлөг онгоц нь шаардлагад боломжийн хирээр нийцнэ.

18 дугаар журам

Шахуурга, газрын тос дамжуулах хоолой болон түүнээс бодис гаргах талаарх арга хэмжээ

1. Газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц тус бүр дээр бохир балласт ус, эсхүл газрын тос агуулсан усыг гаргаж, хүлээн авагч хэрэгсэлд холбох хоолойг хөлөг онгоцны хоёр талын нээлттэй тавцан дээр байрлуулна.

2. Газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц тус бүр дээр энэхүү хавсралтын журам 9 дүгээр хэсгийн дагуу далайд бохир ус гаргах хоолойг нээлттэй тавцан, эсхүл хөлөг онгоцны усан шугамын дээрх хажуу тал руу татна. Энэхүү журмын 4 (а) болон (с) дэх хэсгийн дагуу зөвшөөрсөн үйл ажиллагааг явуулахад шаардагдах хоолойгоор дамжуулах төрөл бүрийн арга, хэлбэрээр хүлээн зөвшөөрч болно.

3. Далайд бохир бодис гаргах явдлыг зогсоох, түүнчлэн энэхүү журмын (1) дэх хэсэгт заасан хоолой болон энэхүү журмын (2) дахь хэсэгт заасан хоолойноос бохир бодис гарч, дээд талын тавцан дээрээс харагдаж, гоожиж байгааг зогсооход шаардагдах хэрэгслийг газрын тос тээвэрлэгч шинэ хөлөг онгоц дээр байрлуулна. Хэрэв харах газар, бохир ус гаргахад хяналт тавих газрын хооронд холбооны хэрэгсэл, түүнчлэн телефон утас, радио систем байгаа бол, бодис гаргах явдлыг зогсоох хэрэгсэл нь харагдахуйц байдалд байх шаардлагагүй.

4. Дараахаас бусад тохиолдолд далайд бохир усыг усан шугамаас дээгүүр гаргана:

- а) Боомт, эсхүл эрэг орчмын буудалд тусгаарласан балласт болон цэвэр балластыг усан шугамаас доогуур далайд гаргаж болох;
- б) тусгаарласан балластыг усан шугамнаас дээгүүр гаргах боломжгүй бөгөөд өөрчлөлт оруулахгүй хөлөг онгоц нь, хэрэв далайд бодис гаргах аас өмнө түүний цистернд хийсэн шалгалтаар тухайн бодист газрын тос агуулагдаагүй гэж тогтоосон бол, тусгаарласан балластыг усан шугамнаас доогуур далайд гаргаж болно.

19 дүгээр журам

Гаргах стандарт холболт

Хүлээн авагч хэрэгслийн хоолойг хөлөг онгоцны бодис гаргах хоолойтой холбохын тулд хоёр шугам нь дараахь үзүүлэлтийн дагуу бодис гаргах холболттой байна.

ДАЛАЙД БОДИС ГАРГАХ ХОЛБОЛТЫН ЦОРГЫН СТАНДАРТ ХЭМЖЭЭ

Тодорхойлолт	Хэмжээ
Гаднах диаметр	215 мм
Доторх диаметр	Хоолойн гаднах диаметрийн дагуу
Эргийн дугуй диаметр	183 мм
Хоолойн нүх	диаметр: 22мм-ийн 6 нүх. Дээрх голчийн эргийн нүхэн дээр байрлуулна. Нүхний өргөн: 22 мм
Цоргын зузаан	20 мм
Эрэг: Тоо, диаметр	диаметр: 20 мм-ийн 6 эрэг. Тохирох урттай
Цорго нь 125 мм хүртэлх доторх диаметртэй хоолойг холбох хүчин чадалтай байна. Хавтгай хэлбэртэй бөгөөд гангаар хийгдсэн байна. 6 кг/см-ын даралтыг даахуйц материалаар үйлдвэрлэнэ.	

20 дугаар журам Газрын тосны бүртгэл

1. 150 болон түүнээс дээш тонн нийт багтаамжтай газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц тус бүр 400 болон түүнээс дээш тонн нийт багтаамжтай бусад хөлөг онгоцон дээр энэхүү хавсралтын дэд-хавсралт 3 дахь хэсэгт заасан маягтын дагуу үйлдсэн газрын тосны бүртгэлийг хөлөг онгоцны албан ёсны замын тэмдэглэл, эсхүл өөр хэлбэрээр хөтөлнө.

2. Хөлөг онгоцон дээр дараахь үйл ажиллагаа явагдсан тохиолдол тус бүрт газрын тосны бүртгэлд тэмдэглэл хийнэ:

а) газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд:

- i) газрын тос ачих;
- ii) аянгын үед газрын тос дотроо шилжүүлэх;
- iii) ачаа ачихаас өмнө, эсхүл түүний дараа ачааны цистернтэй холбох хэрэгслийг онгойлгох, эсхүл хаах;
- iv) ачаа дамжуулах хоолойг далайн усан балласт дамжуулах хоолойтой холбох хэрэгслийг онгойлгох, эсхүл хаах;
- v) ачаа ачих, эсхүл буулгах үйл ажиллагааны үеэр, өмнө, эсхүл түүний дараа хөлөг онгоцны хажуу дахь цоргыг онгойлгох, эсхүл хаах;
- vi) газрын тос буулгах;
- vii) ачааны цистернд балласт ачих;
- viii) ачааны цистернийг цэвэрлэх;
- ix) тусгаарласан балластын цистернд буй балластаас бусад балласт гаргах;
- x) бохир усны цистернээс ус гаргах;
- xi) үлдэгдэл гаргах;
- xii) боомтод байх үед машин, техникийн орон зайд хуримтлагдсан бохир усыг гаргах болон машин, техникийн орон зайд хуримтлагдсан бохир усыг ердийн байдлаар далайд гаргах;

б) газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд:

- i) түлшний газрын тосны цистерн, эсхүл газрын тос тээвэрлэх орон зайг цэвэрлэх, эсхүл балластаар дүүргэх;
- ii) энэхүү дэд хэсгийн 1/ дэх хэсэгт заасны дагуу цистернээс балласт, эсхүл ус гаргах;
- iii) боомтод байх үед машин, техникийн орон зайд хуримтлагдсан бохир усны гаргах болон машин, техникийн орон зайд хуримтлагдсан бохир усыг ердийн байдлаар далайд гаргах;

3. Энэхүү хавсралтын журам 11 дэх хэсэгт дурдсан газрын тос, эсхүл газрын тосон холимгийн гаргах, эсхүл энэхүү журмын дагуу хүлээн зөвшөөрөгдөхгүй хэлбэрээр газрын тос гаргасан тохиолдолд ийнхүү гаргасан явдлын нөхцөл байдал, шалтгаан зэргийн талаар газрын тосны бүртгэлд тэмдэглэл хийнэ.

4. Энэхүү журмын (2) дахь хэсэгт заасан аливаа үйл ажиллагааны талаар газрын тосны бүртгэлд дэлгэрэнгүй тэмдэглэлийг даруй хийнэ. Бүртгэлийн хэсэг бүрт холбогдох үйл ажиллагааг хариуцах ажилтан гарын үсэг зурж, хөлөг онгоцны эзэн давхар гарын үсэг зурна. Газрын тосны бүртгэл хийх тэмдэглэлийг өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон тухайн улсын албан ёсны хэл болон газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ бүхий хөлөг онгоцны хувьд англи, эсхүл франц хэлээр үйлдэнэ. Маргаан, эсхүл зөрүү гарсан тохиолдолд өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон тухайн албан ёсны хэл дээр үйлдсэн тэмдэглэлийг баримтална.

5. Газрын тосны бүртгэлийг зохих үед шалгахад хөлөг онгоцон дээр бэлэн байлгана. Газрын тосны бүртгэлд сүүлчийн тэмдэглэл хийсэн өдрөөс хойш түүнийг гурван жилийн хугацаатай хадгална.

6. Конвенцийн тал Засгийн газрын эрх бүхий байгууллага нь энэхүү хавсралтад хамааралтай хөлөг онгоц тухайн улсын боомт, эсхүл эрэг орчмын буудалд байх хугацаанд газрын тосны бүртгэлийг шалгаж, түүнд хийсэн аливаа зөвийг батлахыг шаардаж болно. Ийнхүү хуулбарыг хийж, хөлөг онгоцны эзнээр үнэн зөв хэмээн баталгаажуулсан хувийг

аливаа шүүхийн үйл ажиллагаанд нотлох баримт болгон ашиглана. Газрын тосны бүртгэлийг шалгах болон энэхүү хэсгийн дагуу эрх бүхий байгууллагаас баталгаажуулсан хувийг авах ажлыг аль болох шуурхай бөгөөд хөлөг онгоцонд саад болохгүйгээр гүйцэтгэнэ.

21 дүгээр журам

Газрын тос олборлох платформын хувьд тавих тусгай шаардлага

Газрын тосны эрэл, хайгуул, ашиглалт болон холбогдох эрэг орчмын үйл ажиллагаа түүнчлэн далайн ёроолын ашигт малтмал боловсруулах ажиллагаа явуулж буй хөдлөшгүй болон хөвүүр платформ нь энэхүү хавсралтын шаардлага, түүнчлэн 400 болон түүнээс дээш тонн нийт багтаамжтай газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд тавигдах шаардлагад нийцнэ. Гэхдээ:

1. эдгээр хөлөг онгоц нь энэхүү хавсралтын журам 16 болон 17 дахь хэсэгт заасан төхөөрөмжөөр боломжийн хирээр тоноглогдсон байх;
2. газрын тос, эсхүл газрын тосон холимог далайд гаргахтай холбоотой бүх үйл ажиллагааны Захиргаанаас баталсан хэлбэрээр бүртгэл хөтлөх;
3. энэхүү хавсралтын журам 11 дэх хэсгийн дагуу далайд гаргах, шингэлээгүй байдалд буй бодисын саяд эзлэх газрын тосны хувь нь 15 хэсгээс хэтрэхгүй байгаагаас бусад тохиолдолд аливаа тусгай газарт газрын тос, эсхүл газрын тосон холимог далайд гаргахыг хориглоно.

III БҮЛЭГ

ГАЗРЫН ТОС ТЭЭВЭРЛЭГЧ ХӨЛӨГ ОНГОЦНЫ ХАЖУУ БОЛОН ДООД ТАЛД ГЭМТЭЛ УЧИРСНААС ГАРАХ БОХИРДЛЫГ ДООД ХЭМЖЭЭ ХҮРТЭЛ БАГАСГАХ ШААРДЛАГА

22 дугаар журам

Гэмтлийн талаарх ойлголт

1. Газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцноос гарах тосны таамаглалт нэвчдэс, хөлөг онгоцны хажуу болон доод талын параллелепипедэд учрах гэмтлийн хэмжээний 3 талт хэмжээг дараахь байдлаар төсөөлнө. Доод талын гэмтэлд тухайн цистерний дурдсан хэсэг тус бүрт хамаарах 2 төрлийн нөхцөлийг тавьдаг.

а) Хажуугийн гэмтэл

i) Уртын хэмжээ (l_c): $\frac{1}{3}L^{\frac{2}{3}}$ буюу 14.5 м-ээс бага

ii) Хөндлөн хэмжээ (t_c): $\frac{B}{5}$ буюу 11.5м ба түүнээс бага

iii) (онгоцны хажуугийн дотор талаас төвийн шугам руу тэгш өнцгөөр тогтоосон уснаас дээрх тавцангийн төвшинд тохирох)

iv) Өндрийн хэмжээ (t_c): суурийн шугамнаас аливаа хязгааргүйгээр дээшээ чиглэнэ.

б) Ёроолын (доод) гэмтэл

Онгоцны урд перпендикуляр онгоцны аливаа

0.3 L хэсэг

i. Уртын хэмжээ (l_s): $\frac{L}{10}$ буюу 5м болон

түүнээс бага

ii. Хөндлөн хэмжээ (t_s): $\frac{B}{6}$ буюу 10м 5м

болон түүнээс бага,

харин 5м-ээс их

iii. Суурин шугамаас дээшээ чиглэсэн өндөртэй

Хэмжээ (V_s): $\frac{B}{15}$ буюу 6м ба түүнээс бага

2. Энэхүү дүрэмд заасан тэмдэгтүүд энэ бүлэгт гарах бүр тэдгээрийн утга нь журамд тодорхойлсонтой нэгэн адил байна.

23 дугаар журам
Газрын тосны таамаглалт гадагш урсах

1. Хажуугийн (O_c) ба ёроолын гэмтлийн (O_c) үед газрын тосны тээвэрлэлт гадагш урсах нэвчдэсийг энэхүү хавсралтын 22 дугаар журамд тодорхойлсончлон тухайн хөлөг онгоцны уртын дагуух бүх боломжит газруудад гэмтлийн улмаас учирсан хэсгүүдийг харгалзан дараахь томъёогоор тооцоолно. Үүнд:

а) хажуугийн гэмтэлд:

$$(O_c) = \sum W_i + \sum K_i C_i$$

б) ёроолын гэмтэлд:

$$(O_c) = \frac{1}{3}(\sum Z_i W_i + \sum Z_i C_i)$$

Үүнд:

W_i = хавсралтын 22 дугаар журмын дагуу тогтоосон онгоцны хажуу талын шоо дөрвөлжин метрээр илэрхийлсэн гэмтэл авсан гэж үзэж буй хэсгийн эзлэхүүн, тусгаарласан балластын цистерний хувьд W_i -ыг тэгтэй тэнцүү гэж авч үзэж болно.

C_i = хавсралтын 22 дугаар журмын дагуу тогтоосон онгоцны төвийн гэмтэл авсан гэж үзэж буй шоо дөрвөлжин метрээр илэрхийлсэн хэсгийн эзлэхүүн, тусгаарласан балластын цистерний хувьд C_i -ыг тэгтэй тэнцүү гэж авч үзэж болно.

$K_i = 1 - \frac{b_i}{t_c}$ үүнд b_i нь t_i -тэй тэнцүү болон түүнээс их K_i -ыг тэгтэй тэнцүү гэж авна.

$Z_i = 1 - \frac{h_i}{v_s}$ үүнд h_i нь v_s -тэй тэнцүү болон түүнээс их Z_i -ыг тэгтэй тэнцүү гэж авна.

b_i = авч үзэж буй хажуугийн цистерний метрээр илэрхийлсэн өргөнийг онгоцны хажуугийн дотор талаас шугам руу тэгш өнцгөөр тогтоосон, усны төвшнөөс дээрх тавцангийн төвшинд тохируулж хэмжинэ.

h_i = авч үзэж буй давхар ёроолын хамгийн бага гүний хэмжээг метрээр илэрхийлэх, давхар ёроол байхгүй бол h_i -ыг тэгтэй тэнцүү гэж авна.

Энэ зүйл хэсэгт дурдсан тэмдэгтүүд уг бүлгийн хаана ч гарсан гэсэн утга нь энэхүү журмаар тодорхойлогдоно.

2. Хэрэв энэхүү хавсралтын журам 22-д тодорхойлсон ℓ_i -ээс бага урттай аливаа хоосон зай эсхүл тусгаарласан балластын цистерн нь хажуугийн шатахууны цистерний хооронд байрлалтай байвал томъёо 1)-ээс O_c -г эзлэхүүн W_i -ээр олж болох бөгөөд энэ нь ийм нэг цистерний бодит эзлэхүүн (тэдгээр нь ижил багтаамжтай үед) эсхүл тэрхүү зайд холбогдох хоёр цистерний (тэдгээр нь өөр өөр багтаамжтай үед) аль нэг багынх нь эзлэхүүн байх болон түүнийг дор тодорхойлсон S_i -ээр үржүүлж, ийм мөргөлтөд өртсөн жигүүрийн бусад бүх цистерний хувьд нийт бодит эзлэхүүний утгыг авна.

$$S_i = 1 - \frac{\ell_i}{\ell_c}$$

Энд ℓ_i нь авч үзэж буй хоосон зай, тусгаарласан балластик цистерний метрээр илэрхийлсэн урт болно.

3.

а) Дээд талын цистерн ачаатай үед зөвхөн хоосон эсхүл цэвэр устай давхар ёроол бүхий цистернд ач холбогдол өгнө.

б) Давхар ёроол нь тухайн цистерний урт, өргөнийг бүрэн хамраагүй бол давхар ёроолыг байхгүйгээр тооцох бөгөөд хэсэгхэн газар ийм давхар ёроол суурилуулсны ачаар цистерн нь гэмтээгүй гэж үзэх тохиолдолд ч ёроолын гэмтсэн хэсгийн дээр байрлах цистернийн эзлэхүүнийг томъёо 1)-г тавьж тооцоо хийнэ.

с) h_i -ийн утгыг тодорхойлоход сорох худгийг харгалзахгүй байж болох бөгөөд ийм худаг нь хэт их талбай эзлээгүй, мөн цистернээс доош байж болох хамгийн бага

бөгөөд ямар ч байсан давхар ёроолын өндрийн хагасаас илүүгүй зайд үргэлжилнэ гэсэн нөхцөл хангагдсан байх ёстой. Хэрэв ийм худгийн гүн нь давхар ёроолын өндрийн хагасаас илүү байвал h_i -г давхар ёроолын өндрөөс худгийн өндрийг хассантай тэнцүү авна.

Давхрын ёроолын эзлэх талбай дотор дээрх худгийн зориулалттай хоолойнууд суурилуулсан байвал тэдгээрт хавхлага, эсхүл түүнтэй төстэй бусад хаах хэрэгслээр тоноглогдсон байх бөгөөд хоолойнууд гэмтсэн үед газрын тос гадагш алдахаас сэргийлэх үүднээс цистерн рүү орсон холболтын төвшинд байрласан байна. Ийм хоолойнууд нь ёроолын хуягт бүрээснээс аль болох өндөрт суурилсан байна. Хөлөг онгоцны тэнцвэрт байдлыг хангах зорилгоор ачааг шилжүүлэн юүлэх тохиолдлыг эс тооцвол дээрх хавхлагуудыг цистерн газрын тостой бол далай дээр ямагт хаалттай байлгана.

4. Ёроолд учирсан гэмтэл нэгэн зэрэг төвийн 4 цистернийг хамарсан тохиолдолд O_s -ийн утгыг дараахь томъёогоор тооцоолно.

$$O_s = \frac{1}{4}(\sum Z_i W_i + \sum Z_i C_i)$$

5. Хангалттай зай байгааг баталгаатай тогтоох боломж байвал тусгаарласан балластын цистерн эсхүл ачаа авах боломжтой бусад цистерн рүү гэмтсэн цистернээс ачаа шилжүүлэх юүлэх чадвартай бөгөөд газрын тостой цистерн бүрийн хувьд ослын үед өндөр хурдтай сорох төхөөрөмж бүхий ачаа шилжүүлэх юүлэх систем суурилуулсан байвал ёроолын гэмтэл гарсан үед газрын тос гадагш алдагдах хэмжээг багасгах ач холбогдолтойд тооцож болно. Ийм системийг ач холбогдолтойд тооцох шалгуур нь гэмтэлд хамрагдсан цистернийн хамгийн томынх нь хагастай тэнцүү хэмжээний газрын тосыг 2 цаг ажиллаж шилжүүлэх чадвартай байх бөгөөд тийм хэмжээний газрын тосыг балластик болон ачаа авах боломжтой бусад цистерн хүлээн авах боломжтой байх явдал юм. Мөн ач холбогдлыг үнэлэн үзэхдээ O_s -г томъёо 3) тооцоолох боломжтой эсэхийг харгалзана. Ийнхүү сорох зориулалттай хоолойнууд наад зах нь ёроолын гэмтлийн босоо хэмжээ V_s -ээс багагүй өндөрт суурилсан байна. Захиргаа хүлээн авсан дээрх үзүүлэлтийн талаарх мэдээллийг байгууллагад гаргаж өгөх, түүгээр дамжуулан уг мэдээллийг конвенцийн тал улсад тараана.

24 дүгээр журам

Хэмжээний хязгаарлалт болон ачааны цистерний байршил

1. Шинэ газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц бүр энэ журмын заалтыг хангасан байх ёстой. Байгаа газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц бүр (хэрэв хөлөг онгоц нь дараахь ангиллын аль нэгэнд хамаарч байвал) конвенц хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш хоёр жилийн дотор энэхүү журмын заалтыг хангасан байна:

а) 1977 оны 1 дүгээр сарын 1-ээс хойш хүлээлгэн өгсөн газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц;

б) дараахь хоёр нөхцөлийг зэрэг хангах газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц:

i) 1977 оны 1 дүгээр сарын 1-ээс хэтрэхгүй хүлээлгэн өгөх;

ii) угсрах ажлын гэрээ нь 1974 оны 1 дүгээр сарын 1-ээс байгуулсан, эсхүл өмнө нь ямар нэг угсрах ажлын гэрээ хийгдээгүй тохиолдолд тэнцвэржүүлэгч нь угсрагдсан, эсхүл тээвэрлэгч нь 1974 оны 6 дугаар сарын 30-аас хойш угсралтын дээрхтэй ойролцоо шатанд байгаа.

2. Газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны ачаа цистерн нь газрын тосны болзошгүй алдагдал O_c эсхүл O_s -г энэхүү хавсралтын журам 22-т зааснаар тооцоолоход хөлөг онгоцны уртын дагуу хаана ч 30 000 куб метр, эсхүл $400^3 \sqrt{DW}$ -ийн аль ихээс нь хэтрэхгүй, гэхдээ хамгийн ихдээ 40 000 куб метр байхаар хэмжээ байршилтай байна.

3. Газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны газрын тос агуулах жигүүрийн цистерн бүрийн эзлэхүүн нь энэхүү журмын 2 дугаар хэсэгт заасан газрын тосны болзошгүй алдагдлын дээд хязгаарын 75 хувиас үл хэтрэнэ. Газрын тос тээвэрлэх төвийн цистерний эзлэхүүн 50 000 куб метрээс үл хэтрэнэ. Гэвч энэхүү хавсралтын журам 13-т тодорхойлсон тусгаарласан балластын цистерний хооронд байрлалтай жигүүрийн газрын тос тээвэрлэх

цистерний эзлэхүүний зөвшөөрөгдөх хэмжээг хэрэв тэдгээр жигүүрийн цистернийн өргөн нь t_c -ээс их байвал газрын тосны болзошгүй алдагдлын дээд хязгаарт хүртэл нэмэгдүүлж болно.

4. Ачааны цистерн бүрийн урт нь 10 метр, эсхүл дараахь утгуудын аль нэгээс нь үл хэтрэнэ. Үүнд:

a) уртааш хана байхгүй үед

0.1 L

b) уртааш хана зөвхөн төвийн шугам дээр байх үед

0.15 L

c) хоёр буюу түүнээс дээш уртааш хана

i) жижүүрийн чингэлгүүд өгөгдсөн үед

0.2 L

ii) төвийн чингэлгүүд өгөгдсөн үед

a) хэрэв $\frac{b_i}{B}$ нь $\frac{1}{5}$ -тэй тэнцүү, эсхүл түүнээс их байвал 0.2 L

b) хэрэв $\frac{b_i}{B}$ нь $\frac{1}{5}$ -ээс бага байвал төвийн уртааш хана өгөгдөөгүй үед

$(0.5\frac{b_i}{B}+0.1)$ L

төвийн нэг уртааш хана өгөгдөөгүй үед

$(0.25\frac{b_i}{B}+0.15)$ L

5. Энэхүү журмын 2, 3, 4 дүгээр хэсэгт тогтоосон эзлэхүүний хязгаараас давахгүйн тулд ачаа шилжүүлэн юүлэх системийн хүлээн зөвшөөрөгдсөн төрлөөс үл хамааран ийм систем нь хоёр, эсхүл түүнээс олон ачааны цистернийг хооронд нь холбож буй үед цистернийг бие биеээс нь тусгаарлах зорилгоор хавхлага, эсхүл бусад хаалтын төхөөрөмж суурилуулсан байна. Эдгээр хавхлага, эсхүл хаах төхөөрөмж нь тээвэрлэгч далай дээр суурилсан байх үед хаалттай байна.

6. Хөлөг онгоцны хажууд хананаас t_c -ээс бага, эсхүл хөлөг онгоцны ёроолоос v_s -ээс бага байрлалд ачааны цистернийн дундуур гүйлгэсэн хоолой шугамууд нь аль ч ачааны цистерн рүү онгойх төвшинд хавхлага, эсхүл түүнтэй төстэй хаах хэрэгслээр тоноглогдсон байна. Хөлөг онгоцны тэнцвэрт байдлыг хангах зорилгоор ачааг шилжүүлэн юүлэх тохиолдлыг эс тооцвол дээрх хавхлагыг цистерн ачаатай үед далай дээр аль ч үед хаалттай байлгана.

25 дугаар журам Тогтвортой байдал

1. Энэхүү журмын 2 дэх хэсэгт заасан хажуугийн эсвэл ёроолын болзошгүй гэмтэл учирсны дараа хөлөг онгоцны урт болон хүчин чадал, түүнчлэн ачааны овор хэмжээтэй уялдаатайгаар дутуу эсхүл дүүрэн ачаатай байх үеийн бодит нөхцөлийг тусгаж буй хөлөг онгоцны усанд хөвөх боломж ямар ч байсан шинэ газрын тос тээвэрлэгч бүр дэд тасалгаа болон гэмтэл даах шалгуур үзүүлэлтийг энэ журмын 3 дахь хэсэгт зааснаар хангаж байх ёстой. Ийм гэмтэл хөлөг онгоцны уртын дагуу төлөөлж болох бүхий л байрлалд доор заасны дагуу хамаарна. Үүнд:

a) 225 метрээс илүү урттай тээвэрлэгчийн хувьд хөлөг онгоцны уртын дагуу аль ч цэгт;

b) 150 метрээс илүү боловч 225 метрээс уртгүй тээвэрлэгчийн хувьд хөлөг онгоцны сүүлэнд байрлалтай хөдөлгүүрийн хэсгийг хүрээлсэн өмнөх, эсхүл ардах хананы аль нэгийг хамарснаас бусад тохиолдолд хөлөг онгоцны уртын дагуу аль ч цэгт хөдөлгүүрийн хэсгийг тусад нь усанд автах тасалгаанд тооцож үзнэ;

c) 150 метрээс илүүгүй урттай тээвэрлэгчийн хувьд хөдөлгүүрийн хэсгийг үл оролцуулан зэрэгцээ хөндлөн ханануудын хоорондох хөлөг онгоцны уртын дагуу аль ч цэгт 100 метр, эсхүл түүнээс доош урттай тээвэрлэгчийн хувьд энэ журмын 3

дахь хэсгийн шаардлагыг хөлөг онгоцны хэвийн ажиллагааны үзүүлэлтийг дордуулахгүйгээр хянах боломжгүй бол Захиргаа эдгээрт шаардлагыг хөнгөрүүлж болно.

Тэдгээрт аливаа газрын тосны үлдэгдэлгүйгээр ачааны цистернд газрын тос тээвэрлээгүй үед баллстын нөхцөлийг авч үзэхгүй.

2. Болзошгүй гэмтлийн хамрах хүрээ болон шинж чанарын талаарх дараахь заалтыг баримтална. Үүнд:

а) энэхүү хавсралтын 22 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн (а)-д зааснаар ёроолын гэмтлийн уртааш хамрах хэмжээ өмнөх перпендикуляраас хэмжихэд 0.3 L-ийн дотор/ нь хажуугийн гэмтлийнхтэй ижил байх тохиолдлыг эс тооцон хажуугийн эсхүл ёроолын гэмтлийн хамрах хэмжээ энэ хавсралтын журам 22-т заасны дагуу байна. Арай бага хүрээ хамарсан гэмтэл нь илүү ноцтой нөхцөл байдалд хүргэвэл ийм гэмтлийг болзошгүйд тооцно.

б) энэхүү журмын (1) (а) болон (б) дэх хэсэгт тодорхойлсон хөндлөн ханыг хамарсан гэмтэл учирч болзошгүй гэж заасан бол ус үл нэвтрэх хөндлөн хананууд нь хоорондоо энэ хэсгийн (а) дахь тодорхойлсон болзошгүй гэмтлийн хамрах урттай наад зах нь тэнцүү зайд байрласан бол хүчинтэйд тооцогдоно. Усанд автсан тасалгааг тодорхойлох зорилгоор хэрэв хананууд хоорондоо дээрхээс бага зайд байрласан бол нэг, эсхүл хэд хэдэн ийм ханануудыг байгаагүйд;

с) энэхүү журмын 1 дэх хэсгийн (с) дэх тодорхойлсон зэрэгцээ хөндлөн хананы хооронд гэмтэл учирч болзошгүй гэж заасан бол доорх нөхцөл хангагдахаас нааш хөндлөн хана, эсхүл давхар ёроолтой цистернийг тулсан хөндлөн хана гэмтэлд өртөж болзошгүй гэж үзэхгүй. Үүнд:

i) зэрэгцээ хананы хоорондын зай нь энэ хэсгийн (а)-д тодорхойлсон болзошгүй гэмтлийн хамрах уртаас бага;

ii) болзошгүй гэмтлийн хамрах хүрээнд 3.05 метрээс илүү урттай хөндлөн хананд гишгүүр, эсхүл тавиур гаргасан байх. Ар талын шонгийн хана болон ар талын шонгийн цистерний дээд хэсгийн үүсгэсэн гишгүүрийг энэ журмын зорилгоор гишгүүр гэж үзнэ.

д) хэрэв хоолой, туннель зэрэг нь болзошгүй гэмтлийн хамрах хүрээнд багтаж байвал гэмтэл гарах бүр усанд автаж болзошгүй гэж үзсэн тасалгаанаас өөр газар усанд автахаас сэргийлэх арга хэмжээ авна.

3. Хөлөг онгоцны суулт, хэрсэн болон урт зэргийг харгалзан үзэхэд усны дээд төвшин нь ус нэвтрэн газар авч болзошгүй онгорхой бүрийн доод ирмэгээс доош байна. Ийм онгорхой гэдэгт агааржуулах хоолой, ус үл нэвтрэх хаалттай тасалгаа хоорондын гарц зэргийг хамааруулах боловч ус үл нэвтрэх бөглөө, бохирын цорго, цистерний ус үл нэвтрэх бөглөө зэрэг хөлөг онгоцны тавцангийн бүрэн бүтэн байдлыг дээд зэргээр хангах онгорхой, мөн алсын удирдлагатай ус үл нэвтрэх гүйдэг хаалга, хажуугийн хананы онгойлгох зориулалтын бус онгорхой зэргийг харгалзахгүй байж болно:

а) хөлөг онгоцны суулт, хэрсэн болон урт зэргийг харгалзан үзэхэд усны төвшин нь ус нэвтрэн газар авч болзошгүй онгорхой бүрийн доод ирмэгээс доош байх. Ийм онгорхой гэдэгт агааржуулах хоолой, ус үл нэвтрэх хаалттай тасалгаа хоорондын гарц зэргийг хамааруулах боловч ус үл нэвтрэх бөглөө, бохирын цорго, цистерний ус үл нэвтрэх бөглөө зэрэг хөлөг онгоцны тавцангийн бүрэн бүтэн байдлыг дээд зэргээр хангах онгорхой, мөн алсын удирдлагатай ус үл нэвтрэх гүйдэг хаалга, хажуугийн хананы онгойлгох зориулалтын бус онгорхой зэргийг харгалзахгүй байж болно;

б) усанд автах сүүлийн шатанд ус тэгш хэмтэй түрэн орж ирснээс үүсэх хазайлтын өнцөг нь 25 хэмээс үл нэвтрэх бөгөөд тавцангийн хөвөө усанд дүрэгдээгүй үед энэ өнцгийн хэмжээ 30 хэм хүрэх боломжтой байх нөхцөл хангагдсан байх ёстой;

с) усанд автах сүүлийн шатанд тогтвортой байдлыг судлан шалгаж хэрэв тэгшитгэх хөшүүргийн мурийлт тэнцвэрийн байрлалаас наад зах нь 20 хэмийн дотор /наад зах нь 0.1 метрээс үлдэгдэл хөшүүрэгтэй хамт/ байвал хангалттай гэж үзэж болох. Захиргаа үлдэгдэл тогтвортой байдлын хэмжээний дотор усанд түр

дүрэгдэж болох хамгаалалттай болон хамгаалалтгүй онгорхой нүхнээс учруулж болзошгүй аюулыг харгалзан үзнэ;

d) Захиргаа усанд автах дунд шатанд тогтвортой байдал нь хангалттай гэж үзнэ.

4. Энэхүү журмын 1 дүгээр хэсгийн шаардлагууд нь хөлөг онгоцны зохион бүтээсэн онцлог, гэмтсэн тасалгааны байрлал, дотор нь агуулагдаж буй зүйл, мөн шингэний хуваарилалт, овор хэмжээ, чөлөөт гадаргуугийн нөлөөг харгалзан тооцоо хийсний үндсэн дээр батлагдана. Тооцоо нь дараахь зүйлд тулгуурлана. Үүнд:

a) аливаа хоосон, эсхүл хагас дүүрсэн цистерн, тээж яваа ачааны овор хэмжээний онцлог, мөн гэмтсэн тасалгаанаас гадагш алдагдсан шингэнийг харгалзан үзэх;

b) нэвчилтийн зэргийг дараахь хэмжээнд байна гэж үзнэ. Үүнд:

<u>Аль хэсэг</u>	<u>Нэвчилтийн зэрэг</u>
Агуулах	0.60
Хүн амьдрах/байр сууц	0.95
Хөдөлгүүр/машин	0.85
Хоосон зай	0.95
Хэрэгцээний шингэн	0 буюу 0.95
Бусад шингэн	0-оос 0.95

- аль илүү хатуу шаардлага бий болгож байгаа нь
- дутуу дүүргэгдсэн цистерний нэвчилт нь агуулж буй шингэний хэмжээтэй зохицсон байна.

a) хажуугийн гэмтлийн эгц дээрх аль нэг хөлгийн давхаргын /байгууламжийн хөвөх чадварыг харгалзан үзэхгүй. Харин гэмтлийн хамрах хүрээнээс гаднах хөлгийн давхаргын/ байгууламжийн усанд автаагүй хэсгийг хэрэв тэдгээрт нь гэмтэл учирсан хэсгээс үл нэвтрэх ханаар тусгаарлагдсан бөгөөд эдгээрт хөндөгдөөгүй хэсэгт хамаарах энэ журмын (3) (a) дахь хэсэгт заасан шаардлага хангагдаж байвал харгалзан үзэж болно. Байгууламж дахь ус үл нэвтрэх хананд гаргасан нугастай ус үл нэвтрэх хаалгыг хүлээн зөвшөөрч болно.

b) тасалгаа бүрийн хувьд хазайлтын өнцөг нь 5 хэм байхаар бодож чөлөөт гадаргуугийн нөлөөг тооцоолох. Хагас дүүрсэн цистерний хувьд Захиргаа чөлөөт гадаргууг тооцоолоход хазайлтын өнцөг нь 5 хэмээс өндөр байхыг шаардах, эсхүл зөвшөөрч болно.

c) хэрэгцээний шингэний чөлөөт гадаргуугийн нөлөөг тооцоолоход шингэний төрөл тус бүрийн хувьд ядаж нэг хөндлөн хос эсхүл ганц төвийн цистерн чөлөөт гадаргуутай гэж үзэх бөгөөд тэрхүү чингэлэг, эсхүл хос цистерний хувьд чөлөөт гадаргуугийн нөлөө хамгийн ихтэйг тооцоонд оруулна.

5. Энэхүү хавсралтын үйлчлэлд хамаарах аливаа газрын тос тээвэрлэгчийн дарга болон өөрийн хөдөлгүүргүй газрын тос тээвэрлэгчийг хариуцсан этгээд доорх мэдээллээр баталгаатай хангагдсан байна. Үүнд:

a) энэ журмын заалтад нийцэж байхын тулд ачааг ачаалах болон тараан байрлуулах талаар;

b) энэ журамд тодорхойлсон тухайн хөлөг онгоцны гэмтэл даах чадварын үзүүлэлтийг хангасан байдал, түүний дотор энэ журмын (1) (c) дэх хэсэгт зааснаар шаардлагыг зөөлрүүлсний үр дүнгийн талаар.

4 ДҮГЭЭР ДЭД БҮЛЭГ **1 ДҮГЭЭР ДЭД-ХАВСРАЛТ**

Газрын тосны жагсаалт

Асфальтын уусмал
Найрлагын бодис
Дээд талын урсгал
Шулуун урсгалтай үлдэгдэл
Газрын тос
Цэвэршүүлсэн

Бензиний найрлага
Алкилат түлш
Өөрчлөгч
Полимер түлш
Газолин бензин
Картерний

Түүхий газрын тос	Автомашин
Түүхий газрын тос агуулсан холимог	Нисэх онгоцны
Дизелийн тос	Шулуун урсгалтай
Түлшний газрын тос №4	Түлшний газрын тос №1
Түлшний газрын тос №5	Түлшний газрын тос №1Д
Түлшний газрын тос №6	Түлшний газрын тос №2
Үлдэгдэл түлшний газрын тос	Түлшний газрын тос №2
Замын газрын тос	
Замын газрын тос	
Өөрчлөгдөгч тос	Тийрэлтэт хөдөлгүүрийн түлш
Анхилуун тос	JP-1
Тослогч тос	JP-3
Ашигт малтмалын тос	JP-4
Моторын тос	JP-5
	Турбо түлш
Нэвтрэгч тос	Керосин
Турбины тос	
Цэвэршүүлсэн	Натфа
Шулуун урсгалтай	Уусмал
Гэрэлтэх	Бензин
	Цэвэршүүлсэн тос
Хийн тос	
Бутархай	

2 ДУГААР ДЭД ХАВСРАЛТ

Гэрчилгээний хэлбэр болон газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээний хавсралт

Хөлөг онгоцноос далайг бохирдуулахаас сэргийлэх тухай олон улсын конвенцийн дагуу-ын

/орны албан ёсны нэр/

Засгийн газрын эрх мэдлийн хүрээнд.....-аас
/Хөлөг онгоцноос далайг бохирдуулахаас сэргийлэх тухай олон улсын конвенц /1973/-ийн заалтын дагуу эрх олгогдсон эрх бүхий этгээд, эсхүл байгууллагын нэр/

Хөлөг онгоцны нэр*:

Ялгарах үсэг, эсхүл тоо:.....

Бүртгүүлсэн боомт:.....

Нийт багтаамж:.....

Хөлөг онгоцны жин**:.....

IMO дугаар***:.....

Хөлөг онгоцны төрөл****:

Газрын тосны цистерн

Газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц /конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын 2 дугаар журмын /2/ дугаар заалтын дагуу зохицуулах ачааны цистерн бүхий хөлөг онгоц/

Дээрх хөлөг онгоцноос бусад хөлөг онгоц.

Энэ гэрчилгээ нь:

1. энэхүү конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын 4 дүгээр журмын дагуу хөлөг онгоц судлагдсан;

* Сонголтоор, хөлөг онгоцны мэдээллийг хүснэгтэнд оруулж болно.

** Зөвхөн газрын тос, химийн бодис болон хий тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд.

*** А.600/15/ Дүрмийн дагуу ОУДБ-ын таних тэмдэг бүхий дугаарыг сайн дураараа тавьж болно.

**** Хэрэггүй хэсгийг хасах.

2. судалгаагаар хөлөг онгоцны бүтэц, тоног төхөөрөмж, тогтолцоо, тоноглол, зохион байгуулалт болон түүхий эдийн нөхцөл нь шаардлага хангасан бөгөөд уг хөлөг онгоц нь энэхүү конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын шаардлагад нийцэж байгааг харуулдаг.

Гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа:.....

Энэхүү конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын дагуу

Гэрчилгээ олгосон газар:.....

(олгосон он, сар, өдөр)

(эрх бүхий байгууллагын тамга болон тэмдэг)

(эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг)

Барьсан, эсхүл томоохон өөрчлөлт оруулсан тухай гэрээ байгуулсан он, сар, өдөр:

.....

Хэрсэнг тавсан, эсхүл хөлөг онгоцны барилгын ижил төстэй үе шат, эсхүл томоохон өөрчлөлт оруулах ажил эхэлсэн он, сар, өдөр:

.....

Томоохон өөрчлөлт оруулж, хүлээлгэн өгсөн, эсхүл өөрчлөлт оруулах ажлыг дуусгасан он, сар, өдөр:

ХЭСЭГ А **Бүх хөлөг онгоц**

Хөлөг онгоцон дээр дараахь тоног төхөөрөмж байна. Үүнд:

400 болон түүнээс дээш нийт багтаамжтай хөлөг онгоцны хувьд:

а) газрын тос/ус салган тусгаарлах тоног төхөөрөмж /нэг саяд эзлэх газрын тосны хэмжээ нь 100 хэсгээс хэтрэхгүй агуулгатай бохир ус гаргах хүчин чадалтай;

б) газрын тосны фильтрийн систем /нэг саяд эзлэх газрын тосны хэмжээ нь 100 хэсгээс хэтрэхгүй агуулгатай бохир ус гаргах хүчин чадалтай/;

10 000 ба түүнээс дээш тонн нийт багтаамжтай хөлөг онгоцны хувьд:

с) газрын тос далайд гаргахад мониторинг болон хяналт тавих систем дээрх (а) болон (в) хэсгийн оронд. Нэг саяд эзлэх газрын тосны хэмжээ нь 15 хэсгээс хэтрэхгүй агуулгатай бохир ус гаргах хүчин чадалтай.

Конвенцийн хавсралт 1-ийн журам 2 (2) болон 2 (4) дэх хэсгийн заалтын дагуу аль аль шаардлагаас чөлөөлсөн тухай тодорхой бичнэ:

.....

.....

ХЭСЭГ В **Газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц**

Үл хөдлөх жин.....тонн. хөлөг онгоцны уртметр.

Хөлөг онгоц нь дараахь нөхцөлийг хангана гэдгийг нотлов:

а) Конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын 24 дүгээр журмын дагуу баригдах шаардлагатай*;

б) Конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын 24 дүгээр журмын дагуу баригдах шаардлагагүй;

с) Конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын 24 дүгээр журмын дагуу баригдах шаардлагагүй, харин түүнд нийцэх шаардлагатай**.

Тусгаарласан балластын цистерний хүчин чадал нь шоо дөрвөлжин метр бөгөөд конвенц 1-ийн хавсралтын 13 дугаар журамд нийцнэ.

Тусгаарласан балластыг дараахь байдлаар хуваарилсан болно:

* Хослуулсан тээвэрлэгч ба асфальт тээвэрлэгчийг оролцуулан газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд энэхүү Хэсгийг бөглөнө. Газрын тос тээвэрлэгч бус хөлөг онгоц бөгөөд газрын тосыг бөөнөөр /нийт: 200 буюу түүнээс дээш шоо дөрвөлжин метр/ тээвэрлэх хүчин чадалтай хөлөг онгоцны хувьд зохих тэмдэглэл хийнэ.

** Хамааралгүйг хасах

Цистерн	Хэмжээ	Цистерн	Хэмжээ

ЭНЭХҮҮ ГЭРЧИЛГЭЭГ:

Далайг хөлөг онгоцноос бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын конвенц /1973/-ийн 1 дүгээр хавсралтын 4 дүгээр журмын дагуу далайг бохирдуулахаас сэргийлэх үүднээс тус хөлөг онгоцыг шалгаж,

Хөлөг онгоцны бүтэц, тоног төхөөрөмж, хэрэгсэл, зохин байгуулалт, материал болон тэдгээрийн нөхцөл байдал нь бүх талаар хангалттай бөгөөд хөлөг онгоц нь конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын шаардлагад нийцнэ гэдгийг шалгалтаар тогтоож олгов.

Энэхүү гэрчилгээ хүртэл хүчинтэй байх бөгөөд завсрын шалгалтыг нэг.....-д нэг удаа хийнэ.

Олгосон.....

/Гэрчилгээ олгосон газар/

.....
/гэрчилгээ олгосон эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг/

.....
/гэрчилгээ олгосон байгууллагын тамга болон тэмдэг/

Байгаа хөлөг онгоцонд олгох зөвшөөрөл:

Далайг хөлөг онгоцноос бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын конвенц /1973/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш гурван жилийн дараа байгаа хөлөг онгоцны хувьд хэрэглэх тус конвенцийн шаардлагад тус хөлөг онгоц нь нийцэх тоног төхөөрөмжтэй гэдгийг нотолж, энэхүү гэрчилгээг олгов.

Гарын үсэг.....

/эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг/

Зөвшөөрөл олгосон газар.....

Зөвшөөрөл олгосон он, сар, өдөр.....

/байгууллагын тамга, эсхүл тэмдэг/

Завсрын шалгалт

Конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын 4 дүгээр журмын /с/-ийн дагуу шаардагдах завсрын шалгалт хийж, тус хөлөг онгоц болон түүний нөхцөл байдал нь конвенцийн холбогдох заалтад нийцнэ гэдгийг нотолж, энэхүү гэрчилгээ олгов.

Гарын үсэг.....

/эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг/

Зөвшөөрөл олгосон газар.....

Зөвшөөрөл олгосон он, сар, өдөр

/байгууллагын тамга, эсхүл тэмдэг/

Гарын үсэг.....

/эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг/

Зөвшөөрөл олгосон газар.....

Зөвшөөрөл олгосон он, сар, өдөр

/байгууллагын тамга, эсхүл тэмдэг/

Конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын 8 дугаар журмын /2/ болон /4/-ийн заалтын дагуу энэхүү гэрчилгээний хугацааг..... хүртэл сунгав.

Гарын үсэг.....

/эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг/

Зөвшөөрөл олгосон газар.....
Зөвшөөрөл олгосон он, сар, өдөр
/байгууллагын тамга, эсхүл тэмдэг/

3 ДУГААР ДЭД-ХАВСРАЛТ **Газрын тосны бүртгэл хэлбэр** **газрын тосны бүртгэл**

1. Газрын тосны цистерний хувьд*
Хөлөг онгоцны нэр:.....
Ялгарах үсэгний тоо:.....
Ачаа тээвэрлэх нийт хүчин чадал /шоо дөрвөлжин метрээр/.....
Аялал эхлэх газар..... /огноо/
Очих газар...../огноо/

- а) Газрын тос ачих:
1. ачих өдөр, газар;
 2. ачсан газрын тосны төрөл;
 3. ачсан цистерний төрөл;
 4. ачсаны дараа цистернийн холбогдох цоргыг хаах.

Дээр заасан зүйлээс гадна, далайн бүх цорго, тавцан дээрээс бодис гаргах бүх цорго, ачааны цистерн, хоолойн холболт болон дотоод холболтыг газрын тос ачсаны дараа хангаж, бэхэлсэн гэдгийг нотолж, гарын үсэг зурав.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр
.....
Эзэн

Хариуцсан ажилтан

б) Аяллын үед газрын тосыг дотроо шилжүүлэх
дотоод шилжүүлэлтийн өдөр
цистерний төрөл
i) хаанаас
ii) хаашаа

б/1-ийн цистернийг сулласан эсэх

Дээр заасан зүйлээс гадна, далайн бүх цорго, тавцан дээрээс бодис гаргах бүх цорго, ачааны цистерн, хоолойн холболт болон дотоод холболтын газрын тос дотроо шилжүүлсний дараа хангаж, бэхэлсэн гэдгийг нотолж, гарын үсэг зурав.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр
.....
Эзэн

Хариуцсан ажилтан

- с) Газрын тос буулгах
1. буулгасан өдөр;
 2. буулгасан цистерний төрөл;

Цистернийг сулласан эсэх

3. ачаа буулгахаас өмнө ачааны цистерний зохих цоргыг нээсэн;
4. ачаа буулгасны дараа ачааны цистерний зохих цоргыг хаасан.

Дээр заасан зүйлээс гадна, далайн бүх цорго, тавцан дээрээс бодис гаргах бүх цорго, ачааны цистерн, хоолойн холболт болон дотоод холболтыг газрын тос буулгасны дараа хангаж, бэхэлсэн гэдгийг нотолж, гарын үсэг зурав.

* Хослуулсан тээвэрлэгч ба асфальт тээвэрлэгчийг оролцуулан газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд энэхүү Хэсгийг бөглөнө. Газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц бөгөөд газрын тосын бөөнөөр /нийт: 200 буюу түүнээс дээш шоо дөрвөлжин метр/ тээвэрлэх хүчин чадалтай хөлөг онгоцны хувьд зохих тэмдэглэгээ хийнэ.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....

Эзэн

.....

d) Ачааны цистернд балласт ачих

1. балласт ачсан цистерн;
2. балласт ачих өдөр, хөлөг онгоцны байдал;
3. ачаа ачихын өмнө ачааны цистерн онгойлгосон өдөр;
4. ачаа ачсаны дараа ачааны цистерн хаасан өдөр.

Дээр заасан зүйлээс гадна, далайн бүх цорго, тавцан дээрээс бодис гаргах бүх цорго, ачааны цистерн, хоолойн холболт болон дотоод холболтыг газрын тос буулгасны дараа хангаж, бэхэлсэн гэдгийг нотолж, гарын үсэг зурав.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....

Эзэн

.....

e) Ачааны цистерн цэвэрлэх:

1. цэвэрлэсэн цистерний төрөл;
2. цэвэрлэсэн өдөр хугацаа;
3. цэвэрлэсэн аргачлал.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....

Эзэн

.....

f) Бохир балласт цэвэрлэх:

1. цистерний төрөл;
2. далайд бодис гаргасан өдөр, хөлөг онгоцны байдал;
3. далайд бодис гаргаж дууссан өдөр, хөлөг онгоцны байдал;
4. бодис гаргаж байх үеийн хөлөг онгоцны хурд;
5. далайд гаргасан бодисын хэмжээ;
6. бохир усны цистернд шилжүүлсэн бохир усны хэмжээ /ямар цистернэд/;
7. эргийн хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулсан өдөр, боомт;
8. бодис гаргах ажлыг харанхуйд явуулсан бол, түүний хугацаа;
9. бохир ус болон гаргаж буй ус орчим усыг ердийн байдлаар шалгасан эсэх;
10. бодис гаргаж буй орчмын усан дээр газрын тос харагдаж байсан эсэх.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....

Эзэн

.....

g) Бохир усны цистернээс гаргах

1. бохир усны цистерний төрөл;
2. сүүлчийн удаа үлдэгдэл оруулснаас хойшхи хугацаа;
3. сүүлчийн удаа бодис гаргаснаас хойшхи хугацаа;
4. бодис гаргаж эхлэсэн өдөр, хөлөг онгоцны байдал;
5. бодис гаргаж эхлэсэн үед гаргасан авиа, дуу;
6. бодис гаргаж эхлэсэн үед наурьн тос/ус нийлж гаргасан авиа, дуу;
7. бөөнөөр гаргасан нийт хэмжээ болон хувь;
8. гаргасан эцсийн хэмжээ болон хувь;
9. бодис гаргаж дууссан өдөр, хөлөг онгоцны байдал;
10. бодис гаргаж байх үеийн хөлөг онгоцны хурд;
11. бодис гаргаж дууссан үед газрын тос/ус нийлж, гаргасан авиа, дуу;
12. бодисыг харанхуйд гаргасан бол, түүний хугацаа;
13. бохир ус болон гаргаж буй ус орчим усыг ердийн байдлаар шалгасан эсэх;
14. бодис гаргаж буй орчмын усан дээр газрын тос харагдаж байсан эсэх.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....

Эзэн

.....

h) Үлдэгдэл гаргах:

1. цистерний төрөл;
2. цистерн тус бүрээс гаргасан хэмжээ;
3. үлдэгдлийг гаргасан аргачлал:
 - a) хүлээн авагч хэрэгсэл;
 - b) ачаатай хольж;
 - c) өөр цистернд шилжүүлж /ямар цистернд/;
 - d) бусад арга /ямар ямар/.
4. үлдэгдлийг гаргасан өдөр, боомт.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....

Эзэн

.....

i) Ачааны цистернд агуулагдсан цэвэр балласт гаргах:

1. цэвэр балласт гаргаж эхэлсэн өдөр, хөлөг онгоцны байдал;
2. балласт гаргасан цистерн;
3. гаргаж дууссаны дараа цистерн суллагдсан эсэх;
4. цэвэр балласт гаргаж эхэлсэн үе дэх хөлөг онгоцны байдал /47-оос өөр бол/;
5. бодисыг харанхуйд гаргасан бол, түүний хугацаа;
6. бохир ус болон гаргаж буй ус орчим усыг ердийн байдлаар шалгасан эсэх;
7. бодис гаргаж буй орчмын усан дээр газрын тос харагдаж байсан эсэх.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....

Эзэн

.....

j) Боомтод байх хугацаанд машин, техникийн орон зайд хуримтлагдсан бөгөөд газрын тос агуулсан бохир усыг тавцан дээгүүр гаргах:

1. боомт;
2. байсан хугацаа;
3. гаргасан хэмжээ;
4. гаргасан өдөр, газар;
5. бодис гаргасан аргачлал /тусгаарлагч ашигласан эсэх/.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....

Эзэн

.....

k) Тохиолдлоор, эсхүл бусад шалтгаанаар газрын тос гаргах:

1. он, сар, өдөр, цаг;
2. хөлөг онгоцны байдал, байсан газар;
3. газрын тосны хэмжээ, төрөл;
4. гаргасан, эсхүл алдсан нөхцөл, шалтгаан, ерөнхий тэмдэглэл.

l) Тавцан дээгүүр бодис гаргах аливаа үед газрын тос далайд гаргахад мониторинг болон хяналт тавих систем нь ажиллагаагүй байсан эсэх. Ажиллагаагүй байсан бол, ийнхүү ажиллагаагүй болсон өдөр, цаг болон түүнийг ажилд оруулсан өдөр, цагийг тэмдэглэж, тоног төхөөрөмж, ажиллагаагүй болсоны улмаас ийнхүү систем ажиллагаагүй байсан гэдгийг шалтгааны хамт бичих

.....

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....
Эзэн

Үйл ажиллагааны нэмэлт ажиллагаа болон ерөнхий тэмдэглэл

Конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын 15 дугаар журмын /4/-ийн дагуу үйл ажиллагаагаа явуулж буй 150-аас доош тонн нийт багтаамжтай газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд зохих газрын тосны бүртгэлийг Захиргаанаас боловсруулна.

Асфальт тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд энэхүү газрын тосны бүртгэлийн загварын a/, b/, c/, e/, h/, j/, k/, болон m/ хэсгийг ашиглан газрын тосны бүртгэлийг тусад нь боловсруулж болно.

2. Газрын тос тээвэрлэгч бус хөлөг онгоны хувьд:

Хөлөг онгоцны нэр.....

Аялал эхлэх газар...../огноо/.....

Очих газар...../огноо/

а) шингэн түлшний цистерн балластаар дүүргэх, эсхүл цэвэрлэх:

1. балластын ачсан цистерний төрөл;

2. сүүлчийн удаа газрын тос агуулж байснаас хойш цэвэрлэсэн эсэх. Цэвэрлээгүй бол, урьд өмнө тээвэрлэж байсан газрын тосны төрөл;

3. цэвэрлэж эхэлсэн өдөр, хөлөг онгоцны байдал;

4. балласт ачиж эхэлсэн өдөр, хөлөг онгоцны байдал.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....
Эзэн

b) (а) хэсэгт дурдсан цистернээс бохир балласт, эсхүл угаасан ус гаргах:

1. цистерний төрөл;

2. гаргаж эхэлсэн өдөр, хөлөг онгоцны байдал;

3. гаргаж дууссан өдөр, хөлөг онгоцны байдал;

4. гаргаж байх үеийн хөлөг онгоцны хурд;

5. гаргасан аргачлал /хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулсан буюу суурилсан тоног төхөөрөмжөөр дамжуулан гаргасан/;

6. гаргасан хэмжээ.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....
Эзэн

c) үлдэгдэл гаргах:

1. хөлөг онгоц дээр байлгасан үлдэгдлийн хэмжээ;

2. үлдэгдлийг гаргасан аргачлал:

а) хүлээн авагч хэрэгсэл;

б) холимог байдлаар;

с) өөр цистернд дамжуулсан /дамжуулсан цистерн/;

д) бусад арга /ямар ямар/;

3. үлдэгдлийг гаргасан өдөр, боомт.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....
Эзэн

d) Боомтод байх хугацаанд машин, техникийн орон зайд хуримтлагдсан бөгөөд газрын тос агуулсан бохир ус тавцан дээгүүр гаргах:

1. боомт;

2. байх хугацаа;

3. гаргасан хэмжээ;

4. гаргасан өдөр, газар;

5. гаргасан аргачлал:

- a) газрын тос/ус салган тусгаарлах тоног төхөөрөмжөөр;
- b) газрын тосны фильтрийн системээр;
- c) газрын тос/ус салган тусгаарлах тоног төхөөрөмж ба газрын тосны фильтрийн системээр;
- d) хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулсан.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....

Эзэн

.....

e) тохиолдлоор, эсхүл бусад шалтгаанаар газрын тос гаргах:

1. үйл явдал гаргасан өдөр, цаг;
2. үйл явдал гарсан газар, хөлөг онгоцны байдал;
3. газрын тосны хэмжээ, төрөл;
4. бодис гаргасан, эсхүл алдсаны нөхцөл байдал болон шалтгаан, ерөнхий

тэмдэглэл.

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....

Эзэн

.....

f) Тавцан дээгүүр бодис гаргах аливаа үед газрын тос далайд гаргахад мониторинг болон хяналт тавих систем нь ажиллагаагүй байсан эсэх. Ажиллагаагүй байсан бол, ийнхүү болсон өдөр, цаг болон түүнийг ажилд оруулсан өдөр, цагийг тэмдэглэж, тоног төхөөрөмж ажиллагаагүй болсоны улмаас ийнхүү систем ажиллагаагүй байсан гэдгийг шалтгааны хамт бичих

.....

.....

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....

Эзэн

.....

g) 4 000 болон түүнээс дээш тонн нийт багтаамжтай шинэ хөлөг онгоц дээр газрын тосон түлшний цистернд бохир балласт тээвэрлэж байсан эсэх:

Тээвэрлэж байсан бол, аль ч цистернэд ийнхүү тээвэрлэж байсан болон бохир балластыг гаргасан аргачлал

.....

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....

Эзэн

.....

h) Үйл ажиллагааны нэмэлт ажиллагаа болон ерөнхий тэмдэглэл:

.....

.....

Тэмдэглэл хийсэн он, сар, өдөр

Хариуцсан ажилтан

.....

Эзэн

.....

2 ДУГААР ДЭД-ХАВСРАЛТ

Шингэн хортой бодис бөөнөөр далайд гаргаж, бохирдуулахаас хяналт тавих тухай дүрэм

1 дүгээр журам Тодорхойлолт

Энэхүү дэд-хавсралтын зорилгоор:

1. “химийн бодис тээвэрлэгч хөлөг онгоц” гэж шингэн хортой бодисыг бөөнөөр тээвэрлэх зориулалттай баригдаж, эсхүл тохируулагдсан хөлөг онгоц, түүнчлэн энэхүү конвенцийн 1 дүгээр хавсралтад тодорхойлсон шингэн хортой бодис бөөнөөр тээвэрлэж буй “газрын тос тээвэрлэгч хөлөг онгоц”-ыг;

2. “цэвэр балласт” гэж А, В, С, эсхүл D ангилалын бодис тээвэрлэж байсан, цэвэрлэсэн цистерн дотор тээвэрлэх ачааг. Үлдэгдлийг гаргаж, цистернийг энэхүү хавсралтын холбох шаардлагын дагуу сулласан байна.

3. “тусгаарласан балласт” гэж газрын тос болон газрын тосын түлшний системээс бүрмөсөн тусгаарласан цистернэд оруулсан балластыг. Цистерн нь энэхүү конвенцийн хавсралтад тодорхойлсон газрын тос, эсхүл хортой бодисоос бусад ачаа, эсхүл балласт тээвэрлэхэд зориулагдана.

4. “нэн ойрын газар” гэж энэхүү конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын 1 дүгээр журмын /9/-д тодорхойлсон газрыг;

5. “шингэн бодис” гэж 37.8 хэмд 2.8 кп/см-ээс хэтрэхгүй уурших даралт бүхий бодисыг;

6. “шингэн хортой бодис” гэж энэхүү хавсралтын 2 дугаар дэд-хавсралтад заасан бодис, эсхүл 3 дугаар журмын /4/-ийн заалтын дагуу А, В, С, болон D ангилалд хамрагдах аливаа бодисыг;

7. “тусгай газар” гэж далай зүйн болон экологийн нөхцөл, түүнчлэн замын хөдөлгөөний шинж чанартай холбоотой техникийн хүлээн зөвшөөрсөн шалтгааны улмаас далайг газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэхэд тусгай бөгөөд зайлшгүй биелүүлэх арга хэлбэр байх шаардлагатай далайн орон зайг;

Тусгай газар нь:

а) Балтын тэнгисийн бүс;

б) Хар тэнгисийн бүс нутаг байна.

8. “Балтын тэнгисийн бүс” гэж энэхүү конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын 10 дугаар журмын /1//в/-д тодорхойлсон бүсийг;

9. “Хар тэнгисийн бүс” гэж энэхүү конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын 10 дугаар журмын /1//с/-д тодорхойлсон бүсийг;

2 дугаар журам Хэрэгжүүлэх хүрээ

1. Өөрөөр тодорхой заагаагүй бол энэхүү хавсралтын заалтыг шингэн хортой бодис бөөнөөр тээвэрлэж буй бүх хөлөг онгоцны хувьд хэрэглэнэ.

2. Энэхүү конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын заалтаар зохицуулагдах ачааг химийн бодис тээвэрлэгч хөлөг онгоцны ачааны орон зайд тээвэрлэж буй тохиолдолд, энэхүү конвенцийн 1 дүгээр хавсралтын холбогдох заалтыг нэгэн адил хэрэглэнэ.

3. Энэхүү хавсралтын 1” дугаар журмыг зөвхөн А, В, эсхүл С ангилалд хяналтын зорилгоор ангилсан бодисыг тээвэрлэж буй хөлөг онгоцны хувьд хэрэглэнэ.

3 дугаар журам Шингэн хортой бодисын ангилал болон жагсаалт

1. Энэхүү хавсралтын 13 дугаар журмаас бусад журмын зорилгоор шингэн хортой бодисыг дараахь дөрвөн ангилалд хуваана.

- а) А ангилал - цистерн цэвэрлэх, эсхүл түүнээс балласт гаргах үйл ажиллагаагаар эдгээр шингэн хортой бодисыг далайд гаргасан тохиолдолд далайн нөөц, эсхүл хүний эрүүл мэндэд их хэмжээний аюул учруулах, эсхүл далайн тав тухтай байдал, эсхүл далайг хууль ёсоор ашиглах бусад хэлбэрт хохирол учруулах учир бохирдуулалтын эсрэг хатуу арга хэмжээ авахад хүргэнэ;
- б) В ангилал – цистерн цэвэрлэх, эсхүл түүнээс балласт гаргах үйл ажиллагаагаар эдгээр шингэн хортой бодисыг далайд гаргасан тохиолдолд далайн нөөц, эсхүл хүний эрүүл мэндэд их хэмжээний аюул учруулах, эсхүл далайн тав тухтай байдал, эсхүл далайг хууль ёсоор ашиглах бусад хэлбэрт хохирол учруулах учир бохирдуулалтын эсрэг хатуу арга хэмжээ авахад хүргэнэ;
- с) С ангилал – цистерн цэвэрлэх, эсхүл түүнээс балласт гаргах үйл ажиллагаагаар эдгээр шингэн хортой бодисыг далайд гаргасан тохиолдолд далайд нөөц, эсхүл хүний эрүүл мэндэд бага хэмжээний аюул учруулах, эсхүл далайн тав тухтай байдал, эсхүл далайг хууль ёсоор ашиглах бусад хэлбэрт бага хэмжээний хохирол учруулах учир үйл ажиллагааны тусгай нөхцөл шаардагдана;
- д) Д ангилал – цистерн цэвэрлэх, эсхүл түүнээс балласт гаргах үйл ажиллагаагаар эдгээр шингэн хортой бодисыг далайд гаргасан тохиолдолд далайд нөөц, эсхүл хүний эрүүл мэндэд зохих хэмжээний аюул учруулах, эсхүл далайн тав тухтай байдал, эсхүл далайг хууль ёсоор ашиглах бусад хэлбэрт зохих хэмжээний хохирол учруулах учир үйл ажиллагааны тусгай нөхцөлд анхаарал тавихад хүргэнэ.

2. Шингэн хортой бодисыг ангилахад ашиглах чиглэлийг энэхүү хавсралтын 1 дүгээр дэд-хавсралтад тусгав.

3. Энэхүү хавсралтын заалтаар зохицуулах бөөнөөр тээвэрлэх шингэн хортой бодисыг ангилсан жагсаалтыг энэхүү хавсралтын 2 дугаар дэд-хавсралтад тусгав.

4. Энэхүү журмын /1/-д ангилаагүй, эсхүл энэхүү хавсралтын 4 дүгээр журмын /1/-т хамааралгүй шингэн хортой бодисыг бөөнөөр тээвэрлэх тухай санал ирсэн тохиолдолд тухайн үйл ажиллагаанд Оролцогч тал Засгийн газар энэхүү журмын /2/-т тусгасан чиглэл дээр үндэслэн санал болгож буй үйл ажиллагааны урьдчилсан үнэлгээ хийх талаар хэлэлцэн тохирно. Оролцогч Засгийн газрын хооронд бүрэн ойлголцолд хүртэл бодисыг санал болгосон нэн хатуу нөхцөлийн дагуу тээвэрлэнэ. Холбогдох Захиргаа нь бодис болон урьдчилсан үнэлгээний талаар дэлгэрэнгүй мэдээллийг аль болох даруй, гэхдээ анх тээвэрлэсэн өдрөөс хойш 30 хоногоос хэтрэхгүй хугацаанд, Талуудад дамжуулах зорилгоор байгууллагад хүргүүлнэ. Талуудын Засгийн газар 90 хоногийн дотор бодисын үнэлгээний талаар саналаа байгууллагад хүргүүлнэ.

4 дүгээр журам **Бусад шингэн бодис**

1. Энэхүү хавсралтын 3 дугаар дэд-хавсралтад тусгасан бодисын талаар үнэлгээ хийсэн бөгөөд цистерн цэвэрлэх, эсхүл түүнээс балласт гаргах үйл ажиллагаанаас эдгээр бодисыг далайд гаргасан тохиолдолд далайн нөөц, эсхүл хүний эрүүл мэндэд аюул учруулахгүй бөгөөд далайн тав тухтай байдал, эсхүл далайг хууль ёсоор ашиглах бусад хэлбэрт хохирол учруулахгүй гэж үзсэн учир эдгээр бодис нь энэхүү хавсралтын 3 дугаар журмын /1/-т заасан А, В, С болон D ангилалд хамаарагдахгүй.

2. Энэхүү хавсралтын 3 дугаар дэд-хавсралтад тусгасан бодис агуулсан бохир ус, балласт ус, эсхүл бусад үлдэгдэл болон холимгийг далайд гаргасан тохиолдолд энэхүү хавсралтын аливаа шаардлагыг хэрэглэхгүй.

3. Далайд цэвэр балласт, эсхүл тусгаарласан балласт гаргахад энэхүү хавсралтын аливаа шаардлагыг хэрэглэхгүй.

5 дугаар журам **Шингэн хортой бодис далайд гаргах** **А, В болон С ангиллыг тусгай газрын гадна талд, D ангиллыг бүх бүс нутагт**

Энэхүү хавсралтын 5 дугаар журмын заалтын дагуу:

1. Энэхүү хавсралтын 3 дугаар журмын /а/-д тодорхойлсон А ангиллын бодис, эсхүл иймэрхүү бодис мөн хэмээн урьдчилсан үнэлгээгээр тогтоосон бодис, эсхүл иймэрхүү бодис агуулсан балласт ус, цистерн угаасан ус болон бусад үлдэгдэл, холимгийг далайд гаргахыг хориглоно. Эдгээр бодис, эсхүл бодистой холимог агуулсан цистернийг угаах болсон тохиолдолд энэхүү хавсралтын 2 дугаар дэд-хавсралтын 3 дахь мөрт тусгасан иймэрхүү бодисын хувьд хэрэглэх хэмжээ, эсхүл түүнээс доош хэмжээнд үлдэгдлийг өтгөрүүлэлт хүртэл эсхүл цистерн суллагдтал, үлдэх үлдэгдлийг хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулна. Цистернд үлдэх үлдэгдэл дээр нийт цистерний үлдэгдлийг хэмжээнээс 5-аас доошгүй хувь эзлэх хэмжээний ус нэмж, үлдэгдлийг найруулсан бөгөөд дараахь бүх нөхцөл хангагдсан тохиолдолд, үлдэгдлийг далайд гаргаж болно:

- а) өөрийн хөдөлгүүр бүхий хөлөг онгоц маршрутаараа 7 узелийн хурдтай явах, эсхүл өөрийн хөдөлгүүртэй хөлөг онгоц 4 узелийн хурдтай явах;
- б) далайн ус оруулах сувгийн байрлалыг харгалзан үзэж, усан шугамаас доогуур далайд бодис гаргах;
- с) нэн ойрын газраас 12-оос доошгүй далайн миль алслагдсан бөгөөд 25-аас доошгүй гүний усанд бодис гаргах;

2. Энэхүү хавсралтын 3 дугаар журмын /в/-д тодорхойлсон В ангиллын бодис, эсхүл иймэрхүү бодис мөн хэмээн урьдчилсан үнэлгээгээр тогтоосон бодис, эсхүл иймэрхүү бодис агуулсан балласт ус, цистерн угаасан ус, эсхүл бусад үлдэгдэл, холимгийг дараахь нөхцөл хангагдсан бусад тохиолдолд далайд гаргахыг хориглоно:

- а) өөрийн хөдөлгүүр бүхий хөлөг онгоц маршрутаараа 7 узелийн хурдтай явах буюу өөрийн хөдөлгүүртэй хөлөг онгоц 4 узелийн хурдтай явах;
- б) бодис гаргах талаарх зохион байгуулалт болон журмыг Захиргаанаас зөвшөөрсөн бөгөөд эдгээр зохион байгуулалт болон журмыг байгууллагаас боловсруулсан стандартыг үндэслэн боловсруулах бөгөөд бохир усыг гаргах хэмжээ болон гүний өтгөрүүлэлт нь 1:1000000 хувиас хэтрэхгүй байх;
- с) цистерн тус бүр болон холбогдох хоолойн системээс гаргасан ачааны дээд хэмжээ нь энэхүү хэсгийн дэд-хэсэг (в)-д заасан журмын дагуу баталсан дээд хэмжээнээс хэтрэхгүй бөгөөд, түүнчлэн ямар ч тохиолдолд цистерний хүчин чадлын 1/3000 буюу 1 шоо дөрвөлжин метрээс хэтрэхгүй байх;
- д) далайн ус оруулах сувгийн байрлалтыг харгалзан үзэж, усан шугамаас доогуур далайд бодис гаргах;
- е) нэн ойрын газраас 12-оос доошгүй далайн миль алслагдсан бөгөөд 25-аас доошгүй гүний усанд бодис гаргах.

3. Энэхүү хавсралтын 3 дугаар журмын (1)(с)-д тодорхойлсон С ангиллын бодис гаргах, эсхүл иймэрхүү бодис мөн хэмээн урьдчилсан үнэлгээгээр тогтоосон бодис болон иймэрхүү бодис агуулсан балласт ус, цистерн угаасан ус, эсхүл бусад үлдэгдэл, холимгийг дараахь нөхцөл хангагдсанаас бусад тохиолдолд далайд гаргахыг хориглоно. Үүнд:

- а) өөрийн хөдөлгүүр бүхий хөлөг онгоц маршрутаараа 7 узелийн хурдтай явах, эсхүл өөрийн хөдөлгүүртэй хөлөг онгоц 4 узелийн хурдтай явах;
- б) бодис гаргах талаарх зохион байгуулалт болон журмыг Захиргаанаас зөвшөөрсөн бөгөөд эдгээр зохион байгуулалт болон журмыг байгууллагаас боловсруулсан стандартыг үндэслэн боловсруулах бөгөөд бохирусыг гаргах хэмжээ болон гүний өтгөрүүлэлт нь 1:1000000 хувиас хэтрэхгүй байх;
- с) цистерн тус бүр болон холбогдох хоолойн системээс гаргасан ачааны дээд хэмжээ нь энэхүү хэсгийн дэд-хэсэг /в/-д заасан журмын дагуу баталсан дээд хэмжээнээс хэтрэхгүй бөгөөд, түүнчлэн ямар ч тохиолдолд цистерний хүчин чадлын 1/1000 буюу 3 шоо дөрвөлжин метрээс хэтрэхгүй байх;
- д) далайн ус оруулах сувгийн байрлалтыг харгалзан үзэж, усан шугамаас доогуур далайд бодис гаргах;
- е) нэн ойрын газраас 12-оос доошгүй далайн миль алслагдсан бөгөөд 25-аас доошгүй гүний усанд бодис гаргах.

4. Энэхүү хавсралтын 3 дугаар журмын (1)(д)-д тодорхойлсон D ангиаллын бодис, эсхүл иймэрхүү бодис мөн хэмээн урьдчилсан үнэлгээгээр тогтоосон бодис болон

иймэрхүү бодис агуулсан балласт ус, цистерн угаасан ус, эсхүл бусад үлдэгдэл, холимгийг дараахь нөхцөл хангагдсан бусад тохиолдолд далайд гаргахыг хориглоно:

- a) өөрийн хөдөлгүүр бүхий хөлөг онгоц маршрутаараа 7 узелийн хурдтай явах, эсхүл
- b) өөрийн хөдөлгүүртэй хөлөг онгоц 4 узелийн хурдтай явах;
- c) иймэрхүү бодисын өтгөрүүлэлт нь усны арван хэсэгт эзлэх бодисын 1 хэсгээс хэтрэхгүй байх;
- d) нэн ойрын газраас 12-оос доошгүй далайн миль алслагдсан усанд бодис гаргах.

5. Цистернээс үлдэгдэл ачааг гаргах зорилгоор Захиргаанаас баталсан агааржуулалтын ажиллагаа явуулж болно. Ийм ажиллагааг байгууллагаас боловсруулсан стандартыг үндэслэн хэрэгжүүлнэ. Дараа нь цистернийг угаах шаардлагатай бол, цистерн угаасан усыг далайд гаргах ажлыг энэхүү журмын (1), (2), (3) болон (4)-ийн аль нэгийн дагуу гүйцэтгэнэ.

6. Энэхүү хавсралтын 4 дүгээр журмын (1)-ийн дагуу ангилал, урьдчилсан үнэлгээнд хамрагдаагүй бодис гаргах, эсхүл иймэрхүү бодис агуулсан балласт ус, цистерн угаасан ус болон бусад үлдэгдэл, холимгийг далайд гаргахыг хориглоно.

А, В болон С ангиллын бодисыг тусгай газарт

Энэхүү хавсралтын 6 дугаар журмын дагуу:

7. Энэхүү хавсралтын 3 дугаар журмын (1)(а)-д тодорхойлсон А ангиллын бодис, эсхүл иймэрхүү бодис мөн хэмээн урьдчилсан үнэлгээгээр тогтоосон бодис, эсхүл иймэрхүү бодис агуулсан балласт ус, цистерн угаасан ус болон бусад үлдэгдэл, холимгийг далайд гаргахыг хориглоно. Эдгээр бодис, эсхүл бодистой холимог агуулсан цистернийг угаах болсон тохиолдолд энэхүү хавсралтын 7 дугаар журмын дагуу тусгай газартай хил залгаа улсын хүлээн авагч хэрэгсэлд, түүнчлэн энэхүү хавсралтын 2 дугаар дэд-хавсралтын 4 дахь мөрт тусгасан иймэрхүү бодисын хувьд хэрэглэх хэмжээ, эсхүл түүнээс доош хэмжээнд үлдэгдлийг өтгөрүүлэлт хүртэл, эсхүл цистерн суллагдтал, үлдэх үлдэгдлийг дамжуулна. Цистернд үлдэх үлдэгдэл дээр цистерний нийт хэмжээнээс 5-аас доошгүй хувь эзлэх хэмжээний ус нэмж, үлдэгдлийг найруулсан бөгөөд дараахь бүх нөхцөл хангагдсан тохиолдолд, үлдэгдлийг далайд гаргаж болно:

- a) өөрийн хөдөлгүүр бүхий хөлөг онгоц маршрутаараа 7 узелийн хурдтай явах, эсхүл өөрийн хөдөлгүүртэй хөлөг онгоц 4 узелийн хурдтай явах;
- b) далайн ус оруулах сувгийн байрлалтыг харгалзан үзэж, усан шугамаас доогуур далайд бодис гаргах;
- c) нэн ойрын газраас 12-оос доошгүй далайн миль алслагдсан бөгөөд 25-аас доошгүй гүний усанд бодис гаргах.

8. Энэхүү хавсралтын 3 дугаар журмын /1//в/-д тодорхойлсон D ангиаллын бодис, эсхүл иймэрхүү бодис мөн хэмээн урьдчилсан үнэлгээгээр тогтоогдсон бодис болон иймэрхүү бодис агуулсан балласт ус, цистерн угаасан ус болон бусад үлдэгдэл, холимгийг дараахь нөхцөл хангагдсанаас бусад тохиолдолд далайд гаргахыг хориглоно:

- a) ачааг буулгасны дараа цистернийг угаасан бөгөөд угаасан усны хэмжээ нь цистерний нийт хэмжээний 0.5-аас доошгүй хувь эзлэх бөгөөд гарсан үлдэгдлийг цистерн суллагдтал хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулах;
- b) өөрийн хөдөлгүүр бүхий хөлөг онгоц маршрутаараа 7 узелийн хурдтай явах, эсхүл өөрийн хөдөлгүүртэй хөлөг онгоц 4 узелийн хурдтай явах;
- c) бодис гаргах талаарх зохион байгуулалт болон журмыг Захиргаанаас зөвшөөрсөн бөгөөд эдгээр зохион байгуулалт болон журмыг байгууллагаас боловсруулсан стандартыг үндэслэн боловсруулах бөгөөд бохир усыг гаргах хэмжээ болон гүний өтгөрүүлэлт нь 10:1000000 хувиас хэтрэхгүй байх;
- d) далайн ус оруулах сувгийн байрлалтыг харгалзан үзэж, усан шугамаас доогуур далайд бодис гаргах;
- e) нэн ойрын газраас 12-оос доошгүй далайн миль алслагдсан бөгөөд 25-аас доошгүй гүний усанд бодис гаргах.

9. Энэхүү хавсралтын 3 дугаар журмын (1)(с)-д тодорхойлсон С ангиллын бодис, эсхүл иймэрхүү бодис мөн хэмээн урьдчилсан үнэлгээгээр тогтоогдсон бодис, эсхүл

иймэрхүү бодис агуулсан балласт ус, цистерн угаасан ус болон бусад үлдэгдэл, холимгийг дараахь нөхцөл хангагдсанаас бусад тохиолдолд далайд гаргахыг хориглоно:

- а) өөрийн хөдөлгүүр бүхий хөлөг онгоц маршрутаараа 7 узелийн хурдтай явах, эсхүл өөрийн хөдөлгүүртэй хөлөг онгоц 4 узелийн хурдтай явах;
- б) бодис гаргах талаарх зохион байгуулалт болон журмыг Захиргаанаас зөвшөөрсөн бөгөөд эдгээр зохион байгуулалт болон журмыг байгууллагаас боловсруулсан стандартыг үндэслэн боловсруулах бөгөөд бохир усыг гаргах хэмжээ болон гүний өтгөрүүлэлт нь 10:1000000 хувиас хэтрэхгүй байх;
- с) цистерн тус бүр болон холбогдох хоолойн системээс гаргасан ачааны дээд хэмжээ нь энэхүү хэсгийн дэд-хэсэг /в/-д заасан журмын дагуу баталсан дээд хэмжээнээс хэтрэхгүй бөгөөд, түүнчлэн ямар ч тохиолдолд цистерний хүчин чадлын 1/3000 буюу 1 шоо дөрвөлжин метрээс хэтрэхгүй байх;
- д) далайн ус оруулах сувгийн байрлалтыг харгалзан үзэж, усан шугамаас доогуур далайд бодис гаргах;
- е) нэн ойрын газраас 12-оос доошгүй далайн миль алслагдсан бөгөөд 25-аас доошгүй гүний усанд бодис гаргах.

10. Цистернээс үлдэгдэл ачааг гаргах зорилгоор Захиргаанаас баталсан агааржуулалтын ажиллагаа явуулж болно. Ийм ажиллагааг байгууллагаас боловсруулсан стандартыг үндэслэн хэрэгжүүлнэ. Дараа нь цистернийг угаах шаардлагатай бол, цистерн угаасан усыг далайд гаргах ажлыг энэхүү журмын (7), (8) болон (9)-ийн аль нэгийн дагуу гүйцэтгэнэ.

11. Энэхүү хавсралтын 4 дүгээр журмын (1)-ийн заалтын дагуу ангилал, урьдчилсан үнэлгээнд хамрагдаагүй бодис гаргах, эсхүл иймэрхүү бодис агуулсан балласт ус, цистерн угаасан ус болон бусад үлдэгдэл, холимгийг далайд гаргахыг хориглоно.

12. В болон С ангиллын үлдэгдлийг хөлөг онгоц дээр байлгаж, тусгай газрын гадна талд энэхүү журмын (2) болон (3)-ын дагуу тус тус далайд гаргахыг энэхүү журмаар хориглохгүй.

13.

а) тусгай газартай хил залгаа конвенцийн Тал Засгийн газар нь энэхүү хавсралтын 7 дугаар журмын (1)-ийн шаардлага биелэгдэж, тусгай газрын тухай энэхүү журмын (7), (8), (9), олон (10)-ын заалт хүчин төгөлдөр болох өдрийн талаар хамтран тохиролцож, өдрийг товлон. Энэ тухай товлосон өдрөөс 6-аас доошгүй сарын өмнө байгууллагад мэдэгдэх бөгөөд байгууллага нь уг өдрийн талаар Талуудад даруй мэдэгдэнэ.

б) хэрэв энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болох өдөр нь энэхүү хэсгийн /а/-ийн дагуу товлосон өдрөөс өмнө байвал, энэхүү журмын (1), (2) болон (3)-ыг завсрын хугацаанд хэрэглэнэ.

6 дугаар журам

Хавсралтыг хэрэглэхгүй нөхцөл

Энэхүү хавсралтын 5 дугаар журмыг дараахь нөхцөлд хэрэглэхгүй:

1. Хөлөг онгоцны аюулгүй байдлыг хангах, эсхүл далайд хүний амь насыг аврахад шингэн хортой бодис болон иймэрхүү бодис агуулсан холимгийг далайд гаргах шаардлагатай болсон;

2. Хөлөг онгоц, эсхүл түүний тоног төхөөрөмжид учирсан гэмтлийн улмаас шингэн хортой бодис болон иймэрхүү бодис агуулсан холимгийг дараахь нөхцөл хангагдсан тохиолдолд, далайд гаргах:

а) гэмтэл гарсан, эсхүл бодис гарч буйг тогтоосны дараа бодис гарах явдлаас сэргийлэх, эсхүл түүнийг багасгах зорилгоор зүй ёсны урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авсан байх;

б) өмчлөгч, эсхүл эзэн нь гэмтэл санаатайгаар учруулах, эсхүл гэмтэл учирч болзошгүй гэдгийг мэдсэн байж, хайхрамжгүй хандсан тохиолдолд бус байх;

3. Газрын тос агуулах бодис, түүнчлэн бохирдуулалтаар учруулсан хохирлыг багасгахын тулд бохирдуулалтын тодорхой хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор Захиргаанаас зөвшөөрсний дагуу далайд газрын тос агуулсан бодис гаргах. Бодис гаргах аливаа тохиолдлын талаарх зөвшөөрлийг ийнхүү бодис гаргах газрын хувьд өөрийн шүүх эрх мэдлээ тогтоох аливаа Засгийн газраас авна.

7 дугаар журам
Хүлээн авагч хэрэгсэл

1. Конвенцийн Талуудын Засгийн газар нь түүний боомт, буудал, завсрын газрыг ашиглаж буй хөлөг онгоцны шаардлагыг хангах үүднээс дараахь зүйлийг бэлэн байлгана:

- а) энэхүү хавсралтын заалтын дагуу хөлөг онгоц дээр байлгаж буй шингэн хортой бодисыг хөлөг онгоцонд саад учруулахгүйгээр хүлээн авахад хангалттай хүлээн авагч хэрэгслийн ачаа ачих, буулгах боомт, буудалд байлгах;
- б) химийн бодис тээвэрлэгч хөлөг онгоцонд засвар үйлчилгээ үзүүлэх засварын боомтод шингэн хортой бодис агуулсан үлдэгдэл буюу холимгийг хүлээн авахад хангалттай хэрэгсэл байна.

2. Энэхүү журмын /1/-ийн дагуу өөрийн нутаг дэвсгэрт буй ачаа ачих, эсхүл ачаа буулгах боомт, буудал болон хөлөг онгоцны засварын боомтод байлгах хэрэгслийн төрлийг Талуудын Засгийн газар тогтоож, энэ талаар байгууллагад мэдэгдэнэ.

3. Энэхүү журмын дагуу байлгах хэрэгсэл нь хангалтгүй байгаа тохиолдолд тус бүрийн талаар холбогдох Талуудад мэдэгдэх зорилгоор Талууд нь байгууллагад мэдэгдэнэ.

8 дугаар журам
Хяналтын арга хэмжээ

1. Энэхүү журмыг хэрэгжүүлэх зорилгоор конвенцийн Талуудын Засгийн газар судалгаа хийх ажилтныг томилох, эсхүл томилох эрх олгоно.

А ангиллын бодисыг бүх бүс нутагт

2.

- а) хэрэв цистерний хэсгээс ачаа буулгасан, эсхүл хэсгээс ачаа буулгаж, цистернийг цэвэрлээгүй тохиолдолд ачааны бүртгэлд холбогдох тэмдэглэл хийнэ;
- б) цистернийг цэвэрлэх бодис хоолойгоор дамжуулах, эсхүл шилжүүлэх зэрэг тухайн цистернтэй холбогдолтой дараа дараагийн бүх ажиллагааны талаар ачааны бүртгэлд тэмдэглэл хийнэ.

3. Хэрэв цистернийг угаах шаардлагатай бол:

- а) цистернийг угаасан бохир усыг хөлөг онгоцноос хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулна. Энэхүү хавсралтын 2 дугаар дэд-хавсралтад тиймэрхүү бодисын өтгөрүүлэлт хүрсэн гэж судалгаа хийж буй ажилтны шалгасан бодисын сорьцын шинжилгээгээр тогтоогдтол уг ажиллагааг явуулна. Өтгөрүүлэлтийг ийм төвшинд хүрсний дараа цистернийг үргэлжлүүлэн угааж, бохир усыг хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулна. Холбогдох тэмдэглэлийг ачааны бүртгэлд хийж, судалгаа хийж буй ажилтнаар баталгаажуулах;
- б) цистернд үлдэх усыг цистерний хүчин чадлын 5-аас доошгүй хувь эзлэх усаар шингэлж, найруулсны дараа энэхүү хавсралтын 5 дугаар журмын (1) (а), (b), (c) болон 7 (а), (b), (c) дэх хэсгийн холбогдох аль нэг заалтын дагуу холимгийг далайд гаргаж болно. Холбогдох тэмдэглэлийг ачааны бүртгэлд хийнэ.

4. Хэрэв хөлөг онгоцонд саад учруулахгүйгээр бодисын өтгөрүүлэлтийг хэмжих боломжгүй гэж хүлээн авагч Талын Засгийн газраас үзсэн бол, тухайн Тал дараахь нөхцөл хангагдсан тохиолдолд орлох ажиллагаа, түүнчлэн (3) (а) дахь хэсэгт заасны дагуу чацуут ажиллагааг хүлээн зөвшөөрч болно:

- а) байгууллагаас боловсруулсан стандартыг үндэслэн тогтоосон цистерн болон бодисыг урьдчилан цэвэрлэх ажиллагааг Захиргаанаас баталж, үлдэгдлийн

өтгөрүүлэлтийн хэмжээний талаар энэхүү хавсралтын 5 дугаар журмын (1) болон (7) дахь хэсгийн аль нэгэнд тусгасан шаардлагыг уг ажиллагаа нь хангана гэж тухайн Тал үзэж байх;

b) тухайн Талаас эрх олгосон судалгаа хийх ажилтан ачааны бүртгэлд дараахь зүйлийг баталгаажуулсан байх:

i) цистерн, түүний шахуурга, хоолойн системийг суллаж, цистернд үлдэж буй ачааны хэмжээ нь энэхүү дэд-хэсэг (2) дахь хэсэгт тусгасан урьдчилан цэвэрлэх ажиллагаан дээр үндэслэгдэх хэмжээтэй адил, эсхүл түүнээс доогуур байх;

ii) урьдчилан цэвэрлэх ажиллагааг тухайн цистерн, эсхүл бодисын талаар Захиргаанаас баталсан цэвэрлэгээний тухай журмын дагуу хэрэгжүүлсэн байх;

iii) ийнхүү цэвэрлэгээ хийж, бохир усыг хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулсан бөгөөд цистернийг сулласан байх.

c) аливаа үлдэгдлийг энэхүү журмын (3) (с) дэх хэсгийн заалтын дагуу далайд гаргаж, ачааны бүртгэлд холбогдох тэмдэглэл хийсэн.

В ангиллын бодисыг тусгай газрын гадна талд, С ангиллын бодисыг бүх бүс нутагт

5. Талын Засгийн газраас томилсон, эсхүл эрх олгосон судалгаа хийх ажилтнаар судалгаа хийлгүүлсэн баталгаажуулж, хөлөг онгоцны эзэн нь В ангилалын бодисыг тусгай газрын гадна талд болон С ангилалын бодисыг бүх бүс нутагт далайд гаргахдаа дараахь нөхцөлийг хангана:

a) цистерний хэсгээс ачаа буулгасан, эсхүл ачаа буулгаж, цистернийг цэвэрлээгүй бол ачааны бүртгэлд холбогдох тэмдэглэл хийх;

b) цистернийг далайд цэвэрлэх бол:

i) цистернд үйлчилж буй хоолойн системийг суллаж, холбогдох тэмдэглэлийг ачааны бүртгэлд хийх;

ii) цистернд үлдэх бодисын хэмжээ нь В ангилалын бодисыг тусгай газрын гадна талд, С ангиллын бодисыг тусгай газрын гадна талд, эсхүл тусгай газарт далайд гаргах талаар энэхүү хавсралтын 5 дугаар журмын (2) (с), (3) (с) болон (9) (с) дэх хэсэгт тус тус заасан далайд гаргах бодисын дээд хэмжээнээс хэтрэхгүй байх;

iii) үлдэх хэмжээний бодисыг далайд гаргах гэж буй бол, баталсан журмын дагуу ийнхүү гаргах бөгөөд гаргах гэж буй бодисыг шаардлагатай хэмжээнд шингэлж, найруулсан байх. Холбогдох тэмдэглэлийг ачааны бүртгэлд хийх;

iv) цистерн угаасан усыг далайд гаргахгүй бөгөөд цистерн угаасан усыг нэг цистернээс нөгөө рүү шилжүүлж буй бол, ачааны бүртгэлд холбогдох тэмдэглэл хийх;

v) цистерн угаасан усыг дараа нь далайд гаргах бол холбогдох ангиллын бодис болон газрын талаар энэхүү хавсралтын 5 дугаар журамд заасан шаардлагын дагуу гүйцэтгэнэ.

c) цистернийг боомтод цэвэрлэх бол:

i) цистерн угаасан усыг хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулж, ачааны бүртгэлд холбогдох тэмдэглэл хийх;

ii) цистерн угаасан усыг хөлөг онгоц дээр байлгаж, бохир усны байрлалт болон байдлын талаар ачааны бүртгэлд холбогдох тэмдэглэл хийнэ.

d) хэрэв тусгай газарт С ангиллын бодисыг буулгасны дараа тусгай газраас гарах хүртэл аливаа үлдэгдэл, эсхүл цистерн угаасан усыг хөлөг онгоц дээр байлгаж шаардлагатай бол, энэ тухай эзэн нь холбогдох тэмдэглэлийг ачааны бүртгэлд хийж, ийм тохиолдолд энэхүү хавсралтын 5 дугаар журамд заасан журмыг хэрэглэнэ.

В ангиллын бодисыг тусгай газарт

6. Талын Засгийн газраас томилсон, эсхүл эрх олгосон судалгаа хийх, ажилтнаар судалгаа хийлгүүлэн баталгаажуулж, хөлөг онгоцны эзэн нь В ангиллын бодисыг тусгай газарт далайд гаргахдаа дараахь нөхцөлийг хангана:

- а) цистерний хэсгээс ачаа буулгасан, эсхүл ачаа буулгаж, цистернийг цэвэрлээгүй бол ачааны бүртгэлд холбогдох тэмдэглэл хийх;
- б) цистернийг цэвэрлэтэл уг цистернтэй холбогдолтой аливаа дараа дараагийн ажиллагаа, түүнчлэн бодисыг шахуургаар дамжуулах, эсхүл шилжүүлэх ажлын талаар ачааны бүртгэлд холбогдох тэмдэглэл хийх;
- в) хэрэв цистернийг угаас шаардлагатай бол, цистерн угаасан усыг цистерний хүчин чадлын 0.5-аас доошгүй хувь эзлэх усаар шингэлж, найруулсны дараа цистерн, шахуурга болон хоолойн систем суллагдтал бодисыг хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулна. Холбогдох тэмдэглэлийг ачааны бүртгэлд хийх;
- г) хэрэв цистернийг цаашид далайд цэвэрлэх, эсхүл суллах шаардлагатай бол, эзэн нь дараахь зүйлийг хангана:
 - и) энэхүү хавсралтын 5 дугаар журмын (8) (с) дэх хэсэгт заасан батлагдсан журмыг мөрдөж, холбогдох тэмдэглэлийг ачааны бүртгэлд хийх;
 - ii) далайд аливаа бодис гаргахдаа энэхүү хавсралтын 5 дугаар журмын (8) дахь хэсэгт заасан шаардлагыг хангаж, холбогдох тэмдэглэлийг ачааны бүртгэлд хийх;
- д) тусгай газарт С ангиллын бодис буулгасны дараа хөлөг онгоц тусгай газраас гарах хүртэл үлдэгдэл, эсхүл цистерн угаасан усыг хөлөг онгоц дээр байлгах шаардлагатай бол, энэ тухай холбогдох тэмдэглэлийг эзэн ачааны бүртгэлд хийх бөгөөд ийм тохиолдолд энэхүү хавсралтын 5 дугаар журмын (2) дахь хэсэгт заасан журмыг хэрэглэнэ.

Д ангиллын бодисыг бүх бүс нутагт

7. В ангиллын бодисыг тусгай газарт далайд гаргахдаа эзэн нь дараахь нөхцөлийг хангана:

- а) цистерний хэсгээс ачаа буулгасан, эсхүл ачаа буулгаж, цистернийг цэвэрлээгүй бол ачааны бүртгэлд холбогдох тэмдэглэл хийх;
- б) цистернийг далайд цэвэрлэх бол:
 - i) цистернд үйлчилж буй хоолойн системийг суллаж, холбогдох тэмдэглэлийг ачааны бүртгэлд хийх;
 - ii) үлдэх хэмжээний бодисыг далайд гаргах гэж буй бол, баталсан журмын дагуу ийнхүү гаргах бөгөөд гаргах гэж буй бодисыг шаардлагатай хэмжээнд шингэлж, найруулсан байх. Холбогдох тэмдэглэлийг ачааны бүртгэлд хийх;
 - iii) цистерн угаасан усыг далайд гаргахгүй бөгөөд цистерн угаасан усыг нэг цистернээс нөгөө рүү шилжүүлж буй бол, ачааны бүртгэлд холбогдох тэмдэглэл хийх;

Цистерн угаасан усыг дараа нь далайд гаргах бол холбогдох ангиллын бодис болон газрын талаар энэхүү хавсралтын 5 дугаар журамд заасан шаардлагын дагуу гүйцэтгэнэ.

- в) цистернийг боомтод цэвэрлэх бол:
 - i) цистерн угаасан усыг хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулж, ачааны бүртгэлд холбогдох тэмдэглэл хийх;
 - ii) цистерн угаасан усыг хөлөг онгоц дээр байлгаж, бохир усны байрлал болон байдлын талаар ачааны бүртгэлд холбогдох тэмдэглэл хийнэ.

Бохир усны цистернээс бодис гаргах

8. Хөлөг онгоц дээр бохир усны цистернд байлгаж байсан бөгөөд А ангиллын бодис агуулах аливаа бодис, А ангиллын, эсхүл В ангиллын бодисыг тусгай газарт гаргахдаа энэхүү хавсралтын 5 дугаар журмын (1), (7) болон (8) дахь хэсгийн аль нэгийн дагуу хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулан гүйцэтгэнэ. Холбогдох тэмдэглэлийг ачааны бүртгэлд хийнэ.

9. Хөлөг онгоц дээр бохир усны цистернд байлгаж байсан бөгөөд В ангиллын бодис агуулах аливаа бодисыг тусгай газрын гадна талд, С ангиллын бодисыг бүх бүс нутагт энэхүү хавсралтын 5 дугаар журмын (2) (с), (3) (с) болон (9) (с) дэх хэсэгт заасан дээд хэмжээнээс хэтрэх хэмжээнд гаргахдаа хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулан гүйцэтгэнэ. Холбогдох тэмдэглэлийг ачааны бүртгэлд хийнэ.

9 дүгээр журам Ачааны бүртгэл

1. Энэхүү хавсралтад хамааралтай аливаа хөлөг онгоц дээр энэхүү хавсралтын 4 дүгээр дэд-хавсралтад заасан ачааны бүртгэл байлгана. Ачааны бүртгэлийг хөлөг онгоцны албан ёсны бүртгэл, эсхүл өөр хэлбэрээр хөтөлж болно.

2. Хөлөг онгоцон дээр шингэн хортой бодистой холбоотой дараахь аливаа ажиллагаа явагдсан тохиолдолд ачааны бүртгэлд холбогдох тэмдэглэлийг цистерн тус бүрийн хувьд хийнэ:

- а) ачаа ачих;
- б) ачаа буулгах;
- с) ачаа шилжүүлэх;
- д) ачаа, үлдэгдэл ачаа, эсхүл ачаа агуулсан холимгийг бохир усны цистернд шилжүүлэх;
- е) ачааны цистерн цэвэрлэх;
- ф) бохир усны цистернээс шилжүүлэх;
- г) ачааны цистернийг балластаар дүүргэх;
- х) бохир балласт усыг шилжүүлэх;
- и) энэхүү хавсралтын 5 дугаар журмын дагуу далайд бодис гаргах.

3. Энэхүү конвенцийн 7 дугаар зүйл болон энэхүү хавсралтын 6 дугаар журмын дагуу аливаа шингэн хортой бодисыг санаатайгаар, эсхүл тохиолдлоор далайд гаргасан бол, холбогдох тэмдэглэлийг ачааны бүртгэлд хийж, ийнхүү гаргах болсон нөхцөл болон шалтгааныг заана.

4. Конвенцийн Тал Засгийн газраас томилсон, эсхүл эрх олгосон, энэхүү хавсралтын дагуу аливаа ажиллагаанд хяналт тавих судалгааны ажилтан хөлөг онгоцныг шалгаж үзсэн бол, тэрээр холбогдох тэмдэглэлийг ачааны бүртгэлд хийнэ.

5. Энэхүү журмын (2) болон (3)-т заасан аливаа ажиллагааны талаар ачааны бүртгэлд бүрэн тэмдэглэлийг даруй хийж, ажиллагаатай холбогдуулан бүртгэлд хийсэн бүх тэмдэглэлийг бүрэн төгс байлгана. Тэмдэглэл тус бүрт тухайн ажиллагааг хариуцах ажилтан гарын үсэг зурах бөгөөд, багтай хөлөг онгоцны хувьд хуудас тус бүрт хөлөг онгоцны эзэн гарын үсэг зурна. Ачааны бүртгэлд хийх тэмдэглэлийг өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон тухайн улсын албан ёсны хэлээр үйлдэх бөгөөд шингэн хортой бодис бөөнөөр тээвэрлэх тухай бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ (1973) бүхий хөлөг онгоцны хувьд англи, эсхүл франц хэлээр үйлдэнэ. Маргаан, эсхүл зөрүү гарсан тохиолдолд өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон улсын албан ёсны хэлээр үйлдсэн эхийг баримтална.

6. Ачааны тосны бүртгэлийг зохих үед шалгахад хөлөг онгоцон дээр бэлэн байлгана. Ачааны бүртгэлд сүүлчийн тэмдэглэл хийсэн өдрөөс хойш түүнийг хоёр жилийн хугацаатай хадгална.

7. Конвенцийн Тал Засгийн газрын эрх бүхий байгууллага нь энэхүү хавсралтад хамааралтай хөлөг онгоц тухайн улсын боомт, эсхүл эрэг орчмын буудалд байх хугацаанд ачааны бүртгэлийг шалгаж, түүнд хийсэн аливаа тэмдэглэлийн хуулбарыг хийж, хөлөг онгоцны эзнээс хуулбарын үнэн зөвийг батлахыг шаардаж болно. Ийнхүү хуулбарыг хийж, хөлөг онгоцны эзнээр үнэн зөв хэмээн баталгаажуулсан хувийг аливаа шүүхийн үйл ажиллагаанд нотлох баримт болгон ашиглана. Ачааны бүртгэлийг шалгах болон энэхүү хэсгийн дагуу эрх бүхий байгууллагаас баталгаажуулсан хувийг авах ажлыг аль болох шуурхай бөгөөд хөлөг онгоцонд саад учруулахгүйгээр гүйцэтгэнэ.

10 дугаар журам Судалгаа

1. Энэхүү хавсралтын заалтын дагуу үйл ажиллагаа явуулах бөгөөд шингэн хортой бодис бөөнөөр тээвэрлэж буй хөлөг онгоцыг дараахь байдлаар судлан шалгана:

а) анхны судалгааг хөлөг онгоц үйлчилгээнд гарахаас өмнө, эсхүл энэхүү хавсралтын 11 дүгээр журамд заасан гэрчилгээг олгохоос өмнө хийж, хөлөг онгоцны бүтэц, тоног төхөөрөмж, хэрэгсэл, зохион байгуулалт болон материалыг тухайн хөлөг онгоц нь энэхүү хавсралтын зохицуулагдах хэмжээнд бүрэн шалгана. Энэхүү хавсралтын хэрэглэгдэх шаардлагууд бүрэн хангагдсан эсэхийг судалгаагаар тогтооно;

б) Захиргаанаас тогтоосон хугацаанд хийх үе үеийн судалгаа. Судалгааг таваас хэтрэхгүй жилд нэг удаа хийх бөгөөд судалгааны үр дүнд тухайн хөлөг онгоцны бүтэц, тохируулга, зохион байгуулалт болон материал нь энэхүү хавсралтын журмын холбогдох шаардлагад бүрэн нийнэ гэдгийг тогтооно. Гэхдээ энэхүү хавсралтын 12 дугаар журмын (2), (4) дэх хэсэгт тодорхойлсон, шингэн хортой бодис бөөнөөр тээвэрлэх тухай бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын Гэрчилгээ (1973)-ний хугацааг сунгасан тохиолдолд судалгааг хийх дээрх хугацааг сунгаж болно;

с) Захиргаанаас тогтоосон хугацаанд хийх завсрын судалгаа. Судалгааг гучаас хэтрэхгүй сард нэг удаа хийх бөгөөд судалгааны үр дүнд тухайн хөлөг онгоцны шахуурга болон дамжуулах хоолойн систем нь энэхүү хавсралтын журмын холбогдох шаардлагад бүрэн нийцэх бөгөөд ажлын хэвийн байдалд байна гэдгийг тогтооно. Ийнхүү завсрын судалгаа хийх зөвшөөрлийг энэхүү хавсралтын 11 дүгээр журмын дагуу олгосон шингэн хортой бодисыг бөөнөөр тээвэрлэх тухай бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ (1973)-нд тэмдэглэнэ.

2. Энэхүү хавсралтын заалтыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой судалгааг Захиргааны ажилтнууд хэрэгжүүлнэ. Гэхдээ Захиргаа нь судалгаа хийлгүүлэх зорилгоор түүнээс хүлээн зөвшөөрсөн судлаачид, эсхүл байгууллагыг томилон ажиллуулж болно. Захиргаа нь ямар ч тохиолдолд бүрэн баталгаа гаргана.

3. Энэхүү журмын дагуу хийсэн судалгаа дууссаны дараа Захиргааны зөвшөөрөлгүйгээр судалгаанд хамрагдсан бүтэц, тоног төхөөрөмж, тохируулга, зохион байгуулалт, эсхүл материалд, тэдгээрийг шууд солихоос өөр аливаа өөрчлөлт оруулж болохгүй.

11 дүгээр журам Гэрчилгээ олгох болон баталгаажуулах

1. Энэхүү хавсралтын 10 дугаар журмын заалтын дагуу хийсэн судалгааны дараа конвенцийн нөгөө Талын шүүх эрх мэдлийн боомт, эсхүл эрэг орчмын буудал руу явах бөгөөд шингэн хортой бодис тээвэрлэж буй аливаа хөлөг онгоцонд шингэн хортой бодис бөөнөөр тээвэрлэх тухай бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ (1973) олгоно.

2. Гэрчилгээг Захиргаа, эсхүл түүнээс зүй ёсоор эрх олгосон аливаа этгээд, эсхүл байгууллагаас олгоно. Ямар ч тохиолдолд гэрчилгээтэй холбоотой бүрэн хариуцлагыг Захиргаа хүлээнэ.

3.

а) конвенцийн Тал болох Засгийн газар нь Захиргааны хүсэлтээр хөлөг онгоцыг судалгаанд хамруулж болно. Хэрэв энэхүү хавсралтын заалт биелэгдэж байна гэж үзсэн тохиолдолд тэрээр энэхүү хавсралтын дагуу гэрчилгээг олгох эрхийг олгож болно;

б) гэрчилгээний хуулбар болон судалгааны тайлангийн хуулбарыг хүсэлт гаргасан Захиргаанд аль болох даруй дамжуулна;

с) гэрчилгээг Захиргааны хүсэлтээр олгосон бөгөөд энэхүү хавсралтын 1 дүгээр журмын дагуу олгосон гэрчилгээтэй нэгэн адил хүчинтэй ба хүлээн зөвшөөрөгдөнө хэмээн ийнхүү олгосон гэрчилгээнд тэмдэглэнэ;

d) Тал бус улсын далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх бүхий хөлөг онгоцонд шингэн хортой бодис бөөнөөр тээвэрлэх тухай бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ (1973) олгохгүй.

4. Гэрчилгээг энэхүү хавсралтын 5 дугаар дэд-хавсралтад тусгасан загварт нийцэх хэлбэрээр гэрчилгээг олгож буй орны албан ёсны хэлээр үйлдэнэ. Хэрэв хэрэглэсэн хэл нь англи, эсхүл франц хэлний аль нэг биш бол, эх бичвэрт эдгээр хоёр хэлний аль нэг дээр хөрвүүлсэн орчуулгыг хавсаргана.

12 дугаар журам

Гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа

1. Шингэн хортой бодис бөөнөөр тээвэрлэх тухай бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ (1973)-г Захиргаанаас тодорхойлсон хугацаагаар олгох бөгөөд энэхүү журмын (2) болон (4) дэх хэсэгт зааснаас бусад тохиолдолд хугацаа нь олгосон өдрөөс хойш таван жилээс хэтрэхгүй байна.

2. Хэрэв конвенцийн Талын далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх бүхий хөлөг онгоц нь гэрчилгээний хугацаа дуусах үед тухайн орны боомт, эсхүл эрэг орчмын буудал ороогүй байвал, гэрчилгээг Захиргаанаас сунгаж болох бөгөөд ийнхүү сунгах нь өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон, эсхүл судалгаа хийх тухайн улсад хөлөг онгоцыг очуулах зорилготой байна.

3. Ямар ч гэрчилгээг ийнхүү таваас дээш сарын хугацаагаар сунгахгүй бөгөөд хугацаагаа сунгуулсан хөлөг онгоц нь өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон, эсхүл өөрийн боомтод судалгаа хийх тухайн улсад очсоны дараа хугацаа сунгуулсан шалтгаар шинэ гэрчилгээ авахгүйгээр тухайн боомт, эсхүл улсаас гарах эрх эдлэхгүй.

4. Энэхүү журмын (2) дахь хэсгийн заалтын дагуу хугацааг сунгаагүй гэрчилгээг хугацаа нь дууссан өдрөөс хойш нэг хүртэл сарын хугацаагаар Захиргаанаас сунгаж болно.

5. Захиргааны зөвшөөрөлгүйгээр шаардагдах барилга, дизайн, тоног төхөөрөмж, тохируулга, зохион байгуулалт, эсхүл материалд томоохон өөрчлөлт оруулсан тохиолдолд гэрчилгээ хүчингүйд тооцогдоно. Гэхдээ тоног төхөөрөмж буюу тохируулгыг шууд солих, эсхүл энэхүү хавсралтын 10 дугаар журмын (1) (с) дэх хэсгийн дагуу завсрын судалгаа хийгдээгүй тохиолдолд нь энэхүү заалтад хамаарахгүй.

6. Энэхүү журмын (7) дахь хэсэгт зааснаас бусад тохиолдолд хөлөг онгоцонд олгосон гэрчилгээ нь тухайн хөлөг онгоцыг өөр улсын далбаан дор шилжүүлсэн тохиолдолд хүчингүй болно.

7. Хөлөг онгоцыг өөр улсын далбаан дор шилжүүлсний дараа гэрчилгээ нь 5-аас хэтрэхгүй сарын хугацаанд, хэрэв энэ хугацаанд хүчингүй болоогүй бол, эсхүл Захиргаанаас орлох гэрчилгээ олготол, хүчинтэй байна. Шилжүүлсний дараа өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон Талын Засгийн газар нь шилжүүлэхээс өмнө хөлөг онгоцонд олгосон байсан гэрчилгээний хуулбарыг холбогдох судалгааны тайлангийн хуулбарыг хамт Захиргаанд аль болох даруй хүргүүлнэ.

13 дугаар журам

Тохиолдлын бохирдлыг багасгах шаардлага

1. Энэхүү хавсралтын заалтаар зохицуулах бөгөөд шингэн хортой бодис бөөнөөр тээвэрлэж буй хөлөг онгоцны дизайн, барилга, тоног төхөөрөмж болон үйл ажиллагааг далайд иймэрхүү бодис гаргах явдлыг аль болох багасгахад зориулагдана.

2. Энэхүү журмын (1) дэх хэсгийн заалтын дагуу Талуудын Засгийн газар ийм хөлөг онгоцны дизайн, барилга, тоног төхөөрөмж болон үйл ажиллагааны талаар дэлгэрэнгүй шаардлага боловсруулах, эсхүл боловсруулах талаар үүрэг өгнө.

3. Байгууллагын ассамблейн шийдвэр А.212(7) болон байгууллагаас түүнд оруулсан хувь нэмэр өөрчлөлтөөр баталсан аюултай химийн бодис бөөнөөр тээвэрлэж буй хөлөг онгоцны барилга ба тоног төхөөрөмжийн тухай хуульд тусгасан бүх заалтыг химийн бодис тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд боловсруулах бөгөөд энэхүү журам (2) дахь

хэсэгт заасан шаардлагыг тусгана. Хуульд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг хавсралтын дэд-хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах журмын тухай энэхүү конвенцийн 16 дугаар зүйлийн заалтын дагуу баталж, хүчин төгөлдөр болгоно.

1 дүгээр дэд-хавсралт
Шингэн хортой бодисыг ангилах заавар

А ангилал: Бодисын аюул учруулах, эсхүл тусгай шинж чанарт нэмэлт хүчин зүйл нөлөөлсний улмаас биологийн аргаар хуримтлагдаж, далайн амьдрал, эсхүл хүний эрүүл мэндэд аюул учруулах бодис, эсхүл далайн амьдралд дээд зэргийн хортой нөлөө үзүүлэх бодис (Аюулын хувь нь 4, TLm-ийн үзүүлэлт нь 1ppm-ээс дээш бөгөөд 10-аас доош)

В ангилал: Бодисын аюул учруулах, эсхүл тусгай шинж чанарт нэмэлт хүчин зүйл нөлөөлсний улмаас нэг долоо хоног, эсхүл түүнээс доош хугацаанд хуримтлагдаж, хэвийн байдлаа хадгалах бодис, эсхүл далайн идэшт муугаар нөлөөлөх бодис, буюу далайн амьдралд зохих хэмжээний хортой нөлөө үзүүлэх бодис (Аюулын хувь 3, TLm-ийн үзүүлэлт нь 1ppm-ээс дээш бөгөөд 10-аас доош), үүнээс гадна далайн амьдралд бага зэргийн хортой нөлөө үзүүлэхгүй бодис (Аюулын хувь 2, TLm-ийн үзүүлэлт нь 10ppm-ээс дээш бөгөөд 100-аас доош)

С ангилал: Бодисын аюул учруулах, эсхүл тусгай шинж чанарт нэмэлт хүчин зүйл нөлөөлсний улмаас далайн амьдралд бага зэргийн хортой нөлөө үзүүлэх бодис (Аюулын хувь 2, TLm-ийн үзүүлэлт нь 10ppm-ээс дээш бөгөөд 100-аас доош), далайн амьдралд мэдэгдэхүйц хортой нөлөө үзүүлэхгүй бодис (Аюулын хувь 1, TLm-ийн үзүүлэлт нь 100ppm-ээс дээш бөгөөд 1000-аас доош)

Д ангилал: Далайн амьдралд мэдэгдэхүйц хортой нөлөө үзүүлэхгүй бодис (Аюулын хувь 1, TLm-ийн үзүүлэлт нь 100ppm-ээс дээш бөгөөд 1000-аас доош), далайн ёроолыг бүрхэж, биохимийн хүчилтөрөгчийн эрэл бий болгох бодис /БХЭ/, буюу хүний эрүүл мэндийн хувьд дээд зэргийн аюул учруулах (LD 50 нь 5mg/kg/-ээд доош), эсхүл бодисын үнэр, хортой, эсхүл харшлах шинж чанарын улмаас далайн тав тухтай байдалд зохих сөрөг нөлөө үзүүлэх бодис, эсхүл хүний эрүүл мэндэд зохих хэмжээний аюул учруулах бодис (LD 50 нь 5mg/kg/-ээд дээш бөгөөд 50-аас доош)

Бусад шингэн: (энэхүү хавсралтын 4 дүгээр журмын зорилгоор) дээр заасан А, В, С, D ангилалд тусгасан бодисоос бусад бодис.

2 дугаар дэд-хавсралт
Бөөнөөр тээвэрлэх шингэн хортой бодисын жагсаалт

	НҮБ-ын дугаар	Бохирдуулалтын ангилал	Үлдэгдэл өтгөрүүлэлт /жинд оногдох хувь/	
		2 дугаар хавсралт, журам 3	2 дугаар хавсралт, журам 5/1/	2 дугаар хавсралт, журам 5/7/
	I	II	III	IV
Бодис			Тусгай газрын гадна талд	Тусгай газарт
Acetaldehyde	1089	C		
Acetic acid	1842	C		
Acetic anhydride	1715	C		
Acetone	1090	D		
Acetone cyanohydrin	1541	A	0.1	0.05
Acetyl chloride	1717	C		
Acrolein	1092	A	0.1	0.05
Acrylic acid	-	C		
Acrylonitrile	1093	B		
Adiponitrile	-	D		

Alkylbenzene sulfonate	-			
(straight chain)		C		
(branched chain)		B		
Allyl alcohol	1098	B		
Allyl chloride	1100	C		
Alum (15% уусмал)	-	D		
Aminoethylethanol amine				
(hydroxyethyl ethylene)				
Diamine)	-	D		
Ammonia (28% усан)	1005	B		
Iso-Amyl acetate	1104	C		
n-Amyl acetate	1104	C		
n-Amyl alcohol	-	D		
Aniline	1547	C		
Benzene	1114	C		
Benzyl alcohol	-	D		
Benzyl chloride	1738	B		
n-Butyl acetate	1123	D		
Sec-Butyl acrylate	1124	D		
n-Butyl acrylate	-	D		
Butyl butyrate	-	B		
Butylene glycol(s)	-	D		
Butyl methacrylate	-	D		
n-Butyraldehyde	1129	B		
Butyric acid	-	B		
Calcium hydroxide (уусмал)	-	D		
Camphor тос	1130	B		
Carbon disulphide	1131	A	0.01	0.005
Carbon tetrachloride	1846	B		
Caustic potash (potassium hydroxide)				
Hydroxide	1814	C		
Chloroacetic acid	1750	C		
Chloroform	1888	B		
Chlorohydrins (crude)	-	D		
Chloroprene	1991	C		
Chlorosulphonic acid	1954	C		
Para-Chlorotoluene	-	B		
Citric acid (10%-25%)	-	D		
Creosote	1334	A	0.1	0.05
Cresols	2076	A	0.1	0.05
Cresylic acid	2022	A	0.1	0.05
crotonaldehyde	1143	B		
Cumene	1918	C		
Cyclohexane	1145	C		
Cyclohexanol	-	D		
cyclohexanone	1915	D		
Cyclohexylamine	-	D		
Para-Cymene (isopropyl toluene)	2046	D		
Decahydronaphth	1147	D		

alene				
Decane	-	D		
Diacetone alcohol	1148	D		
Dibenzyl ether	-	C		
Dichlorobenzenes	1591	A	0.1	0.05
Dichloroethyl ether	1916	B		
Dichloropropane				
Dichloropropene				
холимог				
(D.D.soil fumigant)	2047	B		
Diethylamine	1154	C		
Diethylbenzene (холимог isomers)	2049	C		
Diethyl ether	1155	D		
diethylenetriamine	2079	C		
Diethylene glycol monoethyl				
Ether	-	C		
Diethylyketone (3-pentanone)	1156	D		
Diisobutylene	2050	D		
Diisobutyl ketone	1157	D		
Diisopropanolamine	-	C		
Diisopropylamine	1158	C		
Diisopropyl ether	1159	D		
Dimethylamine (40% усан)	1160	C		
Dimethylethanolamine				
(2-dimethylamino- ethanol)	2051	C		
Dimethylformamide	-	D		
1,4-Dioxane	1165	C		
Diphenyl/diphenyl oxide,				
Холимог	-	D		
Dopercylbenzene	-	C		
Epichlorohydrin	2023	B		
2-Ethoxythyl acetate*	1172	D		
Ethyl acetate	1173	D		
Ethyl acrylate	1917	D		
Ethyl amyl ketone	-	C		
Ethylbenzene	1175	C		
Ethyl cyclohexane	-	D		
Ethylene chlorohydrin (2-chloroethanol)	1135	D		
Ethylene cyanohydrin	-	D		
Ethylenediamine	1604	C		
Ethylene dibromide	1605	B		
Ethylene dichloride	1184	B		
Ethylene glycol monoethyl				
Ether (methul cellosove)	1171	D		

2-Ethylhexyl acrylate	-	D		
2-Ethylhexyl alcohol	-	C		
Ehtyl lactate	1192	D		
2-Ethyl propylacrolein	3- -	B		
Formaldehyde (35-50% уусмал)	1198	C		
Formic acid	1779	D		
Furturyl alcohol	-	C		
Heptanoic acid	-	D		
Hexamethylenedi amine	1983	C		
Hydrochloric acid	1789	D		
Hydrofluoric acid (40% усан)	1790	B		
Hydrogen peroxide (60%-аас дээш)	2015	C		
Isobutyl acrylate	-	D		
Isobutyl alcohol	1212	D		
Isobutyl methacrylate	-	D		
Isobutyraldehyde	2045	D		
Isooctane	-	D		
Isopentane	-	D		
Isophorone	-	D		
Isopropylamine	1221	C		
Isopropyl cyclohexane	-	D		
Isoprene	1218	D		
Lactic acid	-	D		
Mesityl oxide	1229	C		
Methyl acetate	1231	D		
Methyl acrylate	1919	C		
Methylamyl alcohol	-	D		
Methylene chloride	1593	B		
2-Methyl ethylpyridine	5- -	B		
Methyl methacrylate	1247	D		
2-Methylpentene	-	D		
Alpha-Methylstyrene	-	D		
Monochlorobenzene	1134	B		
monoethanolamine	-	D		
Monoisopropanolamine	-	C		
Monoemethyl ethanolamine	-	C		
Mononitrobenzene	-	C		
Monoisopropylamine	-	C		
Morpholine	2054	C		
Naphthalene (molten)	1334	A		
Napthhenic acids	-	A	0.1	0.05
Nitric acid (90%)	2031/2032	C		
2-Nitropropane	-	D		
Ortho-nitrotoluene	1664	C		
Nonyl alcohol	-	C		
Nonylphenol	-	C		

n-Octanol	-	C		
Oleum	1831	C		
Oxalic acid (10-25%)	-	D		
Pentachloroethane	1669	B		
n-Pentane	1265	C		
Perchloroethylene (tetrachloroethylene)	1897	B		
Phenol	1671	B		
Phosphoric acid	1805	D		
Phosphorus (elemental)	1338	A	0.01	0.005
Phthalic anhydride (molten)	-	C		
Beta-Propiolactone	-	B		
Propionaldehyde	1275	D		
Propionic acid	1848	D		
Propionic anhydride	-	D		
n-Propyl acetate*	1276	C		
n-Propyl alcohol	1274	D		
n-Propylamine	1277	C		
Pyridine	1282	B		
Silicon tetrachloride	1818	D		
Sodium bichromate (уусмал)	-	C		
Sodium hydroxide	1824	C		
Sodium pentachlorophenate (уусмал)	-	A	0.1	0.05
Styrene monomer	2055	C		
Sulphuric acid	1830/ 1831/1832	C		
Tallow	-	D		
Tetraethyl lead	1649	A	0.1	0.05
Tetrahydrofuran	2056	D		
Tetrahydronaphthalene	1540	C		
Tetramethylbenzene	-	D		
Tetramethyl lead	1649	A	0.1	0.05
Titanium tetrachloride	1838	D		
Toluene	1294	C		
Toluene diisocyanate	2078	B		
Trichloroethane	-	C		
Trichloroethylene	1710	B		
Triethanolamine	-	D		
Triethylamine	1296	C		
Trimethylbenzene tritoyl phosphate	-	C		
Tritoyl phosphate (tricresyl phosphate)	-	B		
Turpentine (мод)	1299	B		
Vinyl acetate	1301	C		
Vinylidene chloride	1303	B		
Xylenes (холимог isomers)	1307	C		

3 дугаар дэд-хавсралт
Бөөнөөр тээвэрлэх шингэн хортой бусад бодис

Acetonitrile (menthyl cyanide)	n-Hexane
tert – Amyl alcohol	Ligroin
n-Burtyl alcohol	Methyl alcohol
Burtyrolactone	Methylamyl acetate
Calcium chloride (уусмал)	Methyl ethyl ketone (2-butanone)
Castor тос	Сүү
Нимбэгний шүүс	Бурам
Наргил модны самрын тос	Чидун жимсны тос
Сагамхай загасны илэгний тос	Polypropylene glycol
iso-Decyl alcohol	iso-Propyl acetate
n-Decyl alcohol	iso-Propyl alcohol
Decyl octyl alcohol	Propylene glycol
Dibutyl ether	Propylene oxide
Diethanolamine	Propylene tetramer
Diethylene glycol	Propylene trimer
Dipentene	Sorbitol
Dipropylene glycol	Sulpher (шингэн)
Ethyl alcohol	Tridecanol
Ethylene glycol	Triethylene glycol
Fatty alcohols ($C_{12} - C_{20}$)	Triethylenetetramine
Glycerine	Tripropylene glycol
n-Heptane	Ус
Heptane (холимог isomers)	Дарс

4 дүгээр дэд-хавсралт
Шингэн хортой бодис бөөнөөр тээвэрлэж буй хөлөг онгоцны ачааны бүртгэл

- Хөлөг онгоцны нэр.....
- Ялгарах үсэг, эсхүл тоо:
- Нийт багтаамж:
- Эхлэх хугацаа:.....
- Хөлөг онгоцны нэр:.....
- Ялгарах үсэг, эсхүл тоо:.....
- Бүртгэгдсэн зүйлийн жагсаалт
- Зөвхөн а, b, c болон d ангиллын бодисын үйл ажиллагааг бөглөх шаардлагатай
- a) ачаа ачих
1. ачаа ачих өдөр, газар;
 2. бодисын цистерний нэрийг тодорхойлох;
 3. ачаа ачих цистерний төрөл;
- b) ачааг шилжүүлэх
1. шилжүүлсэн ачааны нэр болон ангилал;
 2. цистерний төрөл:
- a) аль цистернээс;
 - b) аль цистернэд;
4. 4/1/-ийн цистернийг сулласан эсэх;
 5. үгүй бол, үлдэгдэл хэмжээ;
- c) ачааг буулгах
1. ачааг буулгасан газар;
 2. буулгасан цистерний төрөл;
 3. цистернийг сулласан эсэх;

- а) сулласан тохиолдолд хөлөг онгоцны үйл ажиллагаа болон зохион байгуулалтын дагуу сулласан эсэхийг баталгаажуулах;
- б) суллаагүй тохиолдолд цистерн дэх үлдэгдэл хэмжээ;
- 4. хөлөг онгоцны үйл ажиллагаа болон зохион байгуулалт хүлээн авагч байгууламжийг урьдчилан цэвэрлэхийг шаарддаг эсэх;
- 5. шахалт болон задаргааны саатал
 - а) саатал гарсан хугацаа;
 - б) саатал гарсан шалтгаан;
 - с) тогтолцоо үйлчилж эхэлсэн хугацаа.
- д) Хөлөг онгоцны үйл ажиллагаа болон зохион байгуулалтын дагуу заавал хийх урьдчилсан цэвэрлэгээ.
 - а) цистерн, бодис болон ангиллын төрөл;
 - б) угаах аргачлал:
 - нэг цистерн дэх угаалгын машины тоо;
 - угаах хугацаа;
 - хүйтэн/халуун угаалга.
 - а) Ачааны цистерний цэвэрлэгээ
 - 1. цистерн, бодис, ангилал тодорхойлох;
 - 2. цэвэрлэсэн аргачлал:
 - далайд гаргах;
 - далайд бодис гаргасан өдөр, газар;
 - далайд бодис гаргах ажиллагаа, ашигласан тоног төхөөрөмж.
 - б) цистерний угаалгыг далайд гаргах
 - 1. цистерн тодорхойлох;
 - 2. цистерний цэвэрлэгээний үед цистерний угаалгыг гаргасан бол ямар төвшинд гаргасан эсэх;
 - 3. шахалт эхэлсэн болон зогссон хугацаа;
 - 4. гаргалтын үеийн хөлөг онгоцны хурд.
 - с) Бохир балластын усыг ачааны цистернээс гаргах:
 - 1. цистерний төрөл
 - 2. балласт гаргах
 - далай руу;
 - хүлээн авагч байгууламж руу;
 - балласт гаргалт эхэлсэн болон зогссон хугацаа;
 - гаргах үеийн хөлөг онгоцны хурд.
 - д) Санамсаргүйгээр гаргах:
 - 1. хэрэг явдал гарсан хугацаа;
 - 2. бодис, ангиллын багцаалсан тоо хэмжээ;
 - 3. гаргалтын үеийн нөхцөл байдал, эсхүл алдагдал болон ерөнхий үзүүлэлт.
 - е) Тэрх бүхий шалгагчийн хяналт
 - 1. боомт тодорхойлох;
 - 2. цистерн, ангилал, бодис тодорхойлох;
 - 3. цистерн, шахагч болон шахач тогтолцоог сулласан эсэх;
 - 4. хөлөг онгоцны үйл ажиллагаа болон зохион байгуулалтын дагуу урьдчилсан цэвэрлэгээ хийсэн эсэх;
 - 5. урьдчилсан цэвэрлэгээнээс чөлөөлөх;
 - 6. чөлөөлсөн шалтгаан;
 - 7. эрх бүхий шалгагчийн нэр болон гарын үсэг;
 - 8. тус шалгагчийн ажилладаг байгууллага, Засгийн газрын байгууллага.

Хөлөг онгоцны нэр:.....

Ялгарах үсэг, эсхүл тоо:.....

5 дугаар дэд-хавсралт
Гэрчилгээний хэлбэр

Шингэн хортой бодис бөөнөөр тээвэрлэх тухай
бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ /1973/

/Жич: Химийн бодис тээвэрлэгч хөлөг онгоцны хувьд энэхүү гэрчилгээнээс гадна конвенцийн 2 дугаар хавсралтын 13 дугаар журмын /3/ заалтын дагуу гэрчилгээ авсан байна/.

/Албан ёсны тамга/

Хөлөг онгоцноос далайг бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын конвенц /1973/-ийн заалтын дагуу.....

/тухайн орны албан ёсны нэр/

Засгийн газрын эрх мэдлийн дор.....

/Хөлөг онгоцноос далайг бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын конвенц /1973/-ийн заалтын дагуу эрх олгосон байгууллага, эсхүл албан тушаалтны нэр/

Хөлөг онгоцны мэдээлэл

Хөлөг онгоцны нэр:.....

Ялгарах үсэг, эсхүл тоо:.....

Бүртгүүлсэн боомт:.....

Нийт багтаамж:.....

IMO дугаар:.....

ЭНЭХҮҮ ГЭРЧИЛГЭЭГ:

1. Конвенцийн 2 дугаар хавсралтын 10 дугаар журмын заалтын дагуу хөлөг онгоцыг судлан шалгасан;

2. Хөлөг онгоцны бүтэц, тоног төхөөрөмж, тогтолцоо, зохион байгуулалт, материал болон нөхцөл нь шаардлага хангасан энэхүү конвенцийн 11 дүгээр хавсралтыг хэрэгжүүлэх шаардлагад нийцсэн болохыг судалгаагаар харуулсан;

3. Конвенцийн 2 дугаар хавсралтын 5 дугаар журмыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан Захиргаанаас дараахь арга хэмжээ, ажиллагааг баталсан гэдгийг нотолж олгов:

Энэхүү конвенцийн 2 дугаар хавсралтын 10 дугаар журмын судалгааны дагуу энэхүү гэрчилгээ ньхүчинтэй байна.

Олгосон газар:.....

/гэрчилгээ олгосон газрын нэр/

/гэрчилгээ олгосон эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг/

/гэрчилгээ олгосон байгууллагын тамга, эсхүл тэмдэг/

Жилийн болон завсрын судалгаа

Конвенцийн 2 дугаар хавсралтын 10 дугаар журмын /1//с/-ийн дагуу шаардагдах завсрын судалгаагаар энэхүү хөлөг онгоц болон түүний нөхцөл нь конвенцийн холбогдох заалтад нийцнэ гэж тогтоосныг нотолж, энэхүү гэрчилгээг олгов:

Гарын үсэг.....

/эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг/

Газар..... Он, сар, өдөр.....

/Байгууллагын тамга, эсхүл тэмдэг/

Жилийн /завсрын судалгаа

Гарын үсэг.....

Газар..... /эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг/
Он, сар, өдөр.....

/Байгууллагын тамга буюу тэмдэг/

Конвенцийн 2 дугаар хавсралтын 12 дугаар журмын /2/ болон /4/-ийн заалтын дагуу энэхүү гэрчилгээний хугацааг.....хүртэл сунгав.

Гарын үсэг.....

Газар..... /эрх бүхий албан тушаалтны гарын үсэг/
Он, сар, өдөр.....

/Байгууллагын тамга буюу тэмдэг/

3 ДУГААР ХАВСРАЛТ **Баглаа, боолттой хэлбэрээр тээвэрлэх хортой бодисоор** **бохирдуулахаас сэргийлэх тухай журам**

1 дүгээр журам **Үйлчлэх хүрээ**

1. Өөрөөр тодорхой заагаагүй бол, энэхүү хавсралтын журмыг боолт, баглаатай хэлбэрээр, эсхүл ачааны контейнер, зөөврийн цистерн, эсхүл замын болон төмөр замын цистернд хортой бодис тээвэрлэх бүх хөлөг онгоцны хувьд хэрэглэнэ.

2. Хортой бодис энэхүү хавсралтын заалтын дагуу тээвэрлэх бөгөөд бусад тохиолдолд ийнхүү тээвэрлэхийг хориглоно.

3. Конвенцийн Талуудын Засгийн газар хортой бодисоор далайн орчинд бохирдуулах явдлыг аль болох багасгах, эсхүл бохирдуулахаас сэргийлэх зорилгоор хавсралтын заалтын нэмэлт болох баглаа, шошголох, баримт бичиг хадгалах дэлгэрэнгүй шаардлага гаргах, эсхүл гаргуулах.

4. Конвенцийн зорилгоор, өмнө нь хортой бодис тээвэрлэхэд ашиглаж байсан хоосон саванд шаардлагатай арга хэмжээ авч, далайн орчинд аюул учруулах үлдэгдлээс цэвэрлээгүй бол, уг савыг хортой бодистой нэгэн адил авч үзнэ.

2 дугаар журам **Баглаа**

Баглаа, боолт нь тэдгээрийн тодорхой агуулгын хувьд, далайн орчинд үзүүлэх аюулыг аль болох багасгахад хангалттай байна.

3 дугаар дэд-хавсралт **Хөлөг онгоцноос гарсан бохир усаар бохирдуулахаас** **сэргийлэх тухай журам**

1 дүгээр журам **Нэр томьёо**

1. “шинэ хөлөг онгоц” гэж

а) энэхүү хавсралтын хүчин төгөлдөр болох өдөр, эсхүл хүчин төгөлдөр болсны дараа барилгын гэрээг нь байгуулсан, барилгын гэрээ байхгүй тохиолдолд суурийг нь тавьсан, эсхүл барилгын ижил төстэй үе шатанд буй хөлөг онгоц;

б) энэхүү хавсралт хүчин төгөлдөр болсноос хойш гурав, эсхүл түүнээс дээш жилийн дараа хүлээлгэж өгсөн хөлөг онгоцыг;

2. “байгаа хөлөг онгоц” гэж шинэ бус хөлөг онгоцыг;

3. “бохир ус” гэж:
 - а) аливаа хэлбэрийн жорлон, бие засах өрөөнөөс гаргах бохир ус болон бусад хаягдал;
 - б) нүүр, гар угаагч болон ваннаар дамжуулан эмнэлгийн өрөө, тасалгаанаас гаргасан бохир ус;
 - с) амьд амьтантай өрөө, тасалгаанаас гаргасан бохир ус;
 - д) дээр тодорхойлсон бохир устай хольж, гаргасан бусад хаягдал усыг;
4. “хуримтлуулагч цистерн” гэж бохир усыг хуримтлуулан байлгахад ашиглах цистернийг;
5. “нэн ойрын газар”, “нэн ойрын газраас” гэсэн томъёог олон улсын эрх зүйн дагуу тухайн нутаг дэвсгэрийн далайг тогтоох шугамаас гэж ойлгох, гэхдээ энэхүү конвенцийн зорилгоор Австралийн зүүн хойд эрэг хавийн “нэн ойрын газраас” гэж Австралийн эргийн:
 - а) өмнөд өргөрөг 11 хэм 00' , зүүн уртраг 142 хэм 08'-аас өмнөд өргөрөг 10 хэм 35 хүртэл;
 - б) зүүн уртраг 414 хэм 55'-аас өмнөд өргөрөг 10 хэм 00' хүртэл;
 - с) зүүн уртраг 142 хэм 00'-аас өмнөд өргөрөг 9 хэм 10' хүртэл;
 - д) зүүн уртраг 143 хэм 52'-оос өмнөд өргөрөг 9 хэм 00' хүртэл;
 - е) зүүн уртраг 144 хэм 30'-аас өмнөд өргөрөг 13 хэм 00' хүртэл;
 - ф) зүүн уртраг 144 хэм 00'-оос өмнөд өргөрөг 15 хэм 00' хүртэл;
 - г) зүүн уртраг 146 хэм 00'-оос өмнөд өргөрөг 18 хэм 00' хүртэл;
 - х) зүүн уртраг 147 хэм 00'-оос өмнөд өргөрөг 21 хэм 00' хүртэл;
 - 42' зүүн уртраг 156 хэм 15' хүртэл цэгээс татсан шугамнаас гэж ойлгоно.

2 дугаар журам **Үйлчлэх хүрээ**

Хавсралтын заалтыг дараахь хөлөг онгоцны хувьд хэрэглэнэ.

- а)
 - i) 200 болон түүнээс дээш тонны нийт багтаамжтай шинэ хөлөг онгоц;
 - ii) нийт багтаамжийг нь хэмжээгүй бөгөөд 10-аас дээш тооны хүн тээвэрлэх эрхтэй шинэ хөлөг онгоц;
- б)
 - i) хавсралтын хүчин төгөлдөр болсноос хойш 10 жилийн дараах, 200 болон түүнээс дээш тонны нийт багтаамжтай байгаа хөлөг онгоц;
 - ii) хавсралтын хүчин төгөлдөр болсноос хойш 10 жилийн дараах, 200 болон түүнээс дээш тонны нийт багтаамжтай бөгөөд 10-аас дээш тооны хүн тээвэрлэх эрхтэй байгаа хөлөг онгоц;
 - iii) хавсралтын хүчин төгөлдөр болсноос хойш 10 жилийн дараах, нийт багтаамжийг нь хэмжээгүй бөгөөд 10-аас дээш тооны хүн тээвэрлэх эрхтэй шинэ хөлөг онгоц.

3 дугаар журам **Судалгаа**

1. Хавсралтын заалтад нийцүүлэн үйл ажиллагаагаа явуулах бөгөөд конвенцийн нөгөө Талын шүүх эрх мэдлийн хүрээний боомт, эсхүл эрэг орчмын буудал руу аян хийж буй хөлөг онгоц тус бүр дээр дараахь судалгааг хийнэ:

а) хөлөг онгоц үйлчилгээнд гарахаас, эсхүл энэхүү хавсралтын 4 дүгээр журмын дагуу шаардагдах гэрчилгээг анх удаа олгохоос өмнө анхны судалгааг хийж, дараахь нөхцөл хангагдсан эсэхийг тогтооно:

- i) хөлөг онгоц дээр бохир ус боловсруулах тоног төхөөрөмж байгаа бол, уг тоног төхөөрөмж нь байгууллагаас боловсруулсан стандарт болон туршилтын аргачлал дээр үндэслэгдэх ажиллагааны шаардлагыг хангах;
- ii) хөлөг онгоцон дээр бохир усыг дамжуулах болон ариутгах систем байгаа бол, уг системийн төрийг Захиргаанаас баталсан байх;

iii) хөлөг онгоцон дээр хуримтлуулагч цистерн байгаа бол, уг цистерн нь хөлөг онгоцны ажиллагаа, хөлөг онгоц дээр байгаа хүмүүсийн тоо болон бусад холбогдох хүчин чадалтай байж, энэ талаар Захиргаанаас тавих шаардлагыг хангах;

iv) бохир усыг хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулах ажлыг хялбарчлах зорилгоор хөлөг онгоцны гадна талд гарах хоолойгоор хөлөг онгоц нь тоноглогдсон бол, эл хоолой нь энэхүү хавсралтын 11 дүгээр журамд заасан эргийн стандарт холболтод тохирох холболттой байна.

Хөлөг онгоцны тоног төхөөрөмж, хэрэгсэл, зохион байгуулалт болон материал нь энэхүү хавсралтын холбогдох шаардлагад бүрэн нийцнэ гэдгийг судалгаагаар тогтооно.

b) Захиргаанаас тогтоосон хугацаанд хийх үе үеийн судалгаа. Судалгааг таваас хэтрэхгүй жилд нэг удаа хийх бөгөөд судалгааны үр дүнд тухайн хөлөг онгоцны бүтэц, тохируулга, зохион байгуулалт болон материал нь энэхүү хавсралтын журмын холбогдох шаардлагад бүрэн нийцнэ гэдгийг тогтооно. Гэхдээ энэхүү хавсралтын 7 дугаар журмын (2), (4) дэх хэсэгт тодорхойлсон хог, хаягдлаар бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ /1973/-ний хугацааг сунгасан тохиолдолд судалгааг хийх дээрх хугацааг сунгаж болно.

2. Энэхүү хавсралтын заалтад нийцүүлэх зорилгоор энэхүү журмын (1) дэх хэсгийн заалт хамааралгүй хөлөг онгоцны хувьд Захиргаанаас зохих арга хэмжээ авна.

3. Энэхүү хавсралтын заалтыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой судалгааг Захиргааны ажилтнууд хэрэгжүүлнэ. Гэхдээ Захиргаа нь судалгаа хийлгүүлэх зорилгоор түүнээс хүлээн зөвшөөрсөн судлаачид, эсхүл байгууллагыг томилон ажиллуулж болно. Судалгааг бүрэн бөгөөд үр ашигтай хийсэн гэдэг талаар тухайн Захиргаа нь ямар ч тохиолдолд бүрэн баталгаа гаргана.

4. Энэхүү журмын дагуу хийсэн судалгаа дууссаны дараа Захиргааны зөвшөөрөлгүйгээр судалгаанд хамрагдсан бүтэц, тоног төхөөрөмж, тохируулга, зохион байгуулалт, материалд, тэдгээрийг шууд солихоос өөр аливаа өөрчлөлт оруулж болохгүй.

4 дүгээр журам **Гэрчилгээ олгох**

1. Энэхүү хавсралтын 3 дугаар журмын заалтын дагуу хийсэн судалгааны дараа конвенцийн нөгөө Талын шүүх эрх мэдлийн боомт, эсхүл эрэг орчмын буудал руу явах аливаа хөлөг онгоцонд, бохир усаар бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ (1973) олгоно.

2. Гэрчилгээг Захиргаа, эсхүл түүнээс зүй ёсоор эрх олгосон аливаа этгээд буюу байгууллагаас олгоно. Ямар ч тохиолдолд гэрчилгээтэй холбоотой бүрэн хариуцлагыг Захиргаа хүлээнэ.

5 дугаар журам **Өөр Засгийн газраас гэрчилгээ олгох**

1. Конвенцийн Тал болох Засгийн газар нь Захиргааны хүсэлтээр хөлөг онгоцыг судалгаанд хамруулж болно. Хэрэв энэхүү хавсралтын заалт биелэгдэж байна гэж үзсэн тохиолдолд тэрээр энэхүү хавсралтын дагуу бохир усаар бохирдуулахаас сэргийлэх тухай олон улсын гэрчилгээ (1973)-г тухайн хөлөг онгоцонд гэрчилгээ олгох эрхийг олгож болно.

2. Гэрчилгээний хуулбар болон судалгааны тайлангийн хуулбарыг хүсэлт гаргасан Захиргаанд аль болох даруй дамжуулна.

3. Гэрчилгээг Захиргааны хүсэлтээр олгосон тухай хүчин төгөлдөр болсон мэдэгдлийг агуулах бөгөөд энэхүү хавсралтын 4 дүгээр журмын дагуу олгосон гэрчилгээтэй нэгэн адил хүчинтэй байж хүлээн зөвшөөрөгдөнө.

4. Тал бус улсын далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх бүхий хөлөг онгоцонд бохир усаар бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ (1973) олгохгүй.

6 дугаар журам Гэрчилгээний хэлбэр

Бохир усаар бохирдуулахаас сэргийлэх тухай олон улсын гэрчилгээ (1973)-г энэхүү хавсралтын дэд-хавсралтад тусгасан загварт нийцэх хэлбэрээр гэрчилгээг олгож буй орны албан ёсны хэлээр үйлдэнэ. Хэрэв хэрэглэж буй хэл нь англи, эсхүл франц хэл биш бол, энэхүү хоёр хэлний аль нэгнээр хөрвүүлсэн орчуулгыг эх бичвэрт тусгана.

7 дугаар журам Гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа

1. Бохир усаар бохирдуулахаас сэргийлэх тухай олон улсын гэрчилгээ (1973)-г Захиргаанаас тодорхойлсон хугацаагаар олгох бөгөөд энэхүү журмын (2), (3) болон (4) дэх хэсэгт зааснаас бусад тохиолдолд хугацаа нь олгосон өдрөөс хойш таван жилээс хэтрэхгүй байна.

2. Хэрэв конвенцийн Тал далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх бүхий хөлөг онгоц нь гэрчилгээний хугацаа дуусах үед тухайн орны боомт, эсхүл эрэг орчмын буудалд ороогүй байвал, гэрчилгээг Захиргаанаас сунгаж болох бөгөөд ийнхүү сунгах нь өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон улс хүрэх аялал нь дуустал, эсхүл зохистой, боломжит тохиолдолд хөлөг онгоцны гэрчилгээг Захиргаанаас сунгаж болно.

3. Ямар ч гэрчилгээг ийнхүү таваас дээш сарын хугацаатайгаар сунгахгүй бөгөөд хугацаагаа сунгуулсан хөлөг онгоц нь өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон, эсхүл өөрийн боомтод судалгаа хийх тухайн улсад очсоны дараа хугацаа сунгуулсан шалтгаар шинэ гэрчилгээ авахгүйгээр тухайн боомт, эсхүл улсаас гарах эрх эдлэхгүй.

4. Энэхүү журмын (2) дахь хэсгийн дагуу хугацааг сунгаагүй гэрчилгээг хугацаа нь дууссан өдрөөс хойш нэг сар хүртэл хугацаагаар Захиргаанаас сунгаж болно.

5. Тоног төхөөрөмж, тохируулгыг шууд солих тохиолдлоос бусад тохиолдолд Захиргааны зөвшөөрөлгүйгээр шаардагдах барилга, дизайн, тоног төхөөрөмж, тохируулга, зохион байгуулалт, эсхүл материалд томоохон өөрчлөлт оруулбал гэрчилгээ хүчингүй болно.

6. Энэхүү журмын (7) дахь хэсэгт зааснаас бусад тохиолдолд хөлөг онгоцонд олгосон гэрчилгээ нь тухайн хөлөг онгоцыг өөр улсын далбаан дор шилжүүлсэн тохиолдолд хүчингүй болно.

7. Хөлөг онгоцыг өөр улсын далбаан дор шилжүүлсний дараа гэрчилгээ нь таваас хэтрэхгүй сарын хугацаанд, хэрэв энэ хугацаанд хүчингүй болоогүй бол, эсхүл Захиргаанаас орлох гэрчилгээ олготол, хүчинтэй байна. Шилжүүлсний дараа өөрийн далбаан дор үйл ажиллагаа явуулах эрх олгосон Талын Засгийн газар нь шилжүүлэхээс өмнө хөлөг онгоцонд олгосон байсан гэрчилгээний хуулбарыг холбогдох судалгааны тайлангийн хуулбарын хамт Захиргаанд аль болох даруй хүргүүлнэ.

8 дугаар журам Бохир ус гаргах

1. Хавсралтын 9 дүгээр журмын дагуу дараахаас бусад тохиолдолд далайд бохир ус гаргахыг хориглоно:

а) журам 3 (1) (а) дахь хэсгийн дагуу Захиргаанаас баталсан системийг ашиглан нэн ойрын газраас дөрвөөс дээш далайн миль алслагдсан газар ариутгасан бохир ус мөн нэн ойрын газраас арван хоёроос дээш далайн миль алслагдсан газар ариутгаагүй бохир усыг хөлөг онгоцноос гаргах бөгөөд ямар ч тохиолдолд хуримтлуулагч цистернд агуулагдаж буй бохир усыг нэгэн зэрэг бус, бага багаар, 4-өөс доошгүй узелийн хурдтай маршрутаар явах хөлөг онгоцноос ийнхүү гаргах. Нэгэн зэрэг гаргах бодисын хэмжээ байгууллагаас боловсруулсан стандартыг үндэслэн Захиргаанаас батална;

- b) Энэхүү хавсралтын журам 3 (1) (a)(i) - заасан ажиллагааны шаардлагыг хангах зорилгоор Захиргаанаас баталсан бохир ус боловсруулах тоног төхөөрөмжийг хөлөг онгоц дээр ажилуулах:
- i) тоног төхөөрөмжийн туршилтын дүнг бохир усаар бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ (1973)-д тусгасан;
 - ii) түүнчлэн цутгал нь усны өнгийг өөрчлөхгүй, хатуу гадаргуун дээр хөвөж харагдахгүй;
- c) улсын шүүх эрх мэдлийн усанд бохир ус гаргаж буй хөлөг онгоц байх бөгөөд тухайн улсаас ийнхүү бохир ус гаргахад тавих илүү зөөлөн шаардлагын дагуу бохир ус гаргах;
2. Далайд өөр шаардлагын дагуу гаргах хаягдал, эсхүл хаягдал устай хольж, бохир усыг гаргах тохиолдолд илүү хатуу шаардлагыг нь баримтална.

9 дүгээр журам
Эс хэрэглэх тохиолдол

- Энэхүү хавсралтын 8 дугаар журмыг дараахь тохиолдолд хэрэглэхгүй:
1. хөлөг онгоц, эсхүл хөлөг онгоцон дээр байгаа хүмүүсийн аюулгүй байдлыг хангах, эсхүл далайд хүний амь насыг аврах зорилгоор хөлөг онгоцноос далайд бохир ус гаргасан;
 2. хэрэв хөлөг онгоц, эсхүл тоног төхөөрөмжид гэмтэл гарахаас өмнө, эсхүл дараа гаргалтыг зогсоох, эсхүл багасгах боломжит бүх урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авсан бол.

10 дугаар журам
Хүлээн авагч байгууламж

1. Энэхүү хавсралтын заалтын дагуу Талуудын Засгийн газар нь боомт, эсхүл эрэг орчмын буудлыг хог, хаягдал хүлээн авагч хэрэгслээр хангаж, эдгээр хэрэгслийг ашиглах хөлөг онгоцонд шаардлага хангахуйц үйлчилгээ үзүүлэх талаар арга хэмжээ авна.
2. Энэхүү журмын дагуу хангасан байгууламж нь хангалтгүй байгаа тохиолдолд холбогдох Талуудад мэдэгдэх зорилгоор Талуудын Засгийн газар нь байгууллагад мэдээлнэ.

11 дүгээр журм
Гаргах холболтын стандарт

Хүлээн авагч байгууламжийн хоолойг хөлөг онгоцны бодис гаргах хоолойтой холбохын тулд хоёр шугам нь дараахь үзүүлэлтийн дагуу бодис гаргах холболттой байна:

Гаргах холболтын цоргын стандарт хэмжээ

Тодорхойлолт	Хэмжээ
Гадна диаметр	210 мм
Дотор диаметр	Хоолойн гаднах диаметрийн дагуу
Эргийн дугуй/цагаригийн диаметр	170 мм
Цоргын нүх	Голч: 18 мм-ийн 4 нүх. Дээрх диаметрийн эргийн нүхэн дээр байрлуулна. Нүхний өргөн: 18 мм
Цоргын зузаан	16 мм
Эрэг: Тоо, голч	Голч: 16 мм-ийн 4 эрэг. Тохирох урттай

Цорго нь 100 мм хүртэлх доторх голчтой хоолойг холбох хүчин чадалтай байна. Хавтгай хэлбэртэй бөгөөд ганаар хийгдсэн байна. 6 кг/см-ын даралтыг даахуйц материалаар үйлдвэрлэнэ.

5 метр, эсхүл түүнээс гүнтэй хөлөг онгоцны гөргөх холболтын дотор диаметр нь 38мм байж болно.

4 дүгээр дэд-хавсралт
ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ ХЭЛБЭР

Бохир усаар бохирдуулахаас сэргийлэх олон улсын гэрчилгээ (1973)

Хөлөг онгоцноос үүдсэн бохирдлоос сэргийлэх тухай олон улсын конвенц (1973)-ийн заалтын дагуу.....-ын
/орны албан ёсны нэр/

Засгийн газраас эрх олгосон.....
(Хөлөг онгоцоос үүдсэн бохирдлоос сэргийлэх тухай олон улсын конвенц (1973)-ийн заалтын дагуу эрх олгосон албан тушаалтан, эсхүл байгууллагын нэр)

Хөлөг онгоцны мэдээлэл
Хөлөг онгоцны нэр:.....
Ялгарах үсэг, эсхүл тоо:.....
Бүртгүүлсэн боомт:.....
Нийт багтаамж:.....
IMO дугаар:.....
Шинэ/байгаа хөлөг онгоц
Барилгын гэрээ байгуулсан өдөр:.....
Сурийг тавьсан өдөр, эсхүл ижил төстэй барилгын үе шат
Нийлүүлсэн өдөр:.....

ЭНЭХҮҮ ГЭРЧИЛГЭЭ НЬ:

1. Конвенцийн 4 дүгээр хавсралтын 3 дугаар журмын (1)(а) (1)-(4) дэх хэсэгт нийцүүлэн энэхүү хөлөг онгоц нь дараахь бохир ус боловсруулах тоног төхөөрөмж / бохир ус ариутгах төхөөрөмж / бохир ус хуримтлуулагч цистернээр тоноглогдсон:

а) бохир ус боловсруулах тоног төхөөрөмжийн тодорхойлолт:
Бохир ус боловсруулах тоног төхөөрөмжийн төрөл.....
Үйлдвэрлэгчийн нэр.....
Ариутгалын дараахь бохир усны төвшин.....

б) бохир ус ариутгах төхөөрөмжийн тодорхойлолт:
Бохир ус ариутгах төхөөрөмжийн төрөл.....
Үйлдвэрлэгчийн нэр.....
Ариутгалын дараахь бохир усны төвшин.....

с) бохир ус хуримтлуулагч цистерний тодорхойлолт:
Хуримтлуулагч цистерний нийт багтаамж.....
Байрлал.....

д) эргийн стандарт холбоотой холбогдох бөгөөд бохир усыг хүлээн авагч хэрэгсэлд дамжуулах хоолой.

2. Хөлөг онгоцноос үүдсэн бохирдлоос сэргийлэх тухай олон улсын конвенц /1973/-ийн 4 дүгээр хавсралтын 3 дугаар журмын дагуу бохир усаар бохирдуулахаас сэргийлэх үүднээс хөлөг онгоцыг судлан шалгаж, хөлөг онгоцны тоног төхөөрөмж болон нөхцөл байдал нь бүх талаар хангалттай бөгөөд хөлөг онгоц нь конвенцийн 4 дүгээр хавсралтын холбогдох шаардлагад нийцэж байгааг судалгаагаар харуулсан.

Энэхүү гэрчилгээ.....хүртэл хүчинтэй байна.

Олгосон газар:

/гэрчилгээг олгосон газрын нэр/

/олгосон он, сар, өдөр/

/гэрчилгээг олгосон албан тушаалтны гарын үсэг/

/эрх бүхий байгууллагын тамга, эсхүл тэмдэг/

Конвенцийн 4 дүгээр хавсралтын 7 дугаар журмын (2) болон (4)-ийн заалтын дагуу гэрчилгээг.....хүртэл сунгав.

Гарын үсэг:.....

/эрх олгогдсон албан тушаалтны гарын үсэг/

Газар:

Он, сар, өдөр:

/Гэрчилгээг олгосон байгууллагын тамга буюу тэмдэг/

5 дугаар хавсралт

**Хөлөг онгоцноос гарсан хог, хаягдлаас үүдсэн бохирдлыг
хянах тухай журам**

1 дүгээр журам

Нэр томьёо

Энэхүү конвенцийн зорилгоор:

1. “хог, хаягдал” гэж хөлөг онгоцны хэвийн ажиллагаанаас гаралтай бөгөөд үе үе, эсхүл байнга гаргаж хаях шаардлагатай энэхүү конвенцийн бусад хавсралтад тодорхойлсон бодисоос бусад аливаа төрлийн хоол хүнсний (шинэ загас болон түүний хэсгийг оруулахгүй) ахуй болон ажиллагааны хаягдлыг;

2. “нэн ойрын газар”, “нэн ойрын газраас” гэсэн нэр томьёог олон улсын эрх зүйн дагуу тухайн нутаг дэвсгэрийн далайг тогтоох шугамаас гэж ойлгох, гэхдээ энэхүү конвенцийн зорилгоор Австралийн зүүн хойд эрэг хэвийн “нэн ойрын газраас” гэж Австралийн эргийн:

- a) өмнөд өргөрөг 11 хэм 00' , зүүн уртраг 142 хэм 08'-аас өмнөд өргөрөг 10 хэм 35 хүртэл;
 - b) зүүн уртраг 414 хэм 55'-аас өмнөд өргөрөг 10 хэм 00' хүртэл;
 - c) зүүн уртраг 142 хэм 00'-аас өмнөд өргөрөг 9 хэм 10' хүртэл;
 - d) зүүн уртраг 143 хэм 52'-оос өмнөд өргөрөг 9 хэм 00' хүртэл;
 - e) зүүн уртраг 144 хэм 30'-аас өмнөд өргөрөг 13 хэм 00' хүртэл;
 - f) зүүн уртраг 144 хэм 00'-оос өмнөд өргөрөг 15 хэм 00' хүртэл;
 - g) зүүн уртраг 146 хэм 00'-оос өмнөд өргөрөг 18 хэм 00' хүртэл;
 - h) зүүн уртраг 147 хэм 00'-оос өмнөд өргөрөг 21 хэм 00' хүртэл;
- 42' зүүн уртраг 153 хэм 15' хүртэл цэгээс татсан шугамнаас гэж ойлгоно.

3. “тусгай газар” гэж далайн зүйн болон экологийн нөхцөл, түүнчлэн замын хөдөлгөөний тодорхой шинж чанартай холбоотой техникийн хүлээн зөвшөөрсөн шалтгааны улмаас далайг газрын тосоор бохирдуулахаас сэргийлэх тусгай бөгөөд зайлшгүй биелүүлэх арга хэлбэр байх шаардлагатай далайн орон зайг. Тусгай газарт энэхүү хавсралтын 5 дугаар журамд заасан газар, орон зайг хамааруулна.

2 дугаар журам

Үйлчлэх хүрээ

Өөрөөр заагүй тохиолдолд энэхүү хавсралтын заалтыг бүх хөлөг онгоцны хувьд хэрэглэнэ.

3 дугаар журам

Тусгай газраас гадагшаа хог, хаягдал гаргах

1. Энэхүү хавсралтын 4,5 болон 6 дугаар журмын заалтын дагуу:
 - a) бүх төрлийн пластик, түүнчлэн синтетик олс, загасны синтетик тор болон хогны пластик уут зэрэг далайд гаргахыг хориглоно;
 - b) дараахь хог, хаягдлыг нэн ойрын газраас аль болох алслагдсан газар далайд гаргах бөгөөд дараахь нөхцөлд ийнхүү гарахыг хориглоно:
 - i) ачааны дэвсгэр, боолт, баглаа зэрэг хөвөх зүйлийг нэн ойрын газраас 25-аас доош далайн миль алслагдсан газарт;
 - ii) хоол хүнсний болон бусад хог, хаягдлыг тухайлбал, цаасан бүтээгдхүүн, даавуу, төмөр, шил, лонх, шаазан сав суулга болон ижил төрлийн сав суулгыг 12-оос доош далайн миль газарт;
 - c) энэхүү журмын (b) (ii) дугаар дэд хэсэгт заасан хог, хаягдлыг ариутгах төхөөрөмж, эсхүл нунтаглагчаар дамжуулсан тохиолдолд түүнийг нэн ойрын газраас аль болох алслагдсан газар далайд гаргаж болно. Ямар ч тохиолдолд нэн ойрын газраас 3-аас доош далайн миль алсалагдсан газарт ийнхүү далайд гаргахыг хориглоно. Ийнхүү ариутгасан буюу нунтагласан хог, хаягдал нь 25-аас хэтрэхгүй мм-ийн нүхтэй шүүлтүүрээр гарах боломжтой.
2. Далайд өөр шаардлагын дагуу гаргах хаягдалтай хольж, хог хаягдлыг далайд гаргах тохиолдолд илүү хатуу шаардлагыг нь баримтална.

4 дүгээр журам

Хог, хаягдлыг гаргахад тавих тусгай шаардлага

1. Энэхүү журмын (2) дахь хэсгийн заалтын дагуу далайн ёроолын ашигт малтмалын эрэл, хайгуул, ашиглалт болон эрэг орчмын холбогдох боловсруулалтын ажиллагаа явуулж буй хөдлөшгүй, эсхүл хөвөгч платформ болон ийм платформуос 500 метрийн зайд буй хөлөг онгоцноос аливаа материалыг далайд гаргахыг хориглоно.
2. Хоол хүнсний хог хаягдлыг ариутгах төхөөрөмж, эсхүл нунтаглагчаар дамжуулсан тохиолдолд газраас 12-оос дээш далайн миль алслагдсан газарт буй хөдлөшгүй буюу хөвөгч платформ болон ийм платформуос 500 метрийн зайд буй хөлөг онгоцноос уг хог хаягдлыг далайд гаргахыг зөвшөөрч болно. Ийнхүү ариутгасан, эсхүл нунтагласан хог хаягдал нь 25-аас хэтрэхгүй мм-ийн нүхтэй шүүлтүүрээр гарах боломжтой байна.

5 дугаар журам

Тусгай орон зайд хог хаягдал гаргах

1. Энэхүү хавсралтын зорилгоор тусгай газар гэж Газар дундын тэнгис, Балтын тэнгис, Улаан тэнгис болон Персийн буланг хамрах бүсийг хэлэх бөгөөд тэдгээрийг дараахь байдлаар тодорхойлно:
 - a) Газар дундын тэнгис гэж 41 N өргөрөгөөр байгуулагдсан Газар дундын тэнгис, Хар тэнгис хоорондын болон өрнөдөд 5 W хэм 36'-д буй Гибралтарын хоолойгоор хязгаарлагдах булан, тэнгисийг;
 - b) Балтын тэнгис гэж Скагерракийн 57 N хэм 44.8'-ийн Скав өргөрөгийн хязгаарлагдах Ботнийн булан, Финляндийн булан болон Балтын тэнгисийн орц бүхий Балтын тэнгисийг;
 - c) Хар тэнгис гэж 41 N хэм өргөрөгөөр байгуулагдсан Газар дундын тэнгис, Хар тэнгис хоорондын хязгаар бүхий Хар тэнгисийг;
 - d) Улаан тэнгис гэж өрнөдөд Рас си Ан /12 N хэм 8.5' /, Хусн Мурад /12 N хэм 40.4'/ хоорондын ромбо шугамаар хязгаарлагдсан Суэц болон Акабагийн булан бүхий Улаан тэнгисийг.
2. Энэхүү хавсралтын 6 дугаар журмын зорилгоор:
 - a) дараахь зүйлийг далайд гаргахыг хориглоно:

- i) бүх төрлийн пластик, түүнчлэн синтетик олс, загасны синтетик тор болон хогны пластик уут зэрэг;
- ii) цаасан бүтээгдэхүүн, шил, төмөр, ачааны дэвсгэр, боолт, баглаа, даавуу,
- b) хоол хүнсний хаягдлыг газраас аль болох алслагдсан газар, түүнчлэн нэн ойрын газраас 12-оос доошгүй далайн миль алслагдсан газар далайд гаргана.

3. Далайд өөр шаардлагын дагуу гаргах хог хаягдалтай хольж, хог хаягдлыг далайд гаргах тохиолдолд илүү хатуу шаардлагыг нь баримтална.

4. Тусгай газар дахь хүлээн авагч байгууламж:

- a) тусгай газартай хил залгаа конвенцийн Талуудын Засгийн газар нь уг газарт үйл ажиллагаа явуулж буй хөлөг онгоцны тусгай шаардлагыг харгалзан үзэж, энэхүү хавсралтын 7 дугаар журмын дагуу тусгай газарт буй бүх боомтод шаардлага хангахуйц хүлээн авагч хэрэгсэл байлгах талаар арга хэмжээ авна.
- b) Энэхүү журмын /a/-ийн дагуу авсан арга хэмжээний талаар Талуудын Засгийн газар байгууллагад мэдэгдэнэ. тухайн бүсийн хувьд энэхүү журмын шаардлага хүчин төгөлдөр болох өдрийг хангалттай мэдээлэл авмагц байгууллагаас тогтооно. Ийнхүү тогтоосон өдрийн талаар эл өдрөөс 12-оос доошгүй сарын өмнө байгууллага Талуудад мэдэгдэнэ.
- c) Ийнхүү тогтоосон өдрөөс хойш тусгай газарт буй, гэхдээ хүлээн авагч хэрэгсэлгүй боомтод орох хөлөг онгоц энэхүү журмын шаардлагыг бүрэн биелүүлнэ.

6 дугаар журам **Эс хэрэглэх тохиолдол**

Энэхүү хавсралтын 3, 4 болон 5 дугаар журмыг дараахь нөхцөлд хэрэглэхгүй:

- 1. хөлөг онгоц болон хөлөг онгоцон дээр байгаа хүмүүсийн аюулгүй байдлыг хангах буюу далайд хүний амь насыг аврах зорилгоор далайд хог хаягдал гаргах;
- 2. хөлөг онгоц, эсхүл түүний тоног төхөөрөмжид учирсан гэмтлийн улмаас хог хаягдал алдах. Гэхдээ ийнхүү хог хаягдал алдахаас сэргийлэх, эсхүл алдах явдлыг багасгах зорилгоор гэмтэл гарахаас өмнө, эсхүл түүний дараа зохих арга хэмжээ авсан байх;
- 3. загасны синтетик тор, эсхүл торыг засварлахад шаардагдах синтетик материалыг тохиолдлоор алдах. Гэхдээ алдахаас сэргийлэх зорилгоор зохих арга хэмжээ авсан байх.

7 дугаар журам **Хүлээн авагч байгууламж**

- 1. Конвенцийн Талуудын Засгийн газар хөлөг онгоцыг үндэслэлгүйгээр саатуулахгүйгээр, хөлөг онгоцны шаардлагын дагуу хог хаягдлыг нь хүлээн авч боомт буудалд байлгах талаар арга хэмжээ авна.
- 2. Энэхүү журмын дагуу байлгах хэрэгсэл нь шаардлага хангахгүй байгаа тохиолдол тус бүрийн талаар бусад холбогдох Талуудад мэдээлэх зорилгоор Талуудын Засгийн газар байгууллагад мэдэгдэнэ.